

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาท
ของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด

SATISFACTION OF MEMBERS WITH ROLES OF SARAPEE
AGRICULTURAL COOPERATIVE, LTD.

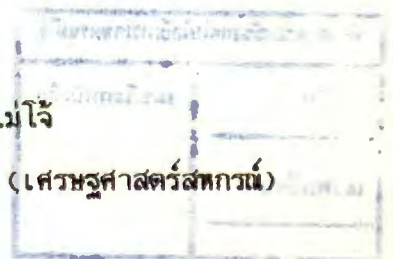
โดย

นางสาวอมรลักษณ์ ปรีชาทาญ

เสนอ

บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เพื่อความสำเร็จแห่งปริญญาเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

พ.ศ. 2535

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เทคโนโลยีการเกษตรมหาวิทยาลัย (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)
ปริญญา

เศรษฐศาสตร์สหกรณ์
สาขา

เศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร
ภาควิชา

เรื่อง ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด

SATISFACTION OF MEMBERS WITH ROLES OF SARAPEE
AGRICULTURAL COOPERATIVE, LTD.

นามผู้วิจัย นางสาวอมรลักษณ์ ปรีชาหาญ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ .....

(ศาสตราจารย์พิเศษยรรยง สิทธิชัย)

วันที่ 24 เดือน ๕ พ.ค. ๒๕๖๕

กรรมการ .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา ไตรวิทยาคุณ)

วันที่ ๒๔ เดือน ๕ พ.ค. ๒๕๖๕

กรรมการ .....

(อาจารย์น้ำเพชร วินิจฉัยกุล)

วันที่ 24 เดือน ๕ พ.ค. ๒๕๖๕

หัวหน้าภาควิชา .....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ตุลิต เจษฎาพันธ์)

วันที่ 24 เดือน ๕ พ.ค. ๒๕๖๕

บัณฑิตศึกษารับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ เทียงตรง)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ 30 เดือน ๕ พ.ค. ๒๕๖๕

คำนิยม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากความกรุณาของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์คือ ศาสตราจารย์พิเศษยรรยง สิทธิชัย ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บัญชา ไตรวิทยาคุณ กรรมการที่ปรึกษาวิชาเอก อาจารย์น้ำเพชร วิจิฉัยกุล กรรมการที่ปรึกษาวิชาโท ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรรยา อภิชาติตรากุล MR. ELMER J. HAAS กรูณาตรวจแก้ไขบทความภาษาอังกฤษ และอาจารย์ ดร.วีรศักดิ์ ปรกติ ผู้แทนบัณฑิตศึกษาที่ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในระหว่างสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการ และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในระหว่างรวบรวมข้อมูล เพื่อนำงานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณพ่อ - แม่ ผู้เป็นแรงใจ และสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ทำวิทยานิพนธ์สำเร็จตามความมุ่งหวัง และขอขอบพระคุณคุณอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ทุกท่านที่ได้ประสาทความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย อีกทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมสถาบันที่ให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจอยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่าน

อมรลักษณ์ ปรีชาทาญ

ธันวาคม 2535

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(11)
สารบัญตารางภาคผนวก	(12)
สารบัญภาพภาคผนวก	(13)
บทคัดย่อ	(14)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	5
นิยามศัพท์ทั่วไป	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
สหกรณ์การเกษตร	7
บทบาทของสหกรณ์การเกษตร	9
ความพึงพอใจ	21
ภาคสรุป	23
แบบจำลองแนวความคิดรวบยอด	24
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	25
สถานที่วิจัย	25
เหตุผลที่เลือกดำเนินการวิจัย	25
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	26
นิยามศัพท์เฉพาะ	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
✓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
การทดสอบแบบสัมภาษณ์	29
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	30
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	32
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	33
ตอน 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก	34
1.1 เพศและสถานภาพสมรส	34
1.2 อายุและระดับการศึกษา	35
1.3 จำนวนสมาชิกและจำนวนแรงงานในภาคการเกษตร	36
1.4 ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรและจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร	37
1.5 อาชีพรองและรายได้จากอาชีพรอง	38
1.6 รายได้ในภาคการเกษตร	40
1.7 แหล่งที่มาของรายได้และจำนวนเงินรายได้ในภาคการเกษตร	41
1.8 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกและจำนวนหุ้น	42
ตอน 2 บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก	43
2.1 ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ)	43
2.2 ธุรกิจการซื้อ	49
2.3 ธุรกิจการขาย	53
2.4 ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน)	56

สารบัญ (ต่อ)

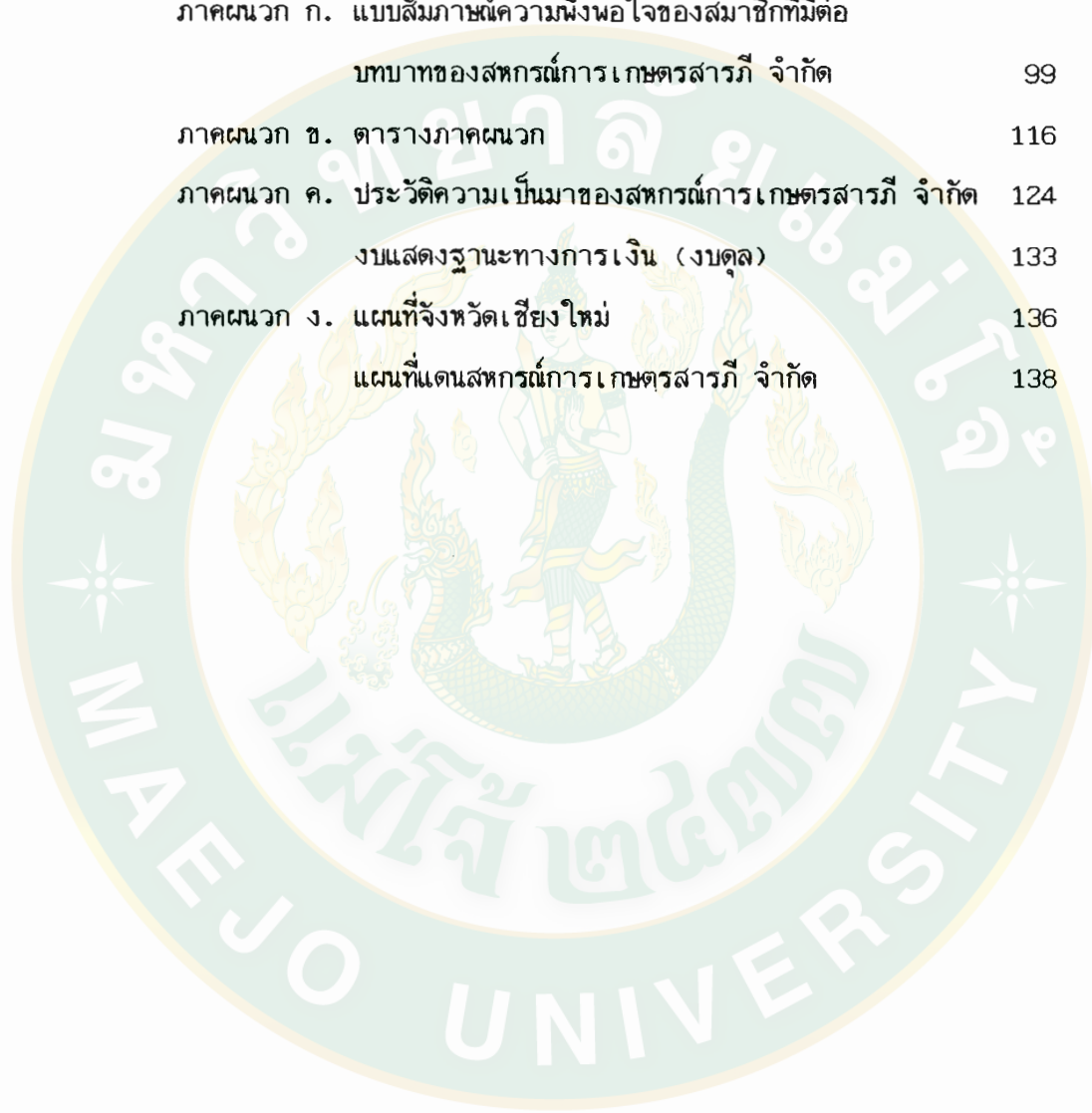
หน้า

2.5	ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร	59
2.6	ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ	62
ตอน 3	ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตร	
	สารบัญ จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก	69
3.1	ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ ในด้านธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ)	70
3.2	ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ ในด้านธุรกิจการซื้อ	71
3.3	ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ ในด้านธุรกิจการขาย	72
3.4	ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ ในด้านธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน)	72
3.5	ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ ในด้านธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร	73
3.6	ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ ในด้านธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ	74
3.7	ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ ในด้านอื่น ๆ ทั่วไป	75
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
	ผลการวิจัย	80
	อภิปรายผลการวิจัย	85
	ข้อเสนอแนะ	88
	เอกสารอ้างอิง	92

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก		98
ภาคผนวก ก.	แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อ บทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด	99
ภาคผนวก ข.	ตารางภาคผนวก	116
ภาคผนวก ค.	ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด งบแสดงฐานะทางการเงิน (งบดุล)	124 133
ภาคผนวก ง.	แผนที่จังหวัดเชียงใหม่ แผนที่แดนสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด	136 138

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามเพศและสถานภาพสมรส	34
2	จำนวนและร้อยละของสมาชิก จำแนกตามอายุและระดับการศึกษา	35
3	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว และแรงงานในภาคการเกษตร	36
4	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามลักษณะการถือครองพื้นที่ ทำการเกษตรและจำนวนพื้นที่ที่ถือครอง	37
5	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามอาชีพรองและรายได้จาก อาชีพรอง	39
6	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามรายได้ในภาคการเกษตร	40
7	แหล่งที่มาของรายได้และจำนวนเงินรายได้ในภาคการเกษตร	41
8	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนหุ้น	42
9	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการเงินกู้	43
10	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามสาเหตุที่ไม่ใช้เงินกู้ของ สหกรณ์และแหล่งเงินกู้้นอกจากสหกรณ์	44
11	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามจำนวน เงินกู้	45
12	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามวัตถุประสงค์การกู้และประเภทของเงินกู้ที่รับบริการ	47
13	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามรูปแบบ การรับบริการเงินกู้	47
14	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามการ ชำระหนี้	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามสาเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระได้บางส่วน	49
16	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการธุรกิจการซื้อ	50
17	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยซื้อสินค้าจากสหกรณ์จำแนกตามประเภทของสินค้าและสาเหตุที่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์	51
18	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยซื้อสินค้าจากสหกรณ์จำแนกตามแหล่งซื้อสินค้านอกเหนือจากสหกรณ์และสาเหตุที่ซื้อสินค้าออกจากสหกรณ์	52
19	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการทำธุรกิจการขายกับสหกรณ์	53
20	จำนวนของสมาชิกที่เคยขายผลผลิตผ่านสหกรณ์จำแนกตามชนิดของผลผลิต	54
21	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามแหล่งขายผลผลิตที่นอกเหนือจากสหกรณ์และสาเหตุที่ขายผลผลิตให้แหล่งอื่น	55
22	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการรับฝากเงิน	56
23	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ฝากเงินกับสหกรณ์จำแนกตามประเภทของเงินฝาก	57
24	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ไม่ฝากเงินกับสหกรณ์จำแนกตามสาเหตุ	57
25	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามแหล่งที่สมาชิกฝากเงินนอกเหนือจากสหกรณ์และสาเหตุที่ฝากเงินกับแหล่งอื่น	58
26	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการข่าวสารด้านการเกษตรจากสหกรณ์	59
27	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยได้รับข่าวสารการเกษตรจากสหกรณ์จำแนกตามแหล่งข่าวสารและประเด็นของข่าวสาร	60
28	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยได้รับข่าวสารความรู้ด้านการเกษตรจากแหล่งอื่นจำแนกตามแหล่งข่าวสาร	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
29	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการได้รับความรู้เรื่องหลัก สหกรณ์จากสหกรณ์	63
30	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสหกรณ์ จำแนกตามแหล่งความรู้ที่ได้รับและวิธีการให้ความรู้	63
31	จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์จากแหล่ง อื่นจำแนกตามแหล่งความรู้ที่ได้รับ	64
32	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามความเห็นเกี่ยวกับการดำเนิน ธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน	65
33	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามความเห็นเกี่ยวกับการดำเนิน ธุรกิจประกันภัย	66
34	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามความเห็นในการเพิ่มธุรกิจ	67
35	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามเหตุผลในการเพิ่มธุรกิจการ บริการและบำรุงที่ดิน	67
36	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามเหตุผลในการเพิ่มธุรกิจ ประกันภัย	68
37	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามความคาดหวังในการเข้าร่วม ในธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน และธุรกิจประกันภัย	69
38	จำนวนร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของ สหกรณ์ในด้านธุรกิจต่าง ๆ	76
39	จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อบทบาท ของสหกรณ์ในทุกด้าน	77
40	จำนวนร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการเรียงลำดับความพึงพอใจน้อย ในธุรกิจต่าง ๆ	78

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	แบบจำลองแนวความคิดรวบยอด	24

สารบัญตารางภาคผนวก

ตาราง		หน้า
1	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ฯ ในด้านธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ)	117
2	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ฯ ในด้านธุรกิจการซื้อ	118
3	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ฯ ในด้านธุรกิจการขาย	119
4	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ฯ ในด้านธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน)	120
5	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ฯ ในด้านธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร	121
6	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสหกรณ์ฯ ในด้านธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ	122
7	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ฯ ในด้านอื่น ๆ ทั่วไป	123

สารบัญภาพภาคผนวก

ภาพ		หน้า
1	โครงสร้างของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด	128
2	แผนที่จังหวัดเชียงใหม่	137
3	แผนที่แดนสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด	138

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด
 ผู้วิจัย : นางสาวอมรลักษณ์ ปรีชาหาญ
 ชื่อปริญญา : เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)
 สาขาวิชาเอก : เศรษฐศาสตร์สหกรณ์
 ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : .....
 (ศาสตราจารย์พิเศษ รรยง สิทธิชัย)
 ..24./๒๕๖๕/35..

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด (2) ระบุถึงบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ว่าสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิก ด้านธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร และธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ (3) ทราบถึงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ systematic random sampling ได้สมาชิกที่เป็นตัวอย่าง 120 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ข้อมูลได้วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุเฉลี่ย 51 ปี มีสถานภาพสมรส และได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นของตนเองเฉลี่ย 7 ไร่ เข้าทั้งหมดเฉลี่ย 5 ไร่ ทำฟรีเฉลี่ย 6 ไร่ และหลายลักษณะรวมกันเฉลี่ย 10 ไร่ สำหรับรายได้จากอาชีพรองเฉลี่ยต่อครัวเรือนได้แก่รับจ้างทั่วไปเฉลี่ย 26,473 บาท รับจ้างในภาคการเกษตรเฉลี่ย 11,633 บาท ค่าขายเฉลี่ย 41,303 บาท หักต้นทุน

เฉลี่ย 14,071 บาท และอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวเฉลี่ย 32,500 บาท ส่วนรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 63,995 บาท โดยสมาชิกมีการถือหุ้นเฉลี่ย 1,679 หุ้น และเป็นสมาชิกเฉลี่ย 12 ปี

สำหรับบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์ในการตอบสนองความต้องการของสมาชิกด้านธุรกิจสินเชื่อพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่กู้เงินจากสหกรณ์ในรูปเงินสด เฉลี่ย 51,375 บาท โดยกั้ทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อการผลิตในลักษณะเดียวกัน สมาชิกสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา ในธุรกิจการซื้อพบว่าส่วนใหญ่ซื้อสินค้าประเภทวัสดุอุปกรณ์การเกษตรและอุปโภคบริโภค โดยมีสาเหตุต้องการอุดหนุนสหกรณ์และต้องการเงินเฉลี่ยคืบตามส่วนธุรกิจ นอกจากนี้ธุรกิจการขายรายงานว่าสมาชิกส่วนใหญ่ไม่นำผลผลิตมาขายสหกรณ์เนื่องจากสหกรณ์ไม่รับซื้อ เช่นเดียวกันธุรกิจออมทรัพย์พบว่าสมาชิกไม่ถึงครึ่งหนึ่งที่นำเงินมาฝากกับสหกรณ์ เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ฝากธนาคารก่อนเป็นสมาชิกและเห็นว่าธนาคารสะดวกในการฝาก-ถอน สำหรับธุรกิจการส่งเสริมการเกษตรระบุว่าสมาชิกส่วนใหญ่เคยได้รับบริการข่าวสารทางการเกษตรจากสหกรณ์โดยฝ่ายจัดการเป็นผู้ให้ข่าวสารในลักษณะเดียวกันธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพพบว่าสมาชิกมีความรู้ในเรื่องหลักสหกรณ์โดยวิธีการประชุมจากฝ่ายจัดการ

ส่วนผลการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด นั้นใช้วิธีคิดคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Weight Mean Score : WMS) จากผลการวิจัยพบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับปานกลางต่อธุรกิจด้านต่าง ๆ ได้แก่ ธุรกิจเครดิต ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจออมทรัพย์ ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ ตามลำดับ

ABSTRACT

Title : Satisfaction of Members with Roles of Sarapee
Agricultural Cooperative, Ltd.

By : Amornluk Preechaharn

Degree : Master of Agricultural Technology (Cooperative
Economics)

Major Field : Cooperative Economics

Chairman, Thesis Advisory Board : .....
(Professor Yanyong Sitdhichai)

24. Dec. 1992

The objectives of this research were (1) to investigate personal, economic, and social backgrounds of members of Sarapee Agricultural Cooperative, Ltd.; (2) to specify the roles of Sarapee Agricultural Cooperative, Ltd. in response to its members' business needs for credit, purchasing, sales, savings, agricultural extension, and training & occupation extension; and (3) to study the members' satisfaction with the roles of Sarapee Agricultural Cooperative, Ltd. in response to their needs. The samples used were 120 members of Sarapee agricultural cooperative, ltd. selected by systematic random sampling. The data were collected by structured interview, and analyzed by computer, SPSS program.

The results showed that most of the members were married males, had completed grade 4, with average age of 51 years. The average agricultural land holdings were : 7 rai owned; 5 rai

rented; 6 rai uncharged by owners; and 10 rai having combinations of the first three types. The average non-agricultural incomes per household were : 26,473 bahts from general employment; 11,633 bahts from agricultural employment; 41,303 bahts from trading; 14,071 bahts from handicraft; and 32,500 bahts from other jobs. The average incomes obtained from agriculture were 63,995 bahts. The average stock holding was 1,679 and their average membership period was 12 years.

It was found that most of the members had an average credit for production, on both short-term and medium-term of 51,375 bahts. Most of members bought agricultural supplies and consumer products to support the cooperative and obtain dividends. They did not sell their produce to the cooperative due to the limited range of products purchased by the cooperative. The members were reluctant to deposit money in the cooperatives for most of them had already pre-deposited in the bank because of ease of transactions. Concerning agricultural extension business: most of the members obtained agricultural information from the managing staff. The training & occupation extension business showed that most of members obtained their knowledge of cooperative principles from the meeting organized by the managing staff.

The results analyzed by weight mean score showed that the members were moderately satisfied (1.67-2.33) with role of Sarapee Agricultural Cooperative, Ltd. in the following types of business : credit, purchasing, sales, savings, agricultural extension, training & occupation extension.

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแทบทุกประเทศว่าขบวนการสหกรณ์ที่เข้มแข็งนั้นจะสามารถสร้างความก้าวหน้าและมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมได้ เพราะวิธีการสหกรณ์นั้นเป็นวิธีการของประชาชนโดยตรง ในการสร้างความร่วมมือ เสียสละ รู้จักช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นในการประกอบอาชีพ ทั้งยังสามารถดำเนินธุรกิจให้บริการแก่ประชาชนแทบทุกด้าน นับแต่ธุรกิจด้านสินเชื่อ ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย การตลาด การผลิต การบริโภค สาธารณูปโภค ที่อยู่อาศัย ประกันภัย ขนส่งและอื่น ๆ อย่างเป็นธรรม ถึงแม้ว่าประชาชนยังมองว่าสหกรณ์เป็นธุรกิจที่ไม่สามารถทัดเทียมกับธุรกิจเอกชน โดยทั่วไปก็ตาม (อำนาจ อีรวนิช, 2527 : 47)

แต่อย่างไรก็ตาม ขบวนการสหกรณ์ก็ยังเป็นเครื่องมือระดับจุลภาคในการแก้ปัญหาให้กับสมาชิกและเมื่อเราพิจารณาในระดับประเทศแล้ว เป้าหมายทางพฤติกรรมในนโยบายของรัฐมีความสำคัญอย่างมากต่อกลุ่มคนในสังคมในขบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศด้วยกัน เช่นประเทศไทยเราเป็นประเทศเกษตรกรรมโดยประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคการเกษตร ซึ่งเป้าหมายสูงสุดของเกษตรกรก็คือ ต้องการรายได้ มาตรฐานการครองชีพ บทบาทและสภาพสังคมและอื่นๆ (อำนาจ อีรวนิช, 2527: 65) แต่การพัฒนาทางด้านการเกษตรยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างก้าวหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรคมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการผลิต การตลาด รายได้ ราคาผลิตผลและอื่น ๆ ทางแก้ปัญหาอย่างหนึ่งที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในขณะนี้ก็คือ การรวมตัวกันของเกษตรกรในรูปของสหกรณ์การเกษตร เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของเกษตรกรในการที่จะเพิ่มรายได้ ลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มและสร้างเสถียรภาพราคาผลิตผล การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการลดค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคอย่างเหมาะสม โดยสหกรณ์จะดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ทางภาคเกษตรตั้งแต่การผลิตจนถึงการตลาด

ปัจจุบัน ได้มีสหกรณ์การเกษตรจำนวนมากที่ประสบความสำเร็จ เป็นสหกรณ์ที่เข้มแข็งทัดเทียมกับธุรกิจประเภทต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามยังมีสหกรณ์บางแห่งที่ยังล้มเหลวไม่พัฒนาให้ทัดเทียมกับสหกรณ์ประเภทเดียวกัน ดังนั้นจึงควรอย่างยิ่งที่ทุกคนและทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้หันมาสนใจอย่างจริงจัง เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาสหกรณ์อันจะส่งผลก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศโดยรวม

ความสำคัญของปัญหา (statement of the problem)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา (developing country) ทรัพยากรและประชาชนส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการเกษตร การเกษตรเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม และเป็นภาคที่ทุกฝ่ายควรให้ความสนใจ เพราะปัจจุบันการเกษตรเป็นภาคที่มีปัญหาค่อนข้างมากทั้งในด้านการผลิตและการตลาด เกษตรกรต้องการความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะทางด้านเงินทุนและปัจจัยการผลิตอย่างมากเพื่อที่เขาจะช่วยเหลือตัวเองได้และก่อให้เกิดการมีเสถียรภาพในการดำรงชีวิตของครอบครัวเกษตรกรได้

สหกรณ์เป็นการรวมตัวกันของสมาชิกเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นการช่วยเหลือตัวเอง โดยเฉพาะในสังคมซึ่งคนส่วนใหญ่ยากจนไม่มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิตขึ้นมาเลย สหกรณ์เป็นการรวมคนไม่ใช่รวมทุน และมีวัตถุประสงค์หลักในการให้บริการแก่สมาชิก ไม่ใช่การแสวงหาผลกำไรจากสมาชิก สหกรณ์การเกษตรดำเนินงานโดยอาศัยหลักสหกรณ์ มีความเป็นอิสระ ไม่มีการบังคับ ไม่มีการเอาเปรียบ และไม่แสวงหากำไรจากสมาชิก จุดมุ่งหมายสำคัญก็คือการสร้างให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือกัน เพื่อสร้างระบบการผลิต การตลาด และการจำหน่าย การรวมตัวกันเป็นองค์กรเช่นสหกรณ์การเกษตรเป็นสถานการณ์ที่เหมาะสม ในการพยุลงฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรได้เป็นอย่างดี ถ้าหากสมาชิกเข้าใจในหลักการและหลักเกณฑ์ เข้าใจถึงผลประโยชน์ที่ตัวเองได้รับ และให้ความร่วมมือกับสหกรณ์อย่างเต็มที่ เพื่อให้สหกรณ์มีความเจริญก้าวหน้าและกลับมาเป็นแรงค้ำจุนภาคเกษตรต่อไป

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรเป็นอย่างดียิ่งได้พยายามพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยมุ่งเน้นให้สหกรณ์ยืนอยู่ได้ด้วยตนเอง และสามารถดำเนินการทางธุรกิจได้เหมือนดังเช่นสหกรณ์ในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งจะช่วยให้สหกรณ์สามารถลดการพึ่งพาจากฝ่ายรัฐบาลลง และยังได้พยายามขยายขอบข่ายของการดำเนินการด้านสหกรณ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามการดำเนินการทางด้านสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทยเท่าที่ผ่านมา ยังประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย ซึ่งทำให้สหกรณ์ไม่สามารถมีบทบาทในการช่วยเหลือเกษตรกรให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ได้สมกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ และยังไม่สามารถมีบทบาทตามที่ได้ประสบความสำเร็จกันมาแล้วในประเทศตะวันตกอื่น ๆ โครงการวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาถึงบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรว่าในปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรดำเนินการด้านใดบ้าง สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิก โดยการเอื้ออำนวยประโยชน์ด้านต่าง ๆ แก่สมาชิกอย่างไรบ้าง สมาชิกมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของสหกรณ์หรือไม่เพียงใด รวมทั้งต้องการทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ปัญหาและแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติตามบทบาทของสหกรณ์การเกษตร โดยเลือกเอาสหกรณ์การเกษตรสารภีจำกัด เป็นกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (objectives of the study)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด

2. เพื่อระบุถึงบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัดว่า สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกด้านธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร และธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ

3. เพื่อทราบถึงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
(expected results)

ผลการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อบุคคลหรือหน่วยงานต่อไปนี้

1. ทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด อันเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อบังเกิดผลแก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด
2. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์โดยตรงแก่ผู้บริหารสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในการบริหารการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสอดคล้องกับสภาพการณ์
3. เป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจที่จะศึกษาบทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก เพื่อประกอบการค้นคว้าและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย
(scope and limitation of the study)

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตและข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้จัดเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 8 กรกฎาคม-28 สิงหาคม พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงในช่วงระยะเวลาที่เท่านี้
2. ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด จำนวน 1,197 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ systematic random sampling ได้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 120 คน และข้อมูลบางส่วนได้จากฝ่ายจัดการของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด
3. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาเฉพาะลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แรงงานในภาคการเกษตร พื้นที่ทำการเกษตร อาชีพรอง จำนวนทุน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และรายได้ ส่วนในเรื่องของบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด นั้นได้ศึกษาด้านธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพเท่านั้น

นิยามศัพท์ทั่วไป

(definition of terms)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์บางคำเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

สหกรณ์ หมายถึง การร่วมกันทำงานของประชาชนด้วยความสมัครใจ โดยถือหลักความเสมอภาคเพื่อกำจัดการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจของคนกลางในด้านต่าง ๆ ตามความต้องการทางเศรษฐกิจของตน การร่วมมือกันแบบนี้เป็นการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลที่ร่วมมือกัน

สมาชิกสหกรณ์ หมายถึง ผู้ที่ลงชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์และผู้ที่มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของผู้ที่จะเป็นสมาชิกของสหกรณ์กลับเข้าเป็นสมาชิกใหม่หลังจากจดทะเบียนสหกรณ์

บทบาท หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง และงานพิเศษที่ควรต้องทำ หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและพฤติกรรมอันเป็นที่คาดหวังของสมาชิกที่มีต่อบุคคลนั้น เป็นแบบแผนของความต้องการ เป้าหมาย ความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม และการกระทำที่สมาชิกคาดหวังว่าควรจะเป็นไปตามชนิดของตำแหน่งที่มีอยู่

บทที่ 2

ตรวจเอกสาร (REVIEW OF LITERATURE)

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อก่อให้เกิดความกระจ่างในปัญหาและดำเนินการวิจัยได้อย่างถูกต้อง โดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

- สหกรณ์การเกษตร
- บทบาทของสหกรณ์การเกษตร
- ความพึงพอใจ

สหกรณ์การเกษตร (agricultural cooperatives)

แนวความคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร ได้มีผู้ศึกษา โดย วิเชียร อินทชาติ (2516 : 1) ได้ให้ความหมายว่าสหกรณ์การเกษตรคือ สหกรณ์ที่เกษตรกรชาวไร่ ชาวนารวมกันจัดตั้งขึ้น โดยสมาชิกของสหกรณ์นั้นเป็นเกษตรกรทั้งหมด สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นจะต้องประกอบธุรกิจหลายอย่างเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น ในทำนองเดียวกัน พันธุม ดิษยมณฑล (2530 : 42) กล่าวว่า สหกรณ์การเกษตรคือสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตร ดำเนินธุรกิจหลายอย่างมีหน้าที่จัดหาและให้บริการแก่สมาชิกในด้านต่างๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ อำนาจ ชีรวณิช (2527 : 17) ได้กล่าวถึงสหกรณ์การเกษตรคือ สหกรณ์รูปต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บริการแก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกในฐานะผู้ผลิต นอกจากนี้สหกรณ์เกษตรเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวไร่ ชาวนาเข้าด้วยกัน ในขณะที่ อุดม เขยกีวงศ์ และนคร จิโรจน์พันธุ์ (2525 : 78) กล่าวเพิ่มเติมว่าสหกรณ์การเกษตรยังดำเนินงานบริการแก่สมาชิกในรูปเอกชนประสงค์ด้วย ดังนั้นโดยสรุปทั่วไป สหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ที่มีเกษตรกรเป็นสมาชิก ดำเนินธุรกิจต่าง ๆ เกี่ยวกับ

การเกษตรคือให้บริการด้านสินเชื่อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร การตลาด แปรรูป การปรับปรุงที่ดิน และส่งเสริมการเกษตร (ดารณี เชนยอลล์, 2532 : 46)

สหกรณ์เป็นธุรกิจที่มีจุดมุ่งหมายสุดท้ายในอันที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าและสวัสดิภาพของประชาชน ดังนั้นสิ่งที่สหกรณ์จะต้องทำให้ได้สำเร็จมีอยู่ 2 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์เฉพาะหน้า เป็นจุดหมายที่สหกรณ์ต้องทำในเวลาอันคือ การช่วยสมาชิกให้ได้ผลประโยชน์ทางด้านการเงินตามวิธีการของสหกรณ์ ซึ่งใช้วิธีให้บริการแก่สมาชิกโดยไม่ทำการค้าเพื่อแสวงหากำไรตั้งเช่นธุรกิจเอกชน

2. วัตถุประสงค์สุดท้ายที่ต้องการคือ ยกระดับความเป็นอยู่ของสมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้สูงขึ้น (ดารณี เชนยอลล์, 2532 : 3)

นอกจากนี้สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประโยชน์เศรษฐกิจให้แก่สมาชิกและเกษตรกร (อุดม เขยกีวงศ์และนคร จิโรจพันธุ์, 2527 : 17) ในทำนองเดียวกันกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2526 : 1) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์การเกษตร 5 ประการคือ

- 1) เพื่อเพิ่มรายได้จากการขายผลิตผลการเกษตรให้แก่เกษตรกร
- 2) เพื่อลดต้นทุนหรือปรับปรุงคุณภาพวัสดุการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่เกษตรกร
- 3) เพื่อจัดให้มีการบริการใหม่ ๆ หรือปรับปรุงบริการที่มีอยู่แล้วให้แก่สมาชิกในราคาที่สมควร
- 4) เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในการเผยแพร่ความรู้ทางเทคนิคและข่าวสารทางเศรษฐกิจเพื่อให้สมาชิกสามารถปรับปรุงการผลิต และขายผลิตผลของเขาได้ดีขึ้น
- 5) เพื่อแปรรูปผลิตผลการเกษตรหรือผลิตวัสดุอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อให้สมาชิกสามารถเพิ่มรายได้ และลดต้นทุนของตนเอง

พันธุม ดิษยมนเทล (2530 : 43) กล่าวว่า สหกรณ์การเกษตรเป็นนิติบุคคลได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 และได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 5 ประการคือ

- 1) จัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืม
- 2) ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักออมทรัพย์
- 3) ช่วยเหลือสมาชิกในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนสิ่งของอื่น ๆ
- 4) ช่วยเหลือสมาชิกในการจำหน่ายผลิตผลของสมาชิกให้ได้ราคาดี
- 5) ส่งเสริมเผยแพร่วิชาการเกษตรแผนใหม่แก่สมาชิก

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2528 : 1) ได้กล่าวว่า "สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม" เช่นเดียวกัน สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ที่จัดตั้งขึ้นมา ก็มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาที่มีอยู่ร่วมกัน โดยให้บริการตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิก เช่นบริการในด้านสินเชื่อ การซื้อ การขายหรือการตลาด ฯลฯ เหมือนดังเช่นที่ได้กล่าวมาข้างต้น

บทบาทของสหกรณ์การเกษตร (roles of agricultural cooperatives)

คำว่าบทบาท (role) ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้หลายแนวด้วยกัน ภิญญู สาธร (2520 : 203) กล่าวว่า บทบาทคือความมุ่งหวังที่บุคคลอื่นคาดหวังว่าบุคคลในตำแหน่งหนึ่งควรกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างไร โดยอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ อุกฤษ์ หิรัญโต (2519 : 250) กล่าวถึงความหมายของบทบาทว่าเป็นการแสดงออกหรือกระทำหน้าที่ของบุคคล ซึ่งสมาชิกคนอื่นของสังคมมุ่งหวังให้เขากระทำภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง ในทำนองเดียวกัน Sarbin (อ้างใน เตือนจิตร สารบุตร, 2529 : 25) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่าเป็นความคาดหวังของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้นๆ ว่าควรจะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมนั้นอย่างไร ในลักษณะเดียวกัน สุภัตรา สุภาพ (2528 : 30) ได้แสดงความเห็นว่าบทบาทคือการปฏิบัติ

ตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Wolman (อ้างใน สมยศ สุวิทย์วารณ์, 2534 : 10) กล่าวคือ บทบาทหมายถึงรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะของแต่ละบุคคล เมื่ออยู่ในตำแหน่งที่กำหนดในสังคม ส่วน Gross และคณะ (อ้างในสมยศ สุวิทย์วารณ์, 2534 : 11) ได้กล่าวเน้นในด้านของการปฏิบัติตามบทบาทว่าเป็นเรื่องของการคาดหวังที่จะให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นปฏิบัติอย่างไรภายในขอบเขตแห่งฐานะของตน ในขณะที่ พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิ์พงศ์ (2528 : 7) ได้ให้ความหมายที่ชัดเจนลงไปอีกว่า "บทบาทเป็นข้อกำหนดพฤติกรรมซึ่งผูกพันกับสถานภาพ" ส่วน ทิตยา สุวรรณชฎ (2517 : 63-169) ได้สรุปบทบาทอย่างกว้างและครอบคลุมทั้งหมดว่าประกอบด้วย 3 อย่างคือ บทบาทที่ควรจะเป็น บทบาทที่แสดงออก และบทบาทตามความคาดหวัง

ดังนั้นความหมายเกี่ยวกับบทบาทและการเกิดบทบาทในองค์การสามารถสรุปได้ว่า "บทบาทหมายถึงการปฏิบัติภารกิจของผู้ดำรงตำแหน่งที่ควรจะเป็นหรือแสดงออกอันสอดคล้องกับสถานภาพของตนกับสังคมที่ปฏิบัติงานอยู่ในตำแหน่งนั้น" ส่วนการเกิดบทบาทในองค์การเป็นการแสดงออกของบุคคลเมื่อเข้ามารับผิดชอบงานจะต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับกฎเกณฑ์ระเบียบของหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติ (สมยศ สุวิทย์วารณ์, 2534 : 12) เช่นเดียวกัน ถวิล เลิศประเสริฐ (2528 : 259-260) รายงานว่าบทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมภายนอก ณ ที่ขอบข่ายสหกรณ์ดำเนินการ มีขอบเขตสำหรับรูปแบบของวิสาหกิจสหกรณ์หลายประเภทและบทบาทอันสำคัญของสหกรณ์มีอยู่ 2 ประการคือ 1) สหกรณ์สามารถรักษาเสถียรภาพและตรึงราคาสินค้าและบริการ และช่วยลดระดับราคาสินค้าบริโภคในตลาด ในขณะที่เดียวกันจะช่วยยกระดับราคาผลิตผลทางเกษตรให้สูงขึ้น เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของเกษตรกร 2) การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้ หรือการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนอย่างเที่ยงธรรม ในทางปฏิบัติ อุดมเชยกีวงศ์ และนคร จิโรจน์พันธ์ (2525 : 78) พูลสุข ไทยสวัสดิ์ (2527 : 25-146) และพันธุ์ม ติชยมณฑล (2530 : 46-49) ได้ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า สหกรณ์การเกษตรดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายโดยผ่านธุรกิจดังนี้

1. ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ซึ่งดำเนินการด้านอำนวยความสะดวกสินเชื่อการเกษตรนั้นจะจ่ายเงินกู้ให้แก่สมาชิกหรือจ่ายสิ่งของที่จำเป็นแก่สมาชิกแทนตัวเงิน หรือจ่ายทั้งเงิน

และสิ่งของสุดแต่ความจำเป็นและความต้องการของสมาชิกแต่ละคน และการดำเนินงาน โดยใช้หลักการให้กู้แก่สมาชิกโดยมีการแนะนำการควบคุมการใช้เงินกู้ มีการสอบสวนแผนงานเพาะปลูกของสมาชิก เงินกู้ที่สหกรณ์ให้แก่สมาชิกแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1.1 เงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก ได้แก่ เงินกู้สำหรับใช้จ่ายดำเนินการเกษตรตามฤดูกาลสำหรับพืชชนิดใดชนิดหนึ่งที่มีลักษณะการผลิตอย่างเดี่ยว และโดยปกติทำการผลิตในเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นพืชที่สมาชิกของสหกรณ์ปลูกเป็นพืชหลักหรือทำรายได้ส่วนใหญ่ให้สมาชิกของสหกรณ์นั้น คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์อาจพิจารณากำหนดพืชหลักของสมาชิกในสหกรณ์ขึ้นตามสภาพการเพาะปลูกในแต่ละกลุ่มสมาชิกก็ได้ เพราะบางกลุ่มในกรณีเดียวกันอาจปลูกพืชหลักไม่เหมือนกัน เช่น กลุ่มที่ 1 2 3 และ 4 ปลูกข้าวโพดเป็นพืชหลัก กลุ่มที่ 5 6 7 และ 8 ทำนาข้าวเป็นพืชหลัก แต่ถ้าสหกรณ์นั้นสมาชิกทำนาข้าวทั้งหมดก็ต้องกำหนดพืชหลักไว้อย่างเดี๋ยวก็คือข้าว เมื่อคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์ได้กำหนดให้เงินกู้ระยะสั้นใดเป็นเงินกู้ระยะสั้น เพื่อผลิตผลหลักแล้วเงินกู้ระยะสั้นอื่นนอกเหนือจากนี้จะเป็นเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่นหมด เงินระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลักจะให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละหกสิบแห่งราคาประเมินของผลิตผลเฉพาะส่วนเพื่อขาย ซึ่งผลิตด้วยเงินกู้ไม่ต้องไม่สูงกว่า 20,000 บาท

1.2 เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่น ๆ ได้แก่ เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบการผลิตทางการเกษตรสำหรับฤดูกาลหนึ่ง ๆ เช่น ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช อาหารสัตว์ ค่าจ้างแรงงาน ค่าเช่าและค่าบริการต่าง ๆ ทางเกษตร รวมตลอดถึงค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่จำเป็นด้วย โดยปกติเงินกู้ระยะสั้นที่กำหนดให้ชำระคืนภายใน 12 เดือนหรือกรณีพิเศษไม่เกิน 18 เดือน วงเงินกู้ระยะสั้นประเภทนี้จะขอกู้ได้ไม่เกิน 60 เปอร์เซ็นต์ของราคาพืชผลที่คาดว่าจะขายได้ จำนวนชั้นสูงของเงินกู้ที่ให้สมาชิกแต่ละรายนั้นเป็นไปตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

1.3 เงินกู้ระยะปานกลาง ได้แก่ เงินกู้เพื่อลงทุนในสินทรัพย์การเกษตรซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ เช่น ซื้อสัตว์พาหนะ เครื่องมือขนาดใหญ่ เครื่องสูบน้ำ การลงทุนเลี้ยงปลุสัตว์ สัตว์ปีก สัตว์น้ำ การลงทุนบุกเบิกที่ดิน หรือปรับ

ปรุ้งที่ดินและแหล่งน้ำ ตลอดจนการสร้างและปรับปรุงโรงเรียน เป็นต้น เงินกู้ระยะปานกลางมีกำหนดให้ชำระคืนให้หมดภายในระยะเวลา 3 ปี หรือกรณีพิเศษไม่เกิน 5 ปี จำนวนเงินกู้สูงสุดแต่ละคณะกรรมการจะเห็นสมควร โดยคำนึงถึงความต้องการเงินกู้ตามแผนการผลิต รายได้ ความสามารถในการชำระหนี้ และการชำระหนี้ครั้งก่อน ๆ ของผู้กู้ แต่จำนวนชั้นสูงของเงินกู้ระยะสั้น (ทุกประเภท) และเงินกู้ระยะปานกลางรวมกันของสมาชิกคนหนึ่งในเวลาใดเวลาหนึ่งจะเกิน 80,000 บาทไม่ได้

หลักประกันเงินกู้ทุกประเภทอาจเป็นอสังหาริมทรัพย์ (ที่ดินหรือทรัพย์สินที่ประกอบที่ดิน) ที่มีได้จำนวนต่อเจ้าหนี้อื่นหรือสมาชิกในสหกรณ์เดียวกัน หรือการค้ำประกันเป็นกลุ่มแบบลูกหนี้ร่วม เช่น ในกรณีการกู้เงินระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก ซึ่งสมาชิกในกลุ่มเดียวกันทุกคนซึ่งกู้เงินดังกล่าวในฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ ทำหนังสือรับรองต่อสหกรณ์ตามแบบที่กำหนดไว้ผูกพันตนร่วมกันว่า ในเมื่อผู้กู้คนหนึ่งคนใดในบรรดาผู้ทำหนังสือรับรองร่วมกันนั้น ไม่ชำระหนี้เงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลักประจำฤดูกาลผลิตนั้น ให้เสร็จตามกำหนด บรรดาผู้ทำหนังสือรับรองร่วมกันมีความรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม

2. ธุรกิจออมทรัพย์หรือรับฝากเงินจากสมาชิก เพื่อเป็นการระดมทุนภายในสหกรณ์ซึ่งจะเป็นประโยชน์ที่สหกรณ์จะได้นำเงินทุนไปดำเนินธุรกิจได้นั้น สหกรณ์การเกษตรได้กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์เกี่ยวกับเรื่องการถือหุ้นว่า นอกจากสมาชิกแต่ละคนจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแล้ว สมาชิกจะต้องถือหุ้นตามส่วนของเงินกู้ โดยมีอัตราหนึ่งหุ้น (มูลค่าหุ้นละ 50 บาท) ต่อจำนวนเงินกู้ทุก ๆ 1,000 บาท หรือเศษของ 1,000 บาท ในกรณีที่ผู้กู้ไม่ถึงอัตราที่กำหนดก็ให้สมาชิกถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นทุกคราวที่กู้ เมื่อสมาชิกได้รับเงินกู้จากสมาชิกให้หักชำระค่าหุ้นจนครบจำนวนที่ต้องถือหุ้นนั้น โดยทันที

สำหรับการรับฝากเงินจากสมาชิก สหกรณ์การเกษตรได้กำหนดระเบียบว่าด้วยเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำไว้ว่า

2.1 เงินฝากออมทรัพย์มีข้อกำหนดที่สำคัญคือ

- 1) ในการเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์นั้นครั้งแรกไม่ต่ำกว่า 10 บาท ส่วนการฝากเงินครั้งต่อ ๆ ไปจะฝากเมื่อใด จำนวนเท่าใดก็ได้
- 2) ในการถอนจากบัญชีออมทรัพย์นั้นจะถอนเมื่อใด จำนวนเท่าใดก็ได้ แต่ยอดคงเหลือในบัญชีเงินฝากต้องไม่น้อยกว่า 10 บาท
- 3) สหกรณ์ให้ดอกเบี้ยสำหรับเงินฝากออมทรัพย์ร้อยละ 9 ต่อปี
- 4) สหกรณ์จะนำดอกเบี้ยทบเป็นต้นเงินในบัญชีของผู้ฝากทุกงวดหนึ่งปีคือเมื่อสิ้นวันที่ 31 มีนาคม

2.2 เงินฝากประจำมีข้อกำหนดที่สำคัญคือ

- 1) เงินฝากประจำรายหนึ่ง ๆ จะต้องไม่น้อยกว่า 50 บาท และมีระยะเวลาฝากเพียงใดก็ได้แต่ผู้ฝากจะกำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่า 3 เดือน
- 2) ถ้ายังไม่ถอนเงินฝากประจำจนพ้น 7 วัน หลังจากครบกำหนดแล้วเป็นอันถือว่าผู้ฝากตกลงฝากต้นเงินรายนั้นและดอกเบี้ยที่ได้รับเป็นเงินประจำต่อไปอีกเป็นคราว ๆ ตามระยะเวลาฝากที่กำหนดไว้เดิม แต่สหกรณ์จะทำหนังสือยืนยันไปยังผู้ฝากด้วย
- 3) ผู้ฝากไม่มีสิทธิถอนเงินฝากประจำก่อนครบกำหนด นอกจากจะทำหนังสือแจ้งความจำเป็นและสหกรณ์ยินยอม
- 4) สหกรณ์จะจ่ายดอกเบี้ยสำหรับเงินฝากประจำซึ่งขณะนี้คิดตามอัตราดอกเบี้ยของธนาคารคือ

ฝากประจำตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป ร้อยละ 13 ต่อปี

ฝากประจำตั้งแต่ 6 เดือน แต่ไม่ถึง 12 เดือน ร้อยละ 11 ต่อปี

ฝากประจำตั้งแต่ 3 เดือน แต่ไม่ถึง 6 เดือน ร้อยละ 10 ต่อปี

3. ธุรกิจการซื้อหรือการจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาจัดจำหน่ายให้แก่สมาชิกของสหกรณ์นั้นก็เพื่อที่จะอำนวยความสะดวกสำคัญ ๆ ต่อไปนี้แก่สมาชิก คือ

3.1 เพื่อลดต้นทุนในการอุปโภคบริโภคและการผลิตให้แก่สมาชิก โดยการจัดซื้อสินค้าและวัสดุอุปกรณ์ในราคาถูกลงมาจำหน่าย เพราะการที่สหกรณ์ซื้อสินค้าทีละมากๆ ย่อมได้ส่วนลด เนื่องจากเกิดอำนาจต่อรอง และสมาชิกอาจได้รับการบริการอื่น ๆ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเช่น บริการขนส่ง และซ่อมแซม เป็นต้น

3.2 เพื่อให้สมาชิกได้ซื้อสินค้าที่มีคุณภาพดี มีมาตรฐานไม่ปลอมปน ตัวอย่างเช่น ถ้าสมาชิกซื้ออาหารสัตว์จากท้องตลาดก็ไม่อาจทดสอบได้เองว่า อาหารนั้นมีส่วนผสมตรงตามสูตรที่แจ้งไว้หรือไม่ แต่หากซื้อจากสหกรณ์ย่อมจะไว้วางใจได้ เพราะสหกรณ์เป็นของสมาชิกทุกคน และมีพนักงานที่มีประสบการณ์ในธุรกิจนั้น ๆ โดยเฉพาะในการแนะนำช่วยเหลือ

3.3 เพื่อป้องกันมิให้สมาชิกตกเป็นลูกหนี้ผูกพันอยู่กับพ่อค้าเอกชน และจะเป็นการขายในการส่งเสริมให้สมาชิกขายผลิตผลของตนผ่านสหกรณ์ โดยเฉพาะหากการจัดซื้อหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์และเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ กระทำในรูปเครดิตที่เป็นสิ่งของ ซึ่งมีเงื่อนไขที่สมาชิกจะต้องชำระหนี้ โดยการขายผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ได้ผ่านสหกรณ์

ในการจัดหาสินค้าอุปโภค บริโภค หรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือในการเกษตรมาจำหน่ายแก่สมาชิกนั้น มีข้อควรคำนึงอยู่หลายประการเช่น จะซื้ออะไร จะซื้อเมื่อไหร่ เป็นปริมาณเท่าใด และจะซื้อที่ไหน ซึ่งสามารถนำไปเป็นหลักในการพิจารณาในเรื่องธุรกิจซื้อของสหกรณ์ได้คือ ความต้องการของสมาชิก ปริมาณธุรกิจ ทุนดำเนินงาน คลังสินค้า แหล่งที่ควรซื้อสินค้า ราคาและคุณภาพของสินค้า เป็นต้น

4. ธุรกิจการขาย การดำเนินงานพื้นฐานของธุรกิจการขายโดยทั่วไปคือ การรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์จากสมาชิก การจัดแยกผลิตผลตามคุณภาพ การบรรจุภาชนะ การขนส่ง การโฆษณาและการจัดการขาย เป็นต้น ผลิตผลบางอย่างอาจต้องการการแปรรูปก่อนจำหน่าย เช่น ข้าวเปลือก ใบชาและมันต์ และวิธีการรวบรวมผลิตผลจากเกษตรกรสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจขายผลิตผลการเกษตรอาจเลือกใช้วิธีการรวบรวมผลิตผลเกษตรกรสมาชิกได้ 3 วิธี ตามระเบียบว่าด้วยการรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก ดังต่อไปนี้

4.1 การซื้อขายและการจ่ายเงินสด วิธีนี้สหกรณ์จะรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์จากสมาชิกโดยซื้อขายตามราคาตลาด หรือราคาท้องถื่นทั่ว ๆ ไป

4.2 การเป็นตัวแทนจำหน่าย วิธีนี้สหกรณ์เป็นเพียงตัวแทนผลิตภัณฑ์ของสมาชิกแต่ละคน และจ่ายราคาจริงแก่สมาชิกเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการขาย (ค่าขนส่ง ค่าเก็บรักษา ฯลฯ) และค่าธรรมเนียมในการขายออกแล้ว กล่าวคือเมื่อสหกรณ์ได้รับผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิกแต่ละคนไว้ต่างหากจากกัน และสหกรณ์ยังไม่ได้รับโอนกรรมสิทธิ์ในผลิตภัณฑ์ ดังนั้นสมาชิกต้องรับการเสี่ยงภัยต่อการขึ้นลงของราคาจนกว่าสหกรณ์จะขายได้

4.3 วิธีรวบรวมเข้ากองกลาง (กงสี) วิธีนี้สหกรณ์จะทำการรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิกหลายคนเข้ากองกลาง ตามปกติสหกรณ์จะจ่ายเงินค่าผลิตผลนั้น ๆ ให้แก่สมาชิกในทันทีเพียงบางส่วนในขณะที่ส่งมอบกัน (ในอัตราไม่เกินร้อยละ 70 ของราคาผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ที่ส่งมอบ) เมื่อสหกรณ์ได้ขายผลิตผลเหล่านั้นไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง ๆ ที่กำหนดไว้ (เช่น 1 ปี) และเมื่อได้งบบุชีภายหลังจากการหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าขนส่ง ค่าใช้จ่ายในการขาย และค่าธรรมเนียมการขายแล้ว จำนวนเงินที่เหลือจะจ่ายแก่สมาชิกตามจำนวนผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ที่ส่งมอบ

5. ธุรกิจการบริการและบำรุงที่ดิน มีเป้าหมายเพื่อที่จะช่วยเหลือส่งเสริมให้เกษตรกรที่ประกอบอาชีพในบริเวณที่ขาดแคลนน้ำหรือมีน้ำไม่แน่นอนได้มีน้ำใช้ในการเกษตรเป็นการถาวร โดยการดำเนินวิธีการสหกรณ์ซึ่งค่าใช้จ่ายในการจัดหาบางส่วนหนึ่งเป็นการช่วยเหลือจากรัฐให้แก่สหกรณ์ ในส่วนซึ่งเกินกำลังที่สหกรณ์จะดำเนินการได้ตามทุนทรัพย์ของตนเองในระยะเริ่มแรก และอีกส่วนเป็นค่าดูแลรักษาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่เกี่ยวกับการควบคุมการส่งน้ำ การใช้น้ำ สมทบกับเงินของสหกรณ์ซึ่งจะได้รับการเรียกเก็บจากสมาชิก งานบำรุงที่ดินที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันมีทั้งในเขตที่มีการชลประทานและนอกเขตชลประทาน การดำเนินงานที่ดินนอกเขตชลประทานซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเป็นผู้ลงทุน เพื่อสร้างระบบชลประทานขนาดเล็ก ซึ่งเกินกำลังความสามารถที่สหกรณ์จะดำเนินการเอง

6. ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร เป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของสหกรณ์ เพราะจะช่วยเพิ่มผลผลิตการเกษตรให้แก่สมาชิกของสหกรณ์ และทำให้สมาชิกมีรายได้สูงขึ้น การส่งเสริมการเกษตรของสหกรณ์อาจแยกได้เป็น 2 ประเด็น คือ

6.1 การส่งเสริมเผยแพร่ความรู้การเกษตร เพื่อแนะนำส่งเสริมความรู้ภาคเกษตรแก่สมาชิก เช่น การทำแผนไร่นา การเพาะปลูกพืชถูกหลักวิชา เพื่อให้ได้ผลดีขึ้น การใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงที่ปลอดภัยและได้ผล การปรับปรุงคุณภาพผลผลิตผลการเกษตร การเก็บรักษาที่ถูกหลักวิชา ตลอดจนการทำแปลงทดสอบและแปลงตัวอย่างเพื่อการศึกษาหาข้อความรู้ต่าง ๆ ในการเพาะปลูก รวมทั้งเป็นตัวอย่างและเป็นแหล่งฝึกอบรมสมาชิกด้วย

6.2 การวางแผนเพาะปลูก สืบเนื่องจากความเดือดร้อนในการขายผลผลิตของเกษตรกรส่วนใหญ่ได้แก่ความไม่แน่นอนของราคาขาย กล่าวคือโดยปกติราคาผลผลิตผลการเกษตรต้นฤดูจะมีราคาต่ำ ในปลายฤดูจะมีราคาสูง แต่จะมีเหตุการณ์ผิดปกติอยู่เสมอ ประกอบกับเกษตรกรไม่ค่อยทราบถึงการเปลี่ยนแปลงความต้องการผลผลิตผลการเกษตรของตลาดต่าง ๆ รวมทั้งไม่ค่อยทราบความเคลื่อนไหวของราคาผลผลิตผลการเกษตรของตลาดต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้เมื่อผลผลิตผลการเกษตรชนิดใดมีราคาดีผิดปกติก็จะเพาะปลูกกันมาก จึงทำให้ราคาขายต่ำ ในปฐุ่่งขึ้นเกษตรกรจะลดการเพาะปลูกลงทำให้ผลผลิตการเกษตรนั้น ๆ มีจำนวนน้อยราคาก็สูงขึ้นเป็นเช่นนี้อยู่เสมอ ฉะนั้นสหกรณ์จะได้วางแผนการเพาะปลูกให้สมาชิก กำหนดให้สมาชิกเพาะปลูกผลผลิตผลการเกษตรที่สหกรณ์ได้ศึกษา และคาดคะเนตลาดเป็นอย่างดีแล้ว เพื่อให้สมาชิกเพาะปลูกผลผลิตผลการเกษตรที่ตลาดต้องการและมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของตลาดอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการปรับปรุงให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยให้การขายผลผลิตผลการเกษตรของสมาชิกได้ราคาดีขึ้น

นอกจากนี้ สหกรณ์จะส่งเสริมแนะนำให้สมาชิกปลูกพืชผลอย่างอื่นเพิ่มขึ้นเท่าที่สามารถเพาะปลูกได้โดยเฉพาะพืชที่ทางราชการส่งเสริม ทั้งจะได้ส่งเสริมแนะนำให้สมาชิกประกอบอาชีพอย่างอื่นเพิ่มขึ้นเท่าที่สมาชิกสามารถกระทำได้ ทั้งนี้สุดแต่สภาพท้องถิ่นและความ

สามารถของสมาชิกจะเอื้ออำนวย ฉะนั้นบริการส่งเสริมการเกษตรในหมู่สมาชิกสหกรณ์จึงต้องมีบทบาทอย่างสำคัญในการพัฒนาอาชีพ

ในลักษณะเดียวกัน อำนาจ ชีรวณิช (2527 : 100-102) ได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของสหกรณ์การเกษตรที่มีต่อสมาชิกว่ายังมีธุรกิจที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วคือ ธุรกิจการประกันภัย ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการดำเนินงานก็คือ การให้ผู้ประสบปัญหาในด้านความไม่แน่นอนในชีวิต วัตถุประสงค์ที่สำคัญของหน้าที่การประกันภัยของสหกรณ์คือ

1) เพื่อลดภาระการเสี่ยงและความไม่แน่นอนอันเกิดจากภัยชนิดต่าง ๆ (ที่สหกรณ์ดำเนินการ) ให้แก่สมาชิก ซึ่งในการดำเนินงานนั้นสมาชิกสหกรณ์แต่ละคนจะต้องจ่ายเงินเพื่อป้องกันการเสี่ยงภัยของตน อันได้แก่ ค่าเบี้ยประกัน ดังนั้นในกรณีที่ผู้ประกันภัยพิบัติเกิดขึ้น สหกรณ์จะเป็นผู้จ่ายเงินทดแทนความสูญเสียตามวงเงินที่ประกันไว้ (ซึ่งเงินจำนวนนี้ก็นำมาจากค่าเบี้ยประกันที่ผู้ประกันแต่ละคนจ่าย)

2) เพื่อระดมเงินทุนจากสมาชิกมาสู่ขบวนการสหกรณ์ การที่สมาชิกผู้ประกันภัยจ่ายค่าเบี้ยประกันให้กับสหกรณ์จึงมีผลทำให้สหกรณ์ที่ดำเนินงานในด้านนี้ เป็นแหล่งสะสมเงินทุนของสมาชิกให้เข้ามาสู่ขบวนการสหกรณ์

ประเภทของภัยที่รับประกันสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1) ภัยทั่วไป อาจเกิดขึ้นกับบุคคลทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจงต้องเป็นเกษตรกรเท่านั้น เช่น ภัยที่เกิดกับชีวิตที่อยู่อาศัยและทรัพย์สินอื่น โดยที่สหกรณ์การเกษตรชั้นปฐมในระดับท้องถิ่นให้บริการด้านการประกันทั่วไปแก่สมาชิกเกษตรกร

2) ภัยทางการเกษตร เป็นภัยที่เกิดกับเกษตรกรโดยตรง อันได้แก่ ภัยอันเกิดจากการผันผวนของราคาผลผลิต ภัยธรรมชาติและสาเหตุอื่นได้แก่ ฝนแล้ง น้ำท่วม พายุศัตรูพืช และโรคสัตว์ระบาด เป็นต้น

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2528 : 9-23) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงบทบาทในด้านธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร นั่นคือ ธุรกิจการรับสมาชิกเพิ่ม และธุรกิจการฝึกอบรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ธุรกิจการรับสมาชิกเพิ่ม เป็นแผนการรับเกษตรกรเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร การกำหนดนโยบายการรับสมาชิกแน่นอนลงไป เป็นการมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่ประธานพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรเข้าเป็นสมาชิก โดยประธานกลุ่มจะทราบว่าเกษตรกรคนใดที่เหมาะสมและสมควรรับเข้าเป็นสมาชิกบ้าง ในการพิจารณารับสมาชิกก็จะต้องผ่านการเห็นชอบจากที่ประชุมกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกเก่าในกลุ่มนั้นๆ ก่อนเสมอ

2. ธุรกิจการฝึกอบรม เป็นสิ่งจำเป็นที่สุดของสหกรณ์ เพราะการให้การศึกษาอบรมอย่างสม่ำเสมอแก่บรรดาสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของสหกรณ์ โดยจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนั้นทราบถึงอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตามหลักวิธีการสหกรณ์และช่วยให้การประกอบธุรกิจของสหกรณ์เป็นไปด้วยดี และถูกต้อง ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอบรมโดยตรงคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จะประสานงานกับสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสถาบันของสหกรณ์ระดับชาติมีหน้าที่ส่งเสริมความรู้และวิชาการต่าง ๆ แก่สหกรณ์และสมาชิก โดยการจัดให้การศึกษาอบรมหลักวิธีการสหกรณ์ให้สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่สหกรณ์ให้มีความรู้ความเข้าใจ งานสหกรณ์มากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปทั่วไป บทบาทของสหกรณ์การเกษตรที่มีต่อสมาชิกโดยผ่านทางธุรกิจจะประกอบด้วย

1. ธุรกิจการรับสมาชิกเพิ่ม
2. ธุรกิจการออมทรัพย์หรือการรับฝากเงิน
3. ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ)
4. ธุรกิจการซื้อหรือการจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาจำหน่าย
5. ธุรกิจการขาย

6. ธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน
7. ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร
8. ธุรกิจการประกันภัย
9. ธุรกิจการศึกษาอบรม

บทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ก็ได้ดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับที่กล่าวมาข้างต้น โดยดำเนินธุรกิจดังนี้ (สนทนา สุวรรณนิตย์, 2531 : 228-230 ; สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด, 2534 : 4-10)

1. ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ถือเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์ เป็นการดำเนินธุรกิจที่สอดคล้องกับธุรกิจการขายและธุรกิจการซื้อ สหกรณ์จะจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกทั้งในรูปเงินสดและในรูปวัสดุการเกษตรเช่น บัว ยาปราบศัตรูพืช สำหรับจำนวนเงินกู้ขึ้นขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความต้องการของสมาชิกแต่ละคน เงินกู้มี 2 ประเภทคือ เงินกู้ระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลาง
2. ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) เพื่อเป็นการส่งเสริมการประหยัดและการออมทรัพย์ และเป็นการจัดหาทุนวิธีหนึ่งด้วย สหกรณ์จะรับฝากเงินจากสมาชิก 2 ประเภทคือ เงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ
3. ธุรกิจการซื้อ โดยการจัดหาสินค้าที่จำเป็นทางการเกษตรมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก เช่น บัว ยาปราบศัตรูพืช เครื่องนันทยา อุปกรณ์การเกษตรอื่น ๆ เป็นต้น โดยจำหน่ายทั้งในรูปเงินสด และเงินเชื่อในรูปสินเชื่อทางการเกษตร นอกจากนั้นยังให้บริการจัดหาสินค้าบริโภคมาจำหน่ายให้สมาชิกอีกด้วย
4. ธุรกิจการขาย โดยการรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรจากสมาชิก ได้แก่ ข้าวเปลือก กระเทียม ถั่วเหลือง เพื่อจัดจำหน่ายในราคาที่เป็นธรรม ตั้งแต่ปี 2527/2528 เป็นต้นมาสหกรณ์ได้เข้าโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าว โดยจะนำข้าวเปลือกที่รวบรวมได้จัดส่งชุมนุมสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทำการแปรรูปต่อไป

5. ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ โดยสหกรณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิก คณะกรรมการและพนักงานสหกรณ์ ตลอดจนการแนะนำส่งเสริมการประกอบอาชีพของสมาชิก เพราะที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจให้ครบวงจรและประสบผลสำเร็จได้นั้นย่อมอยู่กับมวลสมาชิกที่มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการและอุดมการณ์สหกรณ์ อีกทั้งประกอบอาชีพการเกษตรได้ผลเพียงใด

6. ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร โดยสหกรณ์จะส่งเสริมเผยแพร่ความรู้การเกษตรแก่สมาชิก โดยผ่านการฝึกอบรมในรูปแบบต่าง ๆ

ผลการวิจัยของ ศุภางค์ จิตรเดชนิทักซ์ (2525 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาบทบาทของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ที่มีต่อสหกรณ์สมาชิก พบว่า ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีบทบาทให้ความช่วยเหลือสหกรณ์สมาชิกในด้านต่าง ๆ คือบทบาททางด้านการเงิน บทบาททางด้านเทคนิควิชาการ บทบาททางด้านส่งเสริมสร้างเสถียรภาพให้กับสหกรณ์ในทำนองเดียวกัน เตือนจิตร สารีบุตร (2529 : 73-75) ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการส่งเสริมการออมของสมาชิกในรูปแบบหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่าสหกรณ์มีบทบาทในระดับปานกลางในการส่งเสริมการออมของสมาชิกในรูปแบบเงินสะสมค่าหุ้นรายเดือน แต่ไม่มีบทบาทประการใดในการส่งเสริมการออมในรูปแบบของการให้บริการรับฝากเงินจากสมาชิก และบทบาทที่เป็นจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการส่งเสริมการออมไม่แตกต่างจากบทบาทที่สมาชิกคาดหวัง แต่สมาชิกส่วนใหญ่มีศักยภาพในการออมสูงกว่าระดับการออมในสหกรณ์ ในขณะที่กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2526 : 1-2) กล่าวถึงบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้ โดยผ่านทางธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์นั้นแม้วัตถุประสงค์เพื่อรับใช้สมาชิกในด้านต่าง ๆ และผลการวิจัยของ อัญชลี เจ็งเจริญ (2531 : 6-14) พบว่า สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสหกรณ์การเกษตรสามารถสนองตอบความต้องการของสมาชิกได้ดี และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางเศรษฐกิจและสังคมบางตัว เช่นการถือครองที่ดินและขนาดครอบครัวกับการได้รับประโยชน์จากสหกรณ์พบว่า ตัวแปรดังกล่าวทั้งสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กับการได้รับประโยชน์จากสมาชิก และการทำธุรกิจของสมาชิกกับสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในลักษณะเดียวกัน บุญเรือน กลางณรงค์ (2528 : บทคัดย่อ)

ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของสหกรณ์การเกษตรนิคมลำน้ำ่าน จำกัด อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ในการส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก สหกรณ์แห่งนี้ได้ให้ความร่วมมือร่วมใจในการทำงานด้วยความมีน้ำใจของสหกรณ์จากบุคคล 4 ฝ่าย ได้แก่ สมาชิก สหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินงาน พนักงานสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์ประสบผลสำเร็จในการดำเนินธุรกิจและมีผลทำให้สหกรณ์สามารถช่วยเพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกได้

ความพึงพอใจ (satisfaction)

ความพึงพอใจเป็นลักษณะนามธรรมไม่สามารถที่จะมองเห็นเป็นรูปร่างได้ แต่สามารถสังเกตได้จากการแสดงออกโดย พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2493 : 664) กล่าวว่า "พึง" เป็นคำช่วยกริยาหมายความว่า "ควร" เช่นพึงใจหมายความว่า เหมาะใจ พื่อใจ ชอบใจ ในทำนองเดียวกัน Benjamin B. Wolman ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า เป็นความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย และความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ Phillip B. Applewhite กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นเรื่องของบุคคลเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลที่มีความหมายกว้าง ในทำนองเดียวกัน Bullock ว่าหมายถึงทัศนคติซึ่งเป็นตุลยภาพรอยต่อของความพึงพอใจ และไม่พอใจที่ผ่านมา ทัศนคตินี้จะแสดงออกให้ทราบได้ว่าเรามีความพอใจหรือไม่ โดยการประเมินดูงาน และผู้ปฏิบัติงาน ส่วน Carter V. Good^(1979:320) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงคุณภาพหรือระดับความพอใจซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจ และทัศนคติที่มีต่องาน (อ้างใน บริบูรณ์ บ่อเกิดทรัพย์, 2534 : 7-8) อีกทั้งหากได้รับการตอบสนองเกี่ยวกับความต้องการก็จะทำให้มนุษย์รู้สึกพอใจในงานได้ (เกล็ดแก้ว รุ่งลือ, 2528 : 10-11)

ความพึงพอใจเป็นทัศนคติอย่างหนึ่ง ในการวัดความพึงพอใจ บุญเรือง ขจรศิลป์ (2528 : 137-153) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ความพึงพอใจหรือทัศนคติหรือเจตคติเป็นนามธรรม เป็นการแสดงออกค่อนข้างลับซับซ้อนจึงเป็นการยากที่จะวัดทัศนคติได้โดยตรง แต่เราสามารถที่จะวัดทัศนคติได้โดยอ้อม โดยการวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นแทน ฉะนั้นการวัดความพึงพอใจก็มีขอบเขตจำกัดด้วย อาจมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นถ้า

บุคคลเหล่านั้นแสดงความคิดเห็นไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง ซึ่งความคลาดเคลื่อนนี้ย่อมเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดาของการวัดทั่ว ๆ ไป โดยเสนอว่า เทคนิคของ Likert เป็นแบบหนึ่งที่สามารถใช้กับสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องกับ บุญธรรมกิจปริธาวิสุทธิ (2531 : 189) ซึ่งได้เพิ่มเติมอีกว่า สามารถวัดทัศนคติได้เกือบทุกเรื่อง และให้ค่าเที่ยงตรงสูง ในลักษณะเดียวกัน โยธิน ศันสนยุทธ (อังกะไน นิคม พรหมน้อย, 2529 : 14) กล่าวว่ามาตรการวัดความพึงพอใจจริง ๆ นั้นกระทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

1. ใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีที่นิยมกันอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง โดยขอรับรองให้ผู้ที่เราต้องการแสดงความคิดเห็นในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามที่ถามอาจจะถามความพอใจในด้านการบริหาร การควบคุมงาน เงื่อนไขต่าง ๆ ในการทำงานและอื่น ๆ

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพอใจทางตรงทางหนึ่ง แต่เป็นวิธีที่ต้องอาศัยกลวิธีและเทคนิคมากมายพอสมควร ไม่เช่นนั้นแล้วอาจไม่ได้ข้อเท็จจริงก็ได้

3. การสังเกต เป็นวิธีที่สามารถทราบความพึงพอใจในงานได้อีกวิธีหนึ่ง โดยสังเกตจากพฤติกรรมการพูด กริยาท่าทาง แต่ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและมีระเบียบแบบแผน

ฉะนั้นสิ่งที่สร้างความพึงพอใจส่วนใหญ่จะทำให้บุคคลเกิดความสบายใจหรือสนองความต้องการของเขา (ธรรมบุญ ศิริพันธ์, 2530 : 16) จากการศึกษาของ จูร์พร อั้งเจอร์วิพัฒนา (2524 : บทคัดย่อ) ในเรื่องความรู้และทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ที่มีต่อสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์ สรุปได้ดังนี้

1) สมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องหลักสหกรณ์ ความหมาย และวัตถุประสงค์ การจัดตั้งและการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก โครงสร้างองค์ประกอบของสหกรณ์ เรียงตามลำดับ 2) สมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีทัศนคติที่ดีในด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ 3) ในสภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัด

บุรีรัมย์ ปัจจุบันพบว่า ความรู้และทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้สหกรณ์ประสบความสำเร็จในลักษณะเดียวกัน ศักดิ์ชัย สหกุลบุญญรักษ์ (2524 : บทคัดย่อ) มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการวิจัยครั้งนี้คือ ต้องการทราบสภาพโดยทั่วไปของเกษตรกรในอำเภอพนมพวน จ. กาญจนบุรี) บทบาทของสหกรณ์การเกษตรที่มีต่อเกษตรกร ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อสหกรณ์การเกษตร ตลอดจนเพื่อทราบถึงปัจจัยสำคัญบางประการที่มีผลต่อทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อสหกรณ์การเกษตรในทำนองเดียวกัน อัญชลี เจริญเจริญ (2531: 48) กล่าวว่า ทัศนคติของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์นั้นเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการทำธุรกิจของสหกรณ์กับสมาชิก ถ้าหากสมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ สมาชิกย่อมอยากจะทำธุรกิจกับสหกรณ์

ภาคสรุป (overview)

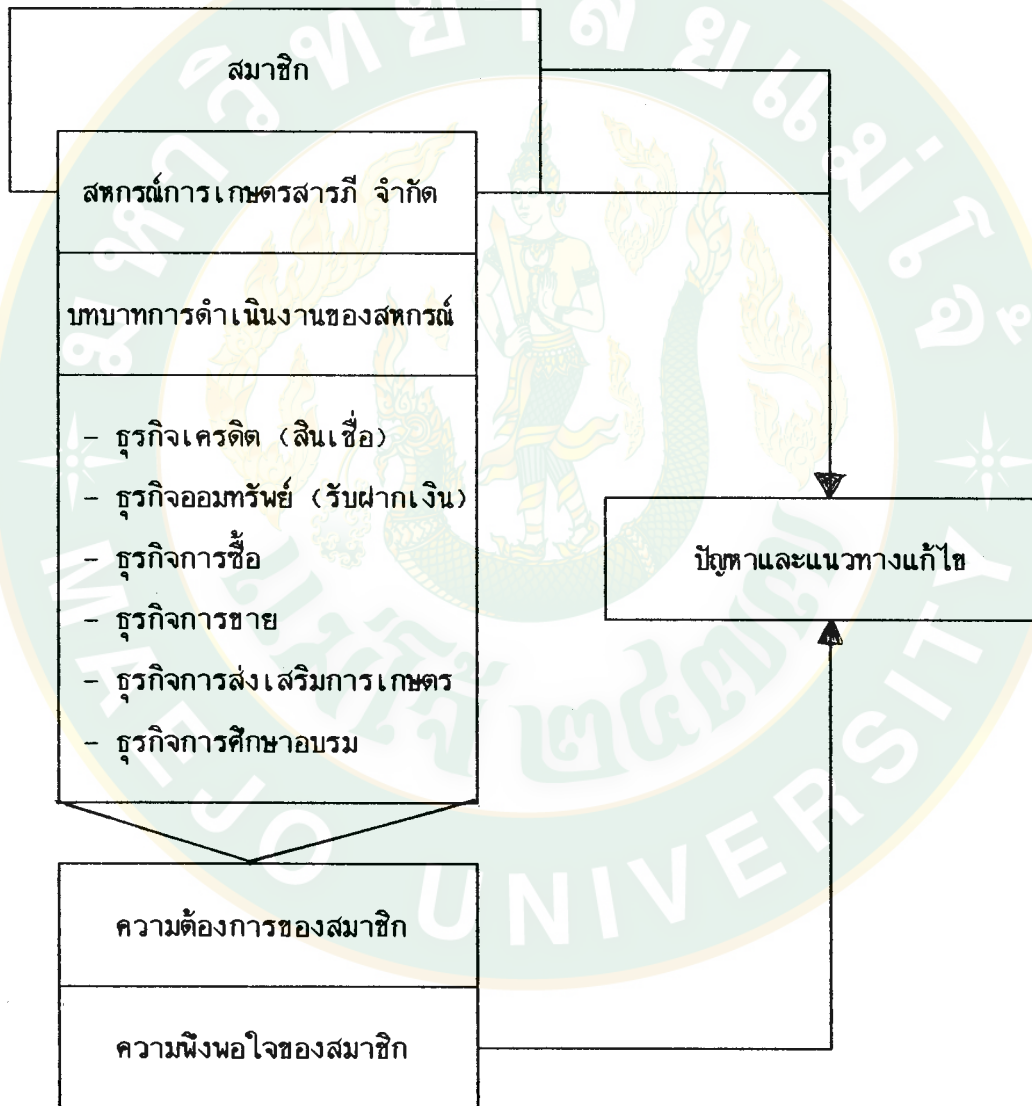
สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อเกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ร่วมกัน โดยดำเนินการผ่านธุรกิจต่าง ๆ คือ ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจการบริการและบำรุงที่ดิน ธุรกิจประกันภัย ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร และธุรกิจการศึกษาอบรม ซึ่งธุรกิจเหล่านี้เป็นบทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการสนองความต้องการของสมาชิก ซึ่งบทบาทการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ นี้สหกรณ์จะทราบได้โดยการที่สมาชิกแสดงทัศนคติหรือความพึงพอใจต่อความสามารถในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โดยวิธีการสังเกต สอบถาม และสัมภาษณ์แล้วจึงนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการวิจัยเชิงสำรวจซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก บทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก และความพึงพอใจของสมาชิก ซึ่งสามารถชี้ให้เห็นว่า การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด นั้นเป็นบทบาทที่เหมาะสมต่อ

ความต้องการและสอดคล้องกับสภาพการณ์หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ทั้งยังทราบถึงปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

แบบจำลองแนวความคิดรวบยอด
(conceptual framework model)

ภาพที่ 1 แบบจำลองแนวความคิดรวบยอด

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ได้กำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

สถานที่วิจัย

(locale of the study)

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในพื้นที่สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดเชียงใหม่ ห่างจากตัวจังหวัดเชียงใหม่ 10 กิโลเมตร โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่เลขที่ 29 หมู่ 2 ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ถูกเลือกเพื่อดำเนินการวิจัยด้วยเหตุผลดังนี้

1. การพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัดเชียงใหม่ มีแนวโน้มที่จะพัฒนาสูงขึ้น ทั้งนี้ในการพัฒนาจะต้องอาศัยวิธีการดำเนินงานทางสหกรณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะด้านสหกรณ์การเกษตรซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนาทุก ๆ ด้าน ฉะนั้นการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด จึงมีความจำเป็นจะต้องมีข้อมูลในการวางแผนดำเนินการที่ถูกต้อง และเหมาะสม

2. สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรที่มีลักษณะอาจเป็นตัวแทนของสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ได้ กล่าวคือเป็นสหกรณ์การเกษตรชั้นสอง (สหกรณ์เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2527) และระดับปานกลางทั้งในแง่จำนวนสมาชิก และ

ระดับการพัฒนา ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจึงสามารถนำไปเปรียบเทียบเพื่อใช้กับ
สหกรณ์การเกษตรอื่น ๆ ได้

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

(the respondents and sampling procedure)

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด มีจำนวน
1,197 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนมากและสมาชิกมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน (homoge-
neous) จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic random sampling) และ
กำหนดขนาดของตัวอย่าง (sample size) โดยคิด 10 เปอร์เซ็นต์ จากประชากรทั้ง
หมด (จักร ชำช่อง, 2525) ได้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ซึ่งเป็นกลุ่มตัว
อย่างจำนวน 120 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

(operational definitions)

- × **สหกรณ์** หมายถึง สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ที่จัดตั้งขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่
ตามหลักการสหกรณ์การเกษตร
- × **สมาชิก** หมายถึง บุคคลซึ่งมีสภาพเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด
- × **คณะกรรมการดำเนินงาน** หมายถึง คณะกรรมการดำเนินงาน (ฝ่ายบริหาร)
ของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด
- × **ฝ่ายจัดการ** หมายถึง ฝ่ายจัดการของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด
- × **บทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด** หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ หรือ
การกระทำตามบทบาทเฉพาะ (role making) ของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ซึ่ง

มีบทบาทในด้านธุรกิจต่าง ๆ คือ ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจส่งเสริมการเกษตร ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้รับจากการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ฯ ซึ่งความพึงพอใจนี้วัดจากการระบุความรู้สึกของสมาชิกที่อาจจะระบุว่า ความพึงพอใจมาก ความพึงพอใจปานกลาง ความพึงพอใจน้อย

ลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ของสมาชิกทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ของสมาชิกซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แรงงานในภาคการเกษตร พื้นที่ทำการเกษตร อาชีพรอง จำนวนทุน ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และรายได้

เพศ หมายถึง เพศชายหรือเพศหญิงของผู้ให้ข้อมูล

อายุ หมายถึง จำนวนอายุนับเป็นจำนวนปีของสมาชิกตั้งแต่แรกเกิดจนถึงเวลาบันทึกข้อมูล

สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพการอยู่เป็นโสด สมรส หม้าย และหย่าร้างของผู้ให้ข้อมูล

ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิทางการศึกษาชั้นสูงสุดของสมาชิกที่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนทั้งของรัฐบาลและเอกชน

พื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง พื้นที่ทั้งหมดนับเป็นจำนวนไร่ซึ่งสมาชิกใช้ทำการเกษตร ในปีให้ข้อมูล

↳ **ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร** หมายถึง ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิก ได้แก่ เป็นที่ของตนเองทั้งหมด เช่าทั้งหมด คนอื่นให้ทำเปล่า (ทำฟรี) และการถือครองหลายลักษณะรวมกัน

รายได้ หมายถึง รายได้ของครอบครัวที่เป็นเงินสดทั้งหมด (รายได้จากภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร) นับเป็นจำนวนบาท

✕ **ระยะเวลาการเป็นสมาชิก** หมายถึง ระยะเวลา นับเป็นจำนวนปีที่สมาชิกสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด

↳ **แรงงานในภาคการเกษตร** หมายถึง จำนวนคนในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลที่ สามารถปฏิบัติงานในการทำการเกษตรได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
(research instrument)

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแนวทางของวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นคำถามประเภทปลายเปิด (open-ended questions) และปลายปิด (closed-ended questions) โดยในแบบสัมภาษณ์แบ่ง ออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอน 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แรงงานในภาคการเกษตร พื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร รายได้ในภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร อาชีพรอง จำนวนหุ้น ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ตอน 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของสหกรณ์การเกษตร
 สारภี จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก ซึ่งได้แก่ ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ)
 ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) ธุรกิจการส่งเสริมการ
 เกษตร ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ

ตอน 3 เพื่อรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิก
 สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด เกี่ยวกับบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด

การทดสอบแบบสัมภาษณ์

(pre-testing of the research instrument)

การทดสอบความตรง (validity) ใช้วิธีนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วไปให้
 อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ วิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาที่จะวัด
 (content validity) มากยิ่งขึ้น

การทดสอบความเที่ยง (reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับสมาชิก
 สหกรณ์การเกษตรแม่ริม จำกัด ซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน 20 คน เพื่อทดสอบ
 ความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ โดยวิธีการหาความแปรปรวนภายในแบบสัมภาษณ์ของ
 Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.70 ซึ่งแสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง (ประคอง กรรณสูตร,
 2528 : 54)

วิธีหาความเชื่อมั่นสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (ประคอง กรรณสูตร,
 2528 : 42-43) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{S^2_1}{S^2_x} \right]$$

n คือ จำนวนข้อสอบ

S^2_1 คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S^2_x คือ ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

(data gathering)

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด เพื่อแจ้งให้สมาชิกทราบ
2. ประชุมชี้แจง แนะนำวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่ผู้ที่จะร่วมสัมภาษณ์ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจและมีแนวความคิดในการสัมภาษณ์แบบเดียวกัน
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยสัมภาษณ์ ได้ไปเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลจำนวน 120 คน ภายในเวลาที่กำหนดแล้วนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

(data analysis)

เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาถอดรหัส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (statistical package for the social sciences : SPSS) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ

1. ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) เพื่อแจกแจงความถี่ของลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม และบทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก

2. ค่าเฉลี่ย (mean) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม และบทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการตอบสนองความต้องการของสมาชิก

3. การระบุความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลโดยใช้วิธีคิดคำนวณหา น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย (weight mean score : WMS) ของระดับความพึงพอใจ โดยใช้สูตรหาคะแนนค่าเฉลี่ยตามแบบของ Thanupon (1986 : 44) ดังนี้

$$WMS = \frac{3f_1 + 2f_2 + 1f_3}{TNR}$$

ซึ่ง WMS = น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย

f_1 = จำนวนความถี่ที่ระบุความพึงพอใจ มาก

f_2 = จำนวนความถี่ที่ระบุความพึงพอใจ ปานกลาง

f_3 = จำนวนความถี่ที่ระบุความพึงพอใจ น้อย

TNR = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

โดยกำหนดเกณฑ์คะแนนค่าเฉลี่ย (Thanupon, 1986 : 44) ไว้ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00–1.66 หมายถึง ความพึงพอใจในบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสาารภี จำกัด สมาชิกมีความพึงพอใจน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67–2.33 หมายถึง ความพึงพอใจในบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสาารภี จำกัด สมาชิกมีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34–3.00 หมายถึง ความพึงพอใจในบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสาารภี จำกัด สมาชิกมีความพึงพอใจมาก

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
(research duration)

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 10 เดือน คือตั้งแต่เดือนมีนาคม 2535 ถึง
เดือนธันวาคม 2535

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภีจำกัด ระบุถึงบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด และทราบถึงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์จากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic random sampling) โดยมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 120 คน การนำเสนอผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ในครั้งนี้ได้แบ่งแยกการนำเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้คือ

ตอน 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร พื้นที่ทำการเกษตร อาชีพรองรายได้จากอาชีพรอง รายได้ในภาคการเกษตร จำนวนทุนของสมาชิก และระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ตอน 2 บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิกด้านธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร และธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ

ตอน 3 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก

ตอน 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของผู้ให้ข้อมูล

1.1 เพศและสถานภาพสมรส

ผลการวิจัยในตาราง 1 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.67) เป็นเพศชายและสมรสแล้ว (ร้อยละ 91.82) ส่วนเพศหญิงมีเพียงร้อยละ 8.33 นอกจากนั้นข้อมูลดังกล่าวยังระบุว่าผู้ให้ข้อมูลเพศชายร้อยละ 6.36 มีสถานภาพเป็นหม้าย และร้อยละ 0.91 เท่านั้น มีสถานภาพเป็นโสดและหย่าร้างตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 8.33 ซึ่งรายงานว่าเป็นเพศหญิง มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 70.00 และมีสถานภาพเป็นหม้าย ร้อยละ 30.00 ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า โดยภาพรวมของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสถานภาพการสมรส สาเหตุเนื่องจากข้อบังคับของสหกรณ์ได้กำหนดคุณสมบัติพื้นฐานของสมาชิกว่า ต้องเป็นหัวหน้าครอบครัว

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามเพศและสถานภาพสมรส

สถานภาพการสมรส	เพศ				รวม	ร้อยละ
	ชาย		หญิง			
	จำนวน	(ร้อยละ)	จำนวน	(ร้อยละ)		
สมรส	101	(91.82)	7	(70.00)	108	90.00
หม้าย	7	(6.36)	3	(30.00)	10	8.33
หย่าร้าง	1	(0.91)	-	-	1	0.83
โสด	1	(0.91)	-	-	1	0.83
รวมทั้งหมด	110	(100.00)	10	(100.00)	120	100.00
ร้อยละ	91.67		8.33		100.00	

1.2 อายุและระดับการศึกษา

ผลการวิจัยตาราง 2 พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 35 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี รองลงมาตามลำดับดังนี้ ร้อยละ 21.67 เท่ากัน มีอายุในช่วงต่ำกว่า 41 ปี และระหว่าง 41-50 ปี; ร้อยละ 20.00 มีอายุในช่วง 61-70 ปี และร้อยละ 1.66 มีอายุในช่วงมากกว่า 70 ปี ส่วนประเด็นระดับการศึกษานั้นพบว่า ร้อยละ 83.33 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาร้อยละ 8.33 ได้รับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4; ร้อยละ 4.17 มีการศึกษาชั้น ม.3 และร้อยละ 0.83 ได้รับการศึกษาระดับ ม.5, ม.6 และสูงกว่าตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ย 51 ปี และได้รับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยสามารถกล่าวได้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในวัยกลางคนตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยที่มีความรับผิดชอบต่อการทำงานสูง

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของสมาชิก จำแนกตามอายุและระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	อายุ (ปี)					รวม	ร้อยละ
	< 41	41-50	51-60	61-70	> 70		
ป.4	20	24	33	22	1	100	83.33
ต่ำกว่า ป.4	-	-	8	1	1	10	8.33
ม.3	3	-	1	1	-	5	4.17
ป.6	2	2	-	-	-	4	3.33
ม.5, ม.6 และสูงกว่า	1	-	-	-	-	1	0.83
รวมทั้งหมด	26	26	42	24	2	120	100.00
ร้อยละ	21.67	21.67	35.00	20.00	1.66	100.00	

$\bar{x} = 51$ ปี

1.3 จำนวนสมาชิกและจำนวนแรงงานในภาคการเกษตร

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ร้อยละ 59.17 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน รองลงมาตามลำดับคือ ร้อยละ 35.00 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-3 คน และร้อยละ 5.83 มีจำนวนสมาชิกมากกว่า 6 คน โดยพิจารณาจากตาราง 3 นอกจากนี้พบว่าร้อยละ 70.00 มีแรงงานในภาคการเกษตร 1-2 คน รองลงมาตามลำดับคือ ร้อยละ 25.00 มีแรงงาน 3-4 คน และร้อยละ 5.00 มีแรงงานในภาคการเกษตรมากกว่า 4 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน และจำนวนแรงงานในภาคการเกษตรเฉลี่ย 2 คน ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าขนาดครอบครัวของเกษตรกรสมาชิกส่วนมากที่สุดมีขนาดปานกลาง แรงงานในภาคการเกษตรน้อย ซึ่งสาเหตุอาจจะเนื่องมาจากเมื่อสมาชิกในครอบครัวมีครอบครัวใหม่มักจะแยกไปอยู่เป็นอิสระ ไม่รวมเป็นครอบครัวขยายเหมือนสมัยก่อน

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัวและจำนวนแรงงานในภาคการเกษตร

จำนวนสมาชิก ในครอบครัว	จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร			รวม	ร้อยละ
	1-2	3-4	> 4		
1-3	37	5	-	42	35.00
4-6	42	25	4	71	59.17
> 6	5	-	2	7	5.83
รวมทั้งหมด	84	30	6	120	100.00
ร้อยละ	70.00	25.00	5.00	100.00	

$\bar{X}_1$: จำนวนสมาชิกในครอบครัว= 4 คน; $\bar{X}_2$: จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร= 2 คน

1.4 ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรและจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร

ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีหลายลักษณะ ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูล ร้อยละ 52.50 มีลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรในแบบเป็นของตนเอง รองลงมาตามลำดับ ร้อยละ 40.84 รายงานว่าเป็นแบบหลายลักษณะรวมกัน ได้แก่ เป็นของตนเอง เข้า และทำฟรี และร้อยละ 3.33 เท่ากันมีการถือครองแบบการเข้า และทำฟรี ส่วนประเด็นจำนวนพื้นที่ที่ถือครอง ระบุว่าร้อยละ 40.00 มีจำนวนพื้นที่ระหว่าง 5-9 ไร่ รองลงมาตามลำดับ ร้อยละ 29.17 มีจำนวนพื้นที่น้อยกว่า 5 ไร่; ร้อยละ 22.50 มีจำนวนพื้นที่ระหว่าง 10-14 ไร่ ; ร้อยละ 5.00 มีจำนวนพื้นที่ระหว่าง 15-19 ไร่ และร้อยละ 3.33 ระบุว่า มีจำนวนพื้นที่มากกว่า 19 ไร่ สรุปว่าสมาชิกเกินกว่าครึ่งหนึ่งมีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองทั้งหมดเฉลี่ย 7 ไร่ รองลงมาตามลำดับ การถือครองในหลายลักษณะรวมกันมีพื้นที่เฉลี่ย 10 ไร่ การเข้าโดยมีพื้นที่เฉลี่ย 5 ไร่ และทำฟรีโดยเฉลี่ย 6 ไร่ จากตาราง 4 พบว่าสมาชิกมีพื้นที่ถือครองต่ำ ดังนั้นหากสมาชิกต้องการผลิตผลเพิ่มให้ได้รายได้สูงก็จะต้องปรับปรุงวิธีการผลิตและการตลาดให้ดีขึ้น

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของสมาชิก จำแนกตามลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร และจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร

จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ลักษณะการถือครองที่ดิน				รวม	ร้อยละ
	เป็นของตนเอง	เข้า	ทำฟรี	หลายลักษณะ รวมกัน		
< 5	22	2	2	9	35	29.17
5-9	23	1	1	23	48	40.00
10-14	15	1	1	10	27	22.50

ตาราง 4 (ต่อ)

จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ลักษณะการถือครองที่ดิน				รวม	ร้อยละ
	เป็นของตนเอง	เช่า	ทำฟรี	หลายลักษณะ รวมกัน		
15-19	2	-	-	4	6	5.00
> 19	1	-	-	3	4	3.33
รวมทั้งหมด	63	4	4	49	120	100.00
ร้อยละ	52.50	3.33	3.33	40.84	100.00	

$\bar{x}_1$: เป็นของตนเอง = 7 ไร่ ; $\bar{x}_3$: ทำฟรี = 6 ไร่

$\bar{x}_2$: เช่า = 5 ไร่ ; $\bar{x}_4$: หลายลักษณะรวมกัน = 10 ไร่

1.5 อาชีพรองและรายได้จากอาชีพรอง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลนั้นปรากฏว่านอกจากจะมีการประกอบอาชีพในภาคการเกษตรแล้ว ยังมีการประกอบอาชีพรองอย่างอื่นอีกเป็นการเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัว ผลการวิจัยในตาราง 5 พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 40.24 มีอาชีพค้าขายเป็นอาชีพรอง รองลงมาตามลำดับ ร้อยละ 23.07 มีอาชีพรับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพรอง; ร้อยละ 14.63 มีอาชีพรับจ้างในภาคการเกษตรเป็นอาชีพรอง ; ร้อยละ 13.41 มีอาชีพนอกจากที่กล่าวเช่นการขายประกัน การตัดผม โดยเป็นอาชีพอิสระเป็นอาชีพรอง และร้อยละ 8.54 รายงานว่าอาชีพรองของผู้ให้ข้อมูลคือหัตถกรรมในครัวเรือน โดยที่อาชีพต่าง ๆ เหล่านี้จะมีรายได้เรียงตามลำดับดังนี้ ร้อยละ 47.56 มีรายได้น้อยกว่า 20,001 บาท รองลงมาคือร้อยละ 20.73 มีรายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท ; ร้อยละ 18.29 รายงานว่ามีรายได้มากกว่า 50,000 บาท ; ร้อยละ 7.32 ระบุว่า มีรายได้ระหว่าง 30,001-40,000

บาท และร้อยละ 6.10 รายงานว่ามีรายได้จากอาชีพรองระหว่าง 40,001-50,000 บาท รายได้เฉลี่ยของการค้าขาย 41,303 บาท รับจ้างทั่วไปเฉลี่ย 26,473 บาท รับจ้างในภาคการเกษตรเฉลี่ย 11,633 บาท อาชีพอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวเฉลี่ย 32,500 บาท และกิจกรรมในครัวเรือน 14,071 บาท ข้อมูลจากผลการวิจัยข้างต้นสามารถกล่าวโดยรวมว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่นอกจากประกอบอาชีพการเกษตรแล้วยังมีอาชีพรองเพื่อเป็นรายได้อีกทางหนึ่งแก่ครอบครัว และเมื่อพิจารณาด้านรายได้จากอาชีพรองแล้วสามารถกล่าวได้ว่าสมาชิกจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งมีรายได้จากอาชีพรองที่สูง ซึ่งการประกอบอาชีพรองของสมาชิกดังกล่าวจะเป็นการช่วยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์อีกทางหนึ่ง

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการประกอบอาชีพรองและรายได้จากอาชีพรอง

รายได้ (บาท)	อาชีพรอง					รวม	ร้อยละ
	ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป	รับจ้างใน การเกษตร	อื่น ๆ	กิจกรรม		
< 20,001	10	9	10	4	6	39	47.56
20,001-30,000	6	5	2	4	-	17	20.73
30,001-40,000	3	2	-	-	1	6	7.32
40,001-50,000	3	2	-	-	-	5	6.10
> 50,00	11	1	-	3	-	15	18.29
รวมทั้งหมด	33	19	12	11	7	82	100.00
ร้อยละ	40.24	23.17	14.63	13.41	8.54	100.00	

1.6 รายได้ในภาคการเกษตร

การศึกษาถึงจำนวนรายได้ของผู้ให้ข้อมูลจากการประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่งได้แก่ รายได้จากไม้ผล พืชไร่ พืชผัก ทำนาและเลี้ยงสัตว์ นั้นพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.67) มีรายได้จากภาคการเกษตรน้อยกว่า 10,001 บาท รองลงมาร้อยละ 9.17 มีรายได้ในช่วง 100,001-200,000 บาท, ร้อยละ 2.50 มีรายได้ในช่วง 200,001-400,000 บาท และร้อยละ 0.83 เท่ากัน มีรายได้ในช่วง 300,001-400,000 และมากกว่า 400,000 บาท รายได้เฉลี่ยจากในภาคการเกษตร 63,995 บาท ถึงแม้ว่าผลการวิจัยจะพบว่ารายได้เฉลี่ยในภาคการเกษตรของสมาชิกจะค่อนข้างต่ำ แต่สมาชิกส่วนใหญ่ก็มีรายได้ที่ค่อนข้างจะใกล้เคียงกัน และกล่าวได้ว่ารายได้ในภาคการเกษตรของสมาชิกจะมีผลโดยตรงต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามรายได้ในภาคการเกษตร

เงินรายได้ในภาคการเกษตร (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
< 100,001	104	86.67
100,001-200,000	11	9.17
200,001-300,000	3	2.50
300,001-400,000	1	0.83
> 400,000	1	0.83
รวม	120	100.00

$\bar{x} = 63,995$ บาท

1.7 แหล่งที่มาและรายได้ในภาคการเกษตร

ตั้งที่กล่าวว่าเกษตรกรสมาชิกมีรายได้ในภาคการเกษตรโดยการมีรายได้จากไม้ผล พืชไร่ พืชผัก ทำนา และเลี้ยงสัตว์ จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลจำนวน 101 คน มีรายได้จากไม้ผลเช่น ลำไย มะม่วง รองลงมาจำนวน 61 คน มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงหมู วัว เป็นต้น ; จำนวน 56 คน รายงานว่ามีรายได้จากพืชผัก เช่น ผักกาด ต้นหอม ผักชี ; จำนวน 55 คน มีรายได้จากพืชไร่เช่น กระเทียม ทอมถั่วเหลืองและจำนวน 37 คนมีรายได้จากการทำนา ปลูกข้าว เมื่อพิจารณาจากราย 7 พบว่าของผู้ให้ข้อมูล จำนวน 307 คน มีรายได้น้อยกว่า 100,001 บาท รองลงมาตามลำดับ จำนวน 2 คน มีรายได้ในช่วง 100,001-200,000 บาท และจำนวน 1 คนระบุว่า มีรายได้มากกว่า 200,001 ผลการวิจัยแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้จากไม้ผล และมีรายได้ต่ำกว่า 100,001 บาท สาเหตุดังกล่าวคงเป็นเพราะสภาพพื้นที่ในเขตแดนสหกรณ์มีความเหมาะสมในการปลูกไม้ผล และส่วนใหญ่มีพื้นที่เพาะปลูกไม่มากนัก

ตาราง 7 แหล่งที่มาของรายได้และจำนวนเงินรายได้ในภาคการเกษตร

เงินรายได้ (บาท)	แหล่งที่มา					รวม (n=310)*
	ไม้ผล	พืชไร่	พืชผัก	ทำนา	เลี้ยงสัตว์	
< 100,001	101	55	56	37	58	307
100,001-200,000	-	-	-	-	2	2
> 200,000	-	-	-	-	1	1
รวมทั้งหมด	101	55	56	37	61	310

* ผู้ให้ข้อมูลสามารถระบุได้มากกว่า 1 ชนิด

1.8 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกและจำนวนหุ้น

ผลการวิจัยตาราง 8 พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 25.83 เป็นสมาชิกระหว่าง 6-10 ปี รองลงมาตามลำดับคือร้อยละ 24.17 เป็นสมาชิกระหว่าง 1-5 ปี ; ร้อยละ 20.00 เป็นสมาชิกระหว่าง 11-15 ปี ; ร้อยละ 17.50 เป็นสมาชิกระหว่าง 16-20 ปี และร้อยละ 12.50 รายงานว่าเป็นสมาชิกนานกว่า 20 ปี ระยะเวลาการเป็นสมาชิกโดยเฉลี่ย 12 ปี ส่วนจำนวนหุ้นนั้นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีหุ้นอยู่ในสหกรณ์เรียงตามลำดับ ดังนี้ ร้อยละ 38.33 ผู้ให้ข้อมูลถือหุ้นน้อยกว่า 1,001 หุ้น ; ร้อยละ 20.83 ถือหุ้นระหว่างมากกว่า 2,500 หุ้น ; ร้อยละ 20.00 ระบุว่าจำนวนหุ้นระหว่าง 1,001-1,500 หุ้น ; ร้อยละ 15.00 ระบุว่าจำนวนหุ้นอยู่ระหว่าง 1,501-2,000 หุ้น และร้อยละ 5.83 รายงานว่ามีหุ้นอยู่ระหว่าง 2,001-2,500 หุ้น มีจำนวนหุ้นเฉลี่ย 1,679 หุ้น โดยที่มูลค่าหุ้นราคาหุ้นละ 10 บาท

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิกและจำนวนหุ้น

ระยะเวลา (ปี)	จำนวนหุ้น (หุ้น)					รวม	ร้อยละ
	< 1,001	1,001- 1,500	1,501- 2,000	2,001- 2,500	> 2,501		
1-5	23	3	1	0	2	29	24.17
6-10	10	7	5	3	6	31	25.83
10-15	6	5	8	1	4	24	20.00
16-20	5	7	2	2	5	21	17.50
> 20	2	2	2	1	8	15	12.50
รวมทั้งหมด	46	24	18	7	25	120	100.00
ร้อยละ	38.33	20.00	15.00	5.83	20.83	100.00	

$\bar{x}_1$: ระยะเวลาการเป็นสมาชิก = 12 ปี ; $\bar{x}_2$: จำนวนหุ้น = 1,679 หุ้น

ตอน 2 บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในการสนองตอบความ

ต้องการของสมาชิก

2.1 ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ)

การรับบริการเงินกู้

การรับบริการเงินกู้เป็นการอำนวยความสะดวกบริการสินเชื่อแก่สมาชิก อันเป็นบทบาทหนึ่งของสหกรณ์การเกษตรในการสนองตอบความต้องการแก่สมาชิก ผลการวิจัยจากตาราง 9 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เคยรับบริการเงินกู้ของสหกรณ์ และร้อยละ 4.17 ไม่เคยรับบริการเงินกู้ของสหกรณ์ สาเหตุที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้บริการกู้เงินของสหกรณ์ เนื่องมาจากสมาชิกสหกรณ์มีอาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ซึ่งส่วนใหญ่ประสบปัญหาในด้านเงินทุนและปัจจัยการผลิตเช่น ปุ๋ย สารเคมี อุปกรณ์การเกษตร ฯลฯ ซึ่งการดำเนินกิจการของสหกรณ์ก็เพื่อสนองแก่สมาชิกในด้านนี้อยู่แล้ว

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการเงินกู้

การรับบริการเงินกู้	จำนวน	ร้อยละ
กู้จากสหกรณ์แหล่งเดียว	105	87.49
กู้จากสหกรณ์และแหล่งอื่น ๆ	10	8.34
กู้จากแหล่งอื่น ๆ	5	4.17
รวม	120	100.00

บริการเงินกู้ที่นอกเหนือจากสหกรณ์และสาขาที่มิใช่เงินกู้สหกรณ์

ผลการวิจัยจากตาราง 9 พบว่าสมาชิกร้อยละ 87.49 (105 คน) กู้เงินจากสหกรณ์แห่งเดียว ร้อยละ 8.34 (10 คน) กู้จากสหกรณ์และกู้จากแหล่งอื่นๆ และร้อยละ 4.17 (5 คน) ไม่เคยกู้เงินจากสหกรณ์ แต่กู้จากแหล่งอื่น ๆ เช่น ญาติพี่น้อง ธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ามีจำนวนผู้ให้ข้อมูล 15 คน ที่กู้เงินจากแหล่งอื่น ๆ เมื่อพิจารณาถึงตาราง 10 พบว่าสาขาที่ผู้ให้ข้อมูลมิใช่เงินกู้ของสหกรณ์มีดังนี้ ร้อยละ 60.00 ระบุว่ามีสาขามาจากสิ่งอื่น ๆ เช่น หลักทรัพย์มีน้อยไม่เพียงพอที่จะเป็นหลักประกันในการกู้เงินสหกรณ์ รองลงมาตามลำดับ ร้อยละ 33.33 รายงานว่ากู้นอกระบบ และร้อยละ 6.67 ระบุว่าวงเงินกู้ของสหกรณ์มีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ นอกจากนี้ผลการวิจัยตาราง 10 พบว่า แหล่งเงินกู้นอกเหนือจากสหกรณ์คือญาติพี่น้อง (ร้อยละ 53.33) รองลงมา ร้อยละ 26.67 ระบุว่าแหล่งเงินกู้คือ ออมทรัพย์หมู่บ้าน; ร้อยละ 13.33 รายงานว่ากู้จากธนาคารพาณิชย์ และร้อยละ 6.67 กู้จากเพื่อนบ้าน

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามสาขาที่มิใช่เงินกู้ของสหกรณ์และแหล่งเงินกู้จากสหกรณ์

แหล่งเงินกู้ นอกสหกรณ์	สาขา			รวม	ร้อยละ
	อื่น ๆ	กู้นอกระบบ	วงเงินกุน้อย		
ญาติพี่น้อง	5	3	-	8	53.33
ออมทรัพย์หมู่บ้าน	3	1	-	4	26.67
ธนาคารพาณิชย์	1	-	1	2	13.33
เพื่อนบ้าน	-	1	-	1	6.67
รวมทั้งหมด	9	5	- 1	15	
ร้อยละ	60.00	33.33	6.67	100.00	

จำนวนเงินกู้

ในธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด นั้นได้กำหนดวงเงินกู้ให้แก่สมาชิกเป็นจำนวนเงินสูงสุด 200,000 บาท ผลการวิจัยในตาราง 11 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 40.00 กู้เงินจำนวนที่น้อยกว่า 30,001 บาท รองลงมาตามลำดับคือ ร้อยละ 26.96 กู้เงินจำนวน 30,001-50,000 บาท ; ร้อยละ 15.65 กู้จำนวนที่มากกว่า 90,000 บาท ; ร้อยละ 9.56 กู้เงินจำนวน 70,001-90,000 บาท และร้อยละ 7.83 กู้เงินจำนวน 50,001-70,000 บาท โดยมีเงินกู้เฉลี่ยจำนวน 51,375 บาท ผลการวิจัยสามารถกล่าวได้ว่าสมาชิกกู้เงินจากสหกรณ์มีจำนวนเงินที่น้อย เมื่อเทียบกับวงเงินกู้ที่สหกรณ์บริการแก่สมาชิก ทั้งนี้สาเหตุประการหนึ่งคงเนื่องมาจากขนาดและธุรกิจฟาร์มของสมาชิกมีขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากหลักประกันเงินกู้ของสมาชิกที่มีน้อยด้วย

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามจำนวนเงินกู้

จำนวนเงินกู้ (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
< 30,001	46	40.00
30,001-50,000	31	26.96
50,001-70,000	9	7.83
70,001-90,000	11	9.56
> 90,000	18	15.65
จำนวน	115	100.00

$$\bar{x} = 51,375 \text{ บาท}$$

วัตถุประสงค์การกู้และประเภทของเงินกู้ที่รับบริการ

หลักเกณฑ์การให้กู้เงิน โดยดูจากแผนการเพาะปลูก และรายได้จากการเกษตรที่เพียงพอที่จะชำระหนี้ สหกรณ์การเกษตรยังใช้หลักการให้กู้โดยมีการแนะนำ และควบคุมการใช้เงินกู้ โดยการกันั้นจะเป็นการให้กู้เพื่อการลงทุนก่อน เช่นเดียวกับประเภทของเงินกู้ซึ่งแบ่งเป็นกู้ระยะสั้น กู้ระยะปานกลางและกู้ทั้ง 2 ประเภท จากผลการวิจัยตาราง 12 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกินกว่าครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 51.30 ใช้บริการการกู้เงินแบบระยะปานกลาง รองลงมาร้อยละ 25.22 กู้เงินทั้งประเภทระยะสั้นและระยะปานกลาง และร้อยละ 23.48 ระบุว่า กู้เงินแบบระยะสั้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการกู้เงินเรียงตามลำดับคือผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 71.30 ระบุว่ามีวัตถุประสงค์การกู้เพื่อการผลิต ร้อยละ 12.17 ระบุว่าเพื่อสร้างหรือต่อเติมบ้าน ; ร้อยละ 8.70 รายงานว่ากู้เพื่อซื้อที่ดิน ; ร้อยละ 5.22 กู้เพื่อการค้าขาย และร้อยละ 2.61 ระบุว่าผู้ให้ข้อมูลมีวัตถุประสงค์การกู้เพื่อการอื่น ๆ เช่น เพื่อการนำมาชำระหนี้ เป็นต้น ผลการวิจัยสามารถกล่าวได้ว่าสมาชิกจำนวนเกินกว่าครึ่งกู้เงินระยะปานกลาง ทั้งนี้คงเป็นเพราะการผลิตทางการเกษตรบางอย่างจะต้องใช้เวลาข้ามปีเช่น การเลี้ยงสัตว์หรือการนำเงินกู้เพื่อการซื้อที่ดิน นอกจากนี้ยังกล่าวได้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการกู้เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของสหกรณ์อยู่แล้ว

รูปแบบการรับบริการเงินกู้

รูปแบบการรับบริการเงินกู้ของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด มี 3 รูปแบบคือ เงินสด วัสดุการเกษตร และเงินสดและวัสดุการเกษตร ผลการวิจัยในตาราง 13 ระบุว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.52) รับบริการเงินกู้ในรูปแบบเงินสด รองลงมาตามลำดับคือ ร้อยละ 2.61 รายงานว่าผู้ให้ข้อมูลรับบริการเงินกู้ในรูปแบบเงินสดและวัสดุการเกษตร และร้อยละ 0.87 ระบุว่าผู้ให้ข้อมูลรับบริการเงินกู้ในรูปแบบวัสดุการเกษตร ซึ่งจะเห็นได้ว่าการที่สมาชิกส่วนใหญ่รับบริการการกู้เงินในรูปแบบเงินสด เนื่องจากเงินสดนั้นสามารถนำไปใช้จ่ายได้หลาย ๆ กรณี ที่นอกเหนือจากที่สหกรณ์มีวัสดุการเกษตรเป็นข้อแลกเปลี่ยนเช่น การนำเงินสดไปซื้อวัว ควาย ซึ่งเป็นการกู้เพื่อการผลิต เป็นต้น

**ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามวัตถุประสงค์การ
กู้และประเภทของเงินกู้ที่รับบริการ**

ประเภท	วัตถุประสงค์					รวม	ร้อยละ
	เพื่อการผลิต	สร้างบ้าน	ซื้อที่ดิน	ค้าขาย	อื่น ๆ		
	ระยะสั้น	25	-	-	2		
ระยะปานกลาง	35	10	8	4	2	59	51.30
ระยะสั้นและ ระยะปานกลาง	22	4	2	-	1	29	25.22
รวมทั้งหมด	82	14	10	6	3	115	100.00
ร้อยละ	71.30	12.17	8.70	5.22	2.61	100.00	

**ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้ จำแนกตามรูปแบบการรับ
บริการเงินกู้**

รูปแบบเงินกู้	จำนวน	ร้อยละ
เงินสด	111	96.52
วัสดุการเกษตร	1	0.87
เงินสดและวัสดุการเกษตร	3	2.61
จำนวน	115	100.00

การชำระหนี้เงินกู้

สหกรณ์การเกษตรขนาดปานกลาง มักจะประสบกับปัญหาที่สมาชิกไม่สามารถใช้คืนเงินกู้ได้หรือไม่สามารถใช้คืนได้ตามกำหนดเวลา ทำให้สหกรณ์ต้องรับภาระในเรื่องหนี้สูญหรือหนี้ที่ชำระล่าช้าอยู่เสมอ ในการศึกษาปัญหาการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.09) สามารถชำระหนี้ตามกำหนดเวลา รองลงมาร้อยละ 13.04 ระบุว่าชำระหนี้ได้เป็นบางส่วน และร้อยละ 0.87 รายงานว่าไม่สามารถชำระหนี้ได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามการชำระหนี้

การชำระหนี้	จำนวน	ร้อยละ
ชำระตามกำหนดเวลา	99	86.09
ชำระบางส่วน	15	13.04
ไม่สามารถชำระหนี้ได้	1	0.87
จำนวน	115	100.00

สาเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระได้บางส่วน

จากผลการวิจัยพบว่า การที่สมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระได้บางส่วนนั้น มีสาเหตุที่แตกต่างกันออกไป โดยร้อยละ 37.5 ระบุว่าเนื่องจากยังไม่ให้ผลผลิต หรือผลผลิตออกมาไม่ทันตามกำหนด รองลงมาตามลำดับคือ ร้อยละ 25 ระบุว่าเพราะราคาผลผลิตตกต่ำ ; ร้อยละ 18.75 รายงานว่าเนื่องจากผลผลิตเสียหาย ; ร้อยละ 12.50 ระบุว่าเพราะนำเงินที่ได้จากการผลิตไปใช้อย่างอื่นก่อน แทนที่จะ

นำเงินที่ได้มานั้นนำไปชำระหนี้ และร้อยละ 6.25 พบว่าใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์คือ การที่
 กู้เงินตามที่ระบุว่าจะนำไปทำการเกษตร แต่กลับนำไปกระทำการอื่นนอกเหนือจากที่ระบุ จึง
 เป็นสาเหตุของการที่สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือชำระได้บางส่วน

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยรับบริการเงินกู้จำแนกตามสาเหตุที่ไม่
 สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระได้บางส่วน

สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
ยังไม่ให้ผลผลิต	6	37.50
ราคาผลผลิตตกต่ำ	4	25.00
ผลผลิตเสียหาย	3	18.75
นำเงินที่ได้ไปใช้อย่างอื่นก่อน	2	12.50
ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์	1	6.25
รวม	16	100.00

2.2 ธุรกิจการซื้อ

การรับบริการธุรกิจการซื้อ

ธุรกิจการซื้อเป็นการจัดหาสินค้าที่จำเป็นทางการเกษตรมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก
 รวมทั้งสินค้าบริโภค ซึ่งจำหน่ายทั้งในรูปเงินสดและสินเชื่อ ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่
 (ร้อยละ 98.33) ระบุว่าเคยใช้บริการธุรกิจการซื้อ และร้อยละ 1.67 รายงานว่า
 ยังไม่เคยรับบริการธุรกิจการซื้อจากสหกรณ์เลย สาเหตุที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ซื้อสินค้าจาก
 สหกรณ์นั้นคงเป็นเพราะสมาชิกสหกรณ์คิดว่าตนเองเป็นเจ้าของและต้องการอุดหนุนสหกรณ์

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการธุรกิจการซื้อ

การรับบริการ	จำนวน	ร้อยละ
เคย	118	98.33
ไม่เคย	2	1.67
รวม	120	100.00

ประเภทสินค้าและสาเหตุที่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์

ในธุรกิจการซื้อนั้นสินค้าที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายคือวัสดุอุปกรณ์การเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภค ผลการวิจัยพบว่าสินค้าที่ผู้ให้ข้อมูลซื้อนั้น ร้อยละ 68.64 คือวัสดุอุปกรณ์การเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภค รองลงมาร้อยละ 26.27 รายงานว่าซื้อสินค้าประเภทวัสดุอุปกรณ์การเกษตร และร้อยละ 5.09 ระบุว่า ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค การที่ผู้ให้ข้อมูลซื้อสินค้าจากสหกรณ์นั้นมีสาเหตุเรียงตามลำดับคือร้อยละ 33.90 เท่ากันซื้อสินค้าจากสหกรณ์เพราะต้องการอุดหนุนสหกรณ์และต้องการเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ ; ร้อยละ 18.65 ให้เหตุผลว่าสินค้าที่สหกรณ์นำมาขายราคาถูก ; ร้อยละ 8.47 ระบุว่าใกล้บ้าน หรือเดินทางสะดวก ; ร้อยละ 3.39 มีเหตุผลว่าสินค้าที่สหกรณ์นำมาขายมีบริการขายเชื่อ และร้อยละ 1.69 รายงานว่าสินค้าของสหกรณ์มีคุณภาพดีหรือตรงกับความต้องการ ดังนั้นพอสรุปได้ว่าสมาชิก ส่วนใหญ่ที่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์นั้นเนื่องจากว่าต้องการอุดหนุนสหกรณ์ และต้องการเงินเฉลี่ยคืนเป็นเหตุผลสำคัญ ทั้งนี้คงเป็นเพราะการปลูกฝังอุดมการณ์สหกรณ์ ทำให้สมาชิกมีความรู้สึกว่าตนเองก็เป็นผู้หนึ่งที่เป็นเจ้าของสหกรณ์

**ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยซื้อสินค้าจากสหกรณ์จำแนกตามประเภท
สินค้าและสาเหตุที่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์**

สาเหตุ	ประเภทสินค้า			รวม	ร้อยละ
	สินค้าอุปโภค	วัสดุการเกษตร	ทั้ง 2 ประเภท		
	สินค้าอุปโภค วัสดุการเกษตร ทั้ง 2 ประเภท				
อุดหนุนสหกรณ์	-	-	40	40	33.90
ต้องการเงินเฉลี่ยคืน	-	-	40	40	33.90
ราคาถูก	6	15	1	22	18.65
ใกล้บ้านหรือเดิน ทางสะดวก	-	10	-	10	8.47
บริการขายเชื่อ	-	4	-	4	3.39
คุณภาพดี/ตรง ความต้องการ	-	2	-	2	1.69
รวมทั้งหมด	6	31	81	118	100.00
ร้อยละ	5.09	26.27	68.64	100.00	

แหล่งซื้อสินค้านอกเหนือจากสหกรณ์และสาเหตุที่ซื้อสินค้านอกเหนือจากสหกรณ์

สินค้าที่สหกรณ์นำมาขายแก่สมาชิกนั้นมีบางประเภทยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก ดังนั้นนอกจากที่สมาชิกซื้อสินค้าจากสหกรณ์แล้วจึงต้องซื้อสินค้าจากสถานที่อื่น ๆ บ้างตามความต้องการ นอกจากนี้มีผู้ให้ข้อมูล 1 คน ที่ไม่เคยซื้อสินค้าจากแหล่งอื่นเลย จึงเหลือจำนวนผู้ให้ข้อมูลจำนวน 119 คน ที่ซื้อสินค้าจากแหล่งอื่นนอกเหนือจากสหกรณ์ ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 63.87 ระบุว่านอกเหนือจากสหกรณ์แล้วยังซื้อสินค้าจากร้านค้าในหมู่บ้านรองลงมาตามลำดับ ร้อยละ 18.49 ซื้อสินค้าจากในตัวเมือง และร้อยละ

17.64 ซื้อสินค้าจากร้านค้าในชุมชนใกล้เคียง โดยมีส่วนสำคัญเรียงตามลำดับคือร้อยละ 76.47 ระบุว่าใกล้เคียงหรือเดินทางสะดวก ; ร้อยละ 13.45 ระบุว่าชนิดสินค้ามีให้เลือกมาก ; ร้อยละ 7.55 รายงานว่าราคาถูก และร้อยละ 2.52 ระบุว่าสินค้ามีคุณภาพดีตรงกับความต้องการผลการวิจัยสามารถกล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลเกินกว่าครึ่งหนึ่ง นอกจากซื้อสินค้าจากสหกรณ์แล้วยังซื้อสินค้าจากแหล่งอื่น ได้แก่ ร้านค้าในหมู่บ้าน โดยมีเหตุผลสำคัญคือใกล้บ้านหรือความสะดวกในการเดินทาง สำหรับเหตุผลอื่น ๆ คงเป็นเหตุผลรอง

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของสมาชิก จำแนกตามแหล่งที่ซื้อสินค้านอกเหนือจากสหกรณ์ และสาเหตุที่ซื้อสินค้าออกจากสหกรณ์

แหล่งซื้อสินค้า นอกจากสหกรณ์	สาเหตุ				รวม	ร้อยละ
	ใกล้เคียง	ชนิดสินค้ามี ให้เลือกมาก	ราคาถูก	คุณภาพดี		
ร้านค้าในหมู่บ้าน	74	1	-	1	76	63.87
ในตัวเมือง	13	9	7	2	31	18.49
ร้านค้าในชุมชน ใกล้เคียง	4	6	1	1	12	17.64
รวมทั้งหมด	91	16	8	4	119	100.00
ร้อยละ	76.47	13.45	7.55	2.52	100.00	

2.3 ธุรกิจการขาย

การทำธุรกิจการขายกับสหกรณ์

ธุรกิจการขายเป็นการรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรจากสมาชิก เพื่อจัดจำหน่าย ในราคาที่เป็นธรรม ผลการวิจัยจากตาราง 19 พบว่าผู้ให้ข้อมูล ร้อยละ 65.00 ไม่เคย นำผลผลิตทางการเกษตรมาขายแก่สหกรณ์ และผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 35.00 ระบุว่าเคยทำ ธุรกิจการขายกับสหกรณ์โดยมีการนำข้าว กระเทียม ถั่วเหลืองมาจำหน่ายแก่สหกรณ์ เมื่อ พิจารณาจากตาราง 19 พบว่า การที่สมาชิกทำธุรกิจการขายกับสหกรณ์น้อย (ร้อยละ 35.00) เนื่องจากสหกรณ์ฯ มีข้อจำกัดในการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกโดยสหกรณ์ฯจะรับซื้อ เพียงข้าว กระเทียม ถั่วเหลือง เท่านั้น

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการทำธุรกิจการขายกับสหกรณ์

การทำธุรกิจการขายกับสหกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
เคย	42	35.00
ไม่เคย	78	65.00
รวม	120	100.00

ชนิดของผลผลิตที่เคยขายผ่านสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ได้รับซื้อผลผลิตการเกษตรจากสมาชิกจำนวน 3 ชนิดด้วยกันคือข้าว ถั่วเหลือง และกระเทียม โดยสมาชิกสามารถรวบรวมนำเอาผลผลิตมา ขายแก่สหกรณ์ได้ ถ้ามีผลผลิตชนิดนั้น ๆ ผลการวิจัยจากตาราง 20 พบว่าผลผลิตที่ผู้ให้ ข้อมูลนำมาขายแก่สหกรณ์มากที่สุดคือข้าว (21 คน) รองลงมาตามลำดับคือ กระเทียม

(15 คน) และถั่วเหลืองจำนวน 12 คน ทั้งนี้สมาชิกหนึ่งคนสามารถนำผลผลิตมาขายได้หลายอย่าง

ตาราง 20 จำนวนของสมาชิกที่ขายผลผลิตผ่านสหกรณ์จำแนกตามชนิดของผลผลิต

ชนิดของผลผลิต	จำนวน*
ข้าว	21
กระเทียม	15
ถั่วเหลือง	12
รวม	48

* ผู้ให้ข้อมูลสามารถระบุได้มากกว่า 1 ชนิด

แหล่งขายผลผลิตนอกเหนือจากสหกรณ์และสาเหตุที่ขายผลผลิตให้แหล่งอื่น

เนื่องจากธุรกิจการขายของสหกรณ์นั้นจะรับซื้อผลผลิตการเกษตรเฉพาะข้าว ถั่วเหลืองและกระเทียมเท่านั้น ทำให้เกษตรกรสมาชิกไม่สามารถนำผลผลิตอื่นนอกเหนือจากที่สหกรณ์ระบุมาจำหน่ายแก่สหกรณ์ได้ ดังนั้นสมาชิกจึงต้องนำผลผลิตไปขายยังแหล่งอื่น ผลการวิจัยจากตาราง 21 พบว่าร้อยละ 63.25 ขายให้กับพ่อค้าที่ไปรับซื้อถึงบ้าน รองลงมาตามลำดับคือ ร้อยละ 19.66 รายงานว่านำไปขายให้กับพ่อค้าคนกลางในชุมชนใกล้บ้าน; ร้อยละ 9.40 ระบุว่านำไปขายให้พ่อค้าคนกลางในหมู่บ้าน ; ร้อยละ 5.13 รายงานว่านำไปขายให้กับพ่อค้าคนกลางในตัวเมือง และร้อยละ 2.56 ระบุว่านำไปขายปลีกด้วยตนเอง ส่วนประเด็นสาเหตุที่ขายผลผลิตให้แหล่งอื่นนั้นพบว่าร้อยละ 37.61 ระบุว่าเพราะสหกรณ์ไม่รับซื้อผลผลิตของสมาชิก ; ร้อยละ 28.21 รายงานว่าแหล่งที่ขายให้มันได้ราคาดีกว่าสหกรณ์ ; ร้อยละ 22.22 ระบุว่าไม่มีขั้นตอนน้อย ไม่ยุ่งยาก และร้อยละ 11.97 ผู้ให้

ข้อมูลได้ให้เหตุผลอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วเช่น ผลผลิตมีน้อยเกินไป ไม่คุ้มค่าขนส่งหากไปขายให้กับสหกรณ์ เป็นต้น

ตาราง 21 จำนวนและร้อยละของสมาชิก จำแนกตามแหล่งขายผลผลิตที่นอกเหนือจากสหกรณ์และสาเหตุที่ขายผลผลิตให้แหล่งอื่น

แหล่งขายสินค้า นอกจากสหกรณ์	สาเหตุที่ขายผลผลิตให้แหล่งอื่น				รวม	ร้อยละ
	สหกรณ์ ไม่รับซื้อ	ราคาดี	ขั้นตอนน้อย ไม่ยุ่งยาก	อื่นๆ		
ขายให้พ่อค้าที่ไปรับซื้อ ถึงบ้าน	29	18	17	10	74	63.25
ขายให้พ่อค้าคนกลางใน ชุมชนใกล้บ้าน	8	9	4	2	23	19.66
ขายให้พ่อค้าคนกลางใน หมู่บ้าน	5	2	3	1	11	9.40
พ่อค้าคนกลางในเมือง	2	3	1	-	6	5.13
ขายปลีกด้วยตนเอง	-	1	1	1	3	2.56
รวมทั้งหมด	44	33	26	14	117	100.00
ร้อยละ	11.97	28.21	22.22	11.97	100.00	

2.4 ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน)

การบริการรับฝากเงิน

การบริการรับฝากเงินเป็นธุรกิจการออมทรัพย์เพื่อเป็นการส่งเสริมการประหยัดและการออมทรัพย์และเป็นการจัดหาทุนวิธีหนึ่ง โดยการออมทรัพย์แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ฝากประจำ และฝากออมทรัพย์ จากผลการวิจัยในตาราง 22 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 65.83 ระบุว่าไม่เคยฝากเงินกับสหกรณ์ และร้อยละ 34.17 ระบุว่าเคยฝากกับสหกรณ์

ตาราง 22 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการรับฝากเงิน

การฝากเงินกับสหกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
เคย	41	34.17
ไม่เคย	79	65.83
รวม	120	100.00

ประเภทเงินฝาก

การบริการรับฝากเงินของสหกรณ์ตั้งที่กล่าวไว้ข้างต้นแบ่งเป็น 2 ประเภทคือฝากประจำและฝากออมทรัพย์ โดยที่ทั้ง 2 ประเภทจะมีหลักการแตกต่างกันออกไปเช่น ระยะเวลาและอัตราดอกเบี้ย เป็นต้น ผลการศึกษาในตาราง 23 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.61) ใช้บริการรับฝากเงินประเภทเงินฝากออมทรัพย์ ; ร้อยละ 17.07 ระบุว่าใช้บริการรับฝากเงินประเภทเงินฝากประจำ และร้อยละ 7.32 รายงานว่าใช้บริการรับฝากเงินทั้ง 2 ประเภทคือ เงินฝากประจำ และเงินฝากออมทรัพย์

ตาราง 23 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ฝากเงินกับสหกรณ์จำแนกตามประเภทเงินฝาก

ประเภทเงินฝาก	จำนวน	ร้อยละ
ฝากออมทรัพย์	31	75.61
ฝากประจำ	7	17.07
ฝากประจำและฝากออมทรัพย์	3	7.32
รวม	41	100.00

สาเหตุที่ไม่ฝากเงินกับสหกรณ์

ผลการวิจัยจากตาราง 22 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 79 คน ไม่ฝากเงินกับสหกรณ์ และจำนวน 41 คน ฝากเงินกับสหกรณ์ ซึ่งจากผลการวิจัยในตาราง 24 พบว่าการที่ผู้ให้ข้อมูลไม่ฝากเงินกับสหกรณ์มีสาเหตุดังนี้ ร้อยละ 69.62 ระบุว่าไม่มีสาเหตุมาจกฝากธนาคาร รองลงมาร้อยละ 27.85 รายงานว่าไม่มีเงินฝาก และร้อยละ 2.53 ระบุว่าฝากกับสหกรณ์นั้นมีขั้นตอนมากเกินไป

ตาราง 24 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ไม่ฝากเงินกับสหกรณ์จำแนกตามสาเหตุ

สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
ฝากธนาคาร	55	69.62
ไม่มีเงินฝาก	22	27.85
ขั้นตอนมากเกินไป	2	2.53
รวม	79	100.00

แหล่งเงินฝากนอกเหนือจากสหกรณ์และสาขาที่ฝากเงินกับแหล่งอื่น

จากผลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 120 คน พบว่าในจำนวน 79 คน ที่ไม่เคยฝากเงินกับสหกรณ์นั้นจะนำไปฝากกับแหล่งอื่น หรือสถาบันการเงินอื่นนอกเหนือจากสหกรณ์จำนวน 57 คน และคงเหลืออีกจำนวน 22 คนที่มีได้ฝากเงินกับสหกรณ์หรือแหล่งใด ๆ เลย โดยการพิจารณาจากตาราง 25 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.49) ฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ และร้อยละ 3.51 ระบุว่าฝากเงินกับสถาบันอื่น เช่น ฝากกับออมทรัพย์ในหมู่บ้าน เป็นต้น ส่วนประเด็นการที่ผู้ให้ข้อมูลฝากเงินกับสถาบันอื่นนอกเหนือจากสหกรณ์นั้นพบว่า ร้อยละ 38.60 ระบุว่าเคยฝากที่อื่นก่อนเป็นสมาชิก รองลงมาตามลำดับคือร้อยละ 26.32 รายงานว่าฝากกับธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่นเนื่องจากสะดวกในการฝากและถอน; ร้อยละ 24.56 กล่าวว่าไม่มีขั้นตอนน้อยไม่ยุ่งยาก; ร้อยละ 8.77 ระบุว่ามีส่วนนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว เช่นสหกรณ์ไม่รับฝากเงินเป็นจำนวนมากจากสมาชิกหรือฝากกับธนาคารหรือสถาบันอื่นนั้นเดินทางสะดวกกว่า เป็นต้น และร้อยละ 1.75 ระบุว่าเนื่องจากธนาคารและสถาบันอื่นให้อัตราดอกเบี้ยสูง

ตาราง 25 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ฝากเงินกับสถาบันการเงินอื่นนอกเหนือจากสหกรณ์และสาขาที่ฝากเงินกับแหล่งอื่น

แหล่งฝากเงิน	สาเหตุ					รวม	ร้อยละ
	ฝากก่อนเป็นสมาชิก	สะดวกในการฝาก-ถอน	ขั้นตอนน้อย	อื่น ๆ	อัตราดอกเบี้ยสูง		
ธนาคารพาณิชย์	22	14	13	5	1	55	96.49
แหล่งอื่น ๆ	-	1	1	-	-	2	3.51
รวมทั้งหมด	22	15	14	5	1	57	100.00
ร้อยละ	38.60	26.32	24.56	8.77	1.75	100.00	

2.5 ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร

การรับบริการข่าวสารทางการเกษตร

การรับบริการข่าวสารทางการเกษตรเป็นเรื่องของธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร โดยสหกรณ์จะส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรแก่สมาชิกโดยวิธีต่าง ๆ ผลการวิจัยในตาราง 26 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98.33) เคยได้รับบริการข่าวสารทางการเกษตรจากสหกรณ์ และผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 1.67 รายงานว่าไม่เคยได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากสหกรณ์ ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากการที่สมาชิกนั้นขาดการติดต่อกับสหกรณ์ เช่นการเข้าร่วมประชุม เป็นต้น

ตาราง 26 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการรับบริการข่าวสารด้านการเกษตรจากสหกรณ์

การรับบริการข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
เคย	118	98.33
ไม่เคย	2	1.67
รวม	120	100.00

แหล่งข่าวสารและประเด็นของข่าวสาร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งข่าวสารซึ่งหมายถึงผู้ให้ข่าวสารการเกษตรของสหกรณ์ และประเด็นของข่าวสารการเกษตรพบว่า ร้อยละ 51.69 นั้น ผู้ให้ข่าวสารการเกษตรของสหกรณ์แก่สมาชิกคือ ฝ่ายจัดการ รองลงมาตามลำดับคือร้อยละ 31.36 ระบุว่า เป็นเจ้าหน้าที่จากกรมส่งเสริมสหกรณ์หรือที่เรียกกันว่าสหกรณ์อำเภอ; ร้อยละ 13.56 รายงานว่าเป็นหัวหน้ากลุ่มสมาชิก; ร้อยละ 2.54 ผู้ให้ข่าวสารคือคณะกรรมการดำเนินงาน

และร้อยละ 0.85 ระบุว่าผู้ให้ข่าวสารคือสมาชิกของสหกรณ์เอง โดยร้อยละ 21.19 มีประเด็นเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ย รองลงมาตามลำดับคือ ร้อยละ 16.95 ระบุว่าประเด็นเกี่ยวกับวิธีการปลูกพืช; ร้อยละ 11.86 เท่ากันนั้นเกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการเกษตร แหล่งปัจจัยการผลิต และแหล่งขายผลผลิต; ร้อยละ 11.02 ประเด็นเกี่ยวกับพันธุ์พืช; ร้อยละ 7.63 ระบุว่าประเด็นเกี่ยวกับราคาผลผลิต; ร้อยละ 5.08 รายงานว่าประเด็นการป้องกันและการกำจัดศัตรูพืช และร้อยละ 2.54 ระบุว่าประเด็นเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงสัตว์

**ตาราง 27 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยได้รับข่าวสารการเกษตรจากสหกรณ์
จำแนกตามแหล่งข่าวสารและประเด็นของข่าวสาร**

ประเด็นของ ข่าวสาร	แหล่งข่าวสาร					รวม	ร้อยละ
	ฝ่าย จัดการ	เจ้าหน้าที่ ส่งเสริม	หัวหน้ากลุ่ม สมาชิก	คณะกรรมการ ดำเนินงาน	สมาชิก		
การใช้ปุ๋ย	12	9	2	1	1	25	21.19
วิธีการปลูกพืช	11	9	-	-	-	20	16.95
สินเชื่อเพื่อการเกษตร	9	2	3	-	-	14	11.86
แหล่งปัจจัยการผลิต	7	1	5	1	-	14	11.86
แหล่งขายผลผลิต	9	4	1	-	-	14	11.86
พันธุ์พืช	5	6	2	-	-	13	11.02
ราคาผลผลิต	5	2	2	-	-	9	7.63
การป้องกันและ กำจัดศัตรูพืช	2	4	-	-	-	6	5.08
วิธีการเลี้ยงสัตว์	1	-	1	1	-	3	2.54
รวมทั้งหมด	61	37	16	3	1	118	100.00
ร้อยละ	51.69	31.36	13.56	2.54	0.85	100.00	

แหล่งข่าวสารอื่นนอกเหนือจากสหกรณ์

ในธุรกิจการส่งเสริมการเกษตรของสหกรณ์นั้น บางครั้งสมาชิกจะต้องค้นคว้าหาความรู้ด้านการเกษตรจากแหล่งอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ได้รับจากสหกรณ์ เพราะในปัจจุบันเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารนั้นทันสมัย เกษตรกรสมาชิกสามารถรับข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและทันสมัย ดังนั้นผลการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งข่าวสารที่สมาชิกได้รับนอกเหนือจากสหกรณ์ในเรื่องเกี่ยวกับด้านการเกษตรนั้นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจะมีเพียง 97 คนเท่านั้น เพราะสาเหตุจากการที่ผู้ให้ข้อมูลอีกจำนวนหนึ่ง (23 คน) นั้นไม่ได้ติดตามข่าวสารการเกษตรจากแหล่งอื่นเลย จะทราบจากสหกรณ์เท่านั้น ดังนั้นจากผลการวิจัยตาราง 28 พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 43.30 ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ รองลงมาตามลำดับร้อยละ 40.21 ได้รับข่าวสารจากเจ้าพนักงานการเกษตร; ร้อยละ 9.28 ระบุว่าได้รับข่าวสารจากเพื่อนบ้าน; ร้อยละ 3.09 ระบุว่าได้รับข่าวสารจากแหล่งอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว เช่น ตัวแทนจำหน่ายวัสดุการเกษตร; พัฒนาการ เป็นต้น และร้อยละ 2.06 เป็นจำนวนเท่ากัน รายงานว่าได้รับข่าวสารจากสิ่งพิมพ์ ซึ่งอาจเป็นหนังสือพิมพ์ วารสาร และวิทยุกระจายเสียง

ตาราง 28 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่ได้รับความรู้ด้านการเกษตรจากแหล่งอื่น

จำแนกตามแหล่งข่าวสาร

แหล่งข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
โทรทัศน์	42	43.30
เจ้าพนักงานการเกษตร	39	40.21
เพื่อนบ้าน	9	9.28
อื่น ๆ	3	3.09

ตาราง 28 (ต่อ)

แหล่งข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
สิ่งพิมพ์	2	2.06
วิทยุกระจายเสียง	2	2.06
รวม	97	100.00

2.6 ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ

การรับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์

การรับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจการให้การศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ ผลการวิจัยในตาราง 29 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.00) เคยรับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์ และร้อยละ 5.00 ระบุว่ายังไม่เคยได้รับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์ จากสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด

แหล่งความรู้ที่ได้รับจากสหกรณ์และวิธีการให้ความรู้

ผลการวิจัยในตาราง 30 พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 40.35 ระบุว่าได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์จากฝ่ายจัดการ รองลงมาตามลำดับคือร้อยละ 32.46 รายงานว่าได้รับจากเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์; ร้อยละ 17.54 ผู้ให้ข้อมูลรายงานว่าได้รับจากหัวหน้ากลุ่มสมาชิก; ร้อยละ 6.14 ระบุว่าได้รับจากคณะกรรมการดำเนินงาน และร้อยละ 3.51 ได้รับจากสมาชิก ส่วนประเด็นวิธีการให้ความรู้นั้นผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85.09) ได้รับโดยวิธีประชุม รองลงมาตามลำดับ ร้อยละ 6.14 เท่ากัน ได้รับโดยวิธีอบรมและจากสิ่งพิมพ์ เช่น วารสารของสหกรณ์ ฯลฯ และร้อยละ 2.63 ระบุว่าได้รับโดยวิธีการติดต่อส่วนบุคคลระหว่างผู้เป็นสมาชิกอยู่ด้วยกัน

ตาราง 29 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการได้รับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์จากสหกรณ์ฯ

การได้รับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
เคย	114	95.00
ไม่เคย	6	5.00
รวม	120	100.00

ตาราง 30 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสหกรณ์จำแนกตามแหล่งความรู้ที่ได้รับและวิธีการให้ความรู้

แหล่งความรู้	วิธีการให้ความรู้				รวม	ร้อยละ
	ประชุม	อบรม	สิ่งพิมพ์	การติดต่อส่วนบุคคล		
ฝ่ายจัดการ	43	2	1	-	46	40.35
เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมฯ	34	3	-	-	37	32.46
หัวหน้ากลุ่มสมาชิก	11	2	6	1	20	17.54
คณะกรรมการดำเนินงาน	7	-	-	-	7	6.14
สมาชิก	2	-	-	2	4	3.51
รวมทั้งหมด	97	7	7	3	114	100.00
ร้อยละ	85.09	6.14	6.14	2.63	100.00	

แหล่งความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่ได้รับจากแหล่งอื่นนอกเหนือจากสภกรณ

ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรนอกจากสมาชิกได้รับจากสภกรณแล้ว ยังสามารถได้รับจากแหล่งอื่นได้อีก จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 120 คน ปรากฏว่ามีจำนวนผู้ให้ข้อมูล 36 คนที่เคยได้รับความรู้เรื่องสภกรณจากแหล่งอื่นนอกเหนือจากสภกรณ ที่เหลือนอกจากนั้น กล่าวว่ายังไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรจากแหล่งอื่นเลย โดยพิจารณาจากตาราง 31 ผลการวิจัยพบว่าร้อยละ 55.55 เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรจากโทรทัศน์ รองลงมาร้อยละ 22.22 ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ๆ เช่น เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล เป็นต้น; ร้อยละ 11.11 รายงานว่าได้รับจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ และร้อยละ 5.56 เท่ากัน ระบุว่าได้รับจากวิทยุกระจายเสียงและโดยวิธีอื่น เช่น เพื่อนบ้าน

ตาราง 31 จำนวนและร้อยละของสมาชิกที่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรจากแหล่งอื่นจำแนกตามแหล่งความรู้ที่ได้รับ

แหล่งความรู้	จำนวน	ร้อยละ
โทรทัศน์	20	55.55
เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ	8	22.22
สิ่งพิมพ์	4	11.11
วิทยุกระจายเสียง	2	5.56
อื่น ๆ	2	5.56
รวม	36	100.00

ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน

ธุรกิจบริการและบำรุงที่ดินเป็นการดำเนินการเพื่อที่จะช่วยเหลือส่งเสริมให้เกษตรกรในการดำเนินการเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การมีน้ำใช้ การให้บริการด้านการปรับปรุงที่ดินโดยมีการให้บริการด้านรถไถและการสร้างระบบชลประทาน เป็นต้น ผลการวิจัยในตาราง 32 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.67) เห็นด้วยกับการที่สหกรณ์จะเพิ่มธุรกิจบริการและบำรุงที่ดินและร้อยละ 3.33 ไม่เห็นด้วยต่อการเพิ่มธุรกิจนี้

ตาราง 32 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน

ความเห็นของสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	116	96.67
ไม่เห็นด้วย	4	3.33
รวม	120	100.00

ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจการประกันภัย

ธุรกิจประกันภัยมีหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการดำเนินงานคือ การให้ผู้ประสบปัญหาในด้านความไม่แน่นอนในชีวิต โดยแบ่งประเภทของภัยที่รับประกัน 2 ประเภทคือ ภัยทั่วไปและภัยทางการเกษตร ผลการวิจัยในตาราง 33 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93.33) เห็นด้วยกับการเพิ่มธุรกิจประกันภัย และร้อยละ 6.67 ไม่เห็นด้วยกับการเพิ่มธุรกิจประกันภัย

**ตาราง 33 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ
ประกันภัย**

ความเห็นของสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	112	93.33
ไม่เห็นด้วย	8	6.67
รวม	120	100.00

ความเห็นในการเพิ่มธุรกิจบริการและบำรุงที่ดินและธุรกิจประกันภัย

ผลการวิจัยโดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 120 คน ปรากฏว่ามีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 1 คน ไม่ออกความเห็นว่าจะเพิ่มธุรกิจบริการและบำรุงที่ดินและธุรกิจประกันหรือไม่ ดังนั้นจึงเหลือผู้ให้ข้อมูลจำนวน 119 คนที่แสดงความเห็นในการเพิ่มธุรกิจทั้ง 2 ธุรกิจ ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากตาราง 34 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 51.67 แสดงความเห็นว่าการเกษตรสารภี จำกัด สมควรที่จะเพิ่มธุรกิจการบริการและบำรุงที่ดิน และร้อยละ 47.50 รายงานว่าผู้ให้ข้อมูลเห็นสมควรเพิ่มธุรกิจประกันภัย ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลเกินกว่าครึ่งหนึ่งเห็นสมควรในการเพิ่มธุรกิจการบริการและบำรุงที่ดินก่อน ถ้าหากมีการให้เลือกดำเนินการเพิ่มธุรกิจอีกหนึ่งอย่าง

เหตุผลในการเพิ่มธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน

ผลการวิจัยในตาราง 35 พบว่า สมาชิกเกินกว่าครึ่ง (ร้อยละ 59.68) ระบุว่า เหตุผลที่ต้องการให้เพิ่มธุรกิจบริการและบำรุงที่ดินเนื่องมาจากต้องการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิต รองลงมาตามลำดับคือร้อยละ 14.52 รายงานว่าต้องการอุดหนุนสหกรณ์; ร้อยละ 12.90 ระบุว่าเพื่อสะดวกในการประกอบอาชีพและประหยัดเวลา; ร้อยละ 8.06

รายงานว่าสามารถใช้บริการสินเชื่อได้และร้อยละ 4.84 ระบุว่าต้องการเงินเฉลี่ยคืนตาม ส่วนธุรกิจ

ตาราง 34 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำนวนกตามความเห็นในการเพิ่มธุรกิจ

เห็นควรเพิ่มธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน	62	51.67
ธุรกิจประกันภัย	57	47.50
ไม่ออกความเห็น	1	0.83
รวม	120	100.00

ตาราง 35 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำนวนกตามเหตุผลในการเพิ่มธุรกิจบริการและ บำรุงที่ดิน

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต	37	59.68
ต้องการอุดหนุนสหกรณ์	9	14.52
สะดวกในการประกอบอาชีพและประหยัดเวลา	8	12.90
สามารถใช้บริการสินเชื่อได้	5	8.06
ต้องการเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ	3	4.84
รวม	62	100.00

เหตุผลในการเพิ่มธุรกิจประกันภัย

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.70) ระบุว่าเหตุผลที่ต้องการเพิ่มธุรกิจประกันภัยเนื่องจากเป็นหลักประกันในชีวิตและทรัพย์สิน รองลงมาตามลำดับ ร้อยละ 3.51 รายงานว่าเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และร้อยละ 1.75 ระบุว่าเพื่อสร้างความสามัคคีในกลุ่มสมาชิก

ตาราง 36 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามเหตุผลในการเพิ่มธุรกิจประกันภัย

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
เป็นหลักประกันในชีวิตและทรัพย์สิน	46	80.70
ลดความเสี่ยงและบรรเทาความเดือดร้อน	8	14.04
แก้ปัญหาเฉพาะหน้า	2	3.51
สร้างความสามัคคีในกลุ่มสมาชิก	1	1.75
รวม	57	100.00

ความคาดหวังในการเข้าร่วมในธุรกิจที่เพิ่มขึ้น

การเข้าร่วมในธุรกิจที่เพิ่มขึ้นคือธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน และธุรกิจประกันภัยของสมาชิกนั้นเป็นการคาดหวังว่าหากสหกรณ์เพิ่มการดำเนินการธุรกิจทั้ง 2 ธุรกิจแล้ว สมาชิกคิดว่าจะเข้าร่วมดำเนินการในธุรกิจนั้นหรือไม่ ผลการวิจัยในตาราง 37 พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 76.67 คาดหมายว่าเมื่อสหกรณ์เพิ่มธุรกิจแล้วจะเข้าร่วมดำเนินการ และร้อยละ 22.50 ระบุว่าจะไม่เข้าร่วมดำเนินการ ดังนั้นพอสรุปได้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่เห็นสมควรว่าเมื่อสหกรณ์ได้ดำเนินการเพิ่มธุรกิจแล้วจะเข้าร่วมในการทำกิจกรรมดังกล่าว

**ตาราง 37 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามความคาดหวังในการเข้าร่วมธุรกิจ
การบริการและบำรุงที่ดินและธุรกิจประกันภัย**

ความคาดหวัง	จำนวน	ร้อยละ
เข้าร่วม	92	76.67
ไม่เข้าร่วม	27	22.50
ไม่ออกความเห็น	1	0.83
รวม	120	100.00

**ตอน 3 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในการ
สนองตอบความต้องการของสมาชิก**

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด โดยการสัมภาษณ์ข้อมูลจากสมาชิกในเรื่องความพึงพอใจในระดับต่างๆของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งจะมีมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งสามารถแสดงความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริงในลักษณะความรู้สึกพึงพอใจ โดยกำหนดระดับความพึงพอใจและค่าคะแนนในแต่ละระดับดังนี้คือ

ระดับความพึงพอใจ	ค่าคะแนน
มาก	3
ปานกลาง	2
น้อย	1

จากนั้นผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลมาคิดคำนวณน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย (weight mean score : WMS) ของแต่ละองค์ประกอบโดยมีเกณฑ์การตัดสินใจค่าคะแนนเฉลี่ย ความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลดังนี้คือ

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
2.34 - 3.00	มาก
1.67 - 2.33	ปานกลาง
1.00 - 1.66	น้อย

สำหรับผลการวิจัยได้นำเสนอในเรื่องความพึงพอใจในแต่ละธุรกิจตามรายละเอียดดังนี้

3.1 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ)

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ผลการวิเคราะห์จากตาราง 38 พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 59.20 ระบุว่ามีความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาตามลำดับคือ ร้อยละ 32.50 รายงานว่ามีความพึงพอใจน้อย และร้อยละ 8.30 ระบุว่ามีความพึงพอใจมาก ผลการวิเคราะห์ครั้งนี้กล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 59.20) มีความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจสินเชื่อในระดับปานกลาง โดยพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางภาคผนวก 1 ตามข้อความที่ระบุถึงระดับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อธุรกิจสินเชื่อ แสดงให้เห็นว่าการที่สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ได้กำหนดวงเงินกู้ให้แก่สมาชิกกู้ได้สูงสุดจำนวน 200,000 บาท และระยะเวลาการชำระหนี้คืนแก่สหกรณ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ สมาชิกมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง แต่สมาชิกยังมีความเห็นเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และระยะเวลาการให้กู้ที่สหกรณ์กำหนดให้ นั้นระบุว่าสมาชิกมีความพึงพอใจน้อย

เหตุผลที่สมาชิกมีความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจสินเชื่อในระดับปานกลางมากกว่าครึ่งหนึ่งนั้น อาจเนื่องมาจากสมาชิกเป็นเกษตรกรที่ต้องการในเรื่อง

การกู้เงินเพื่อไปลงทุนด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตรยังมีการลงทุนน้อย ระยะเวลาการให้กู้ของสหกรณ์ซึ่งกำหนดให้ 2 ระยะคือ ระยะสั้นและระยะปานกลางนั้นก็ยังเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การพึงพอใจในเรื่องการกู้เงินอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสมาชิกยังมีความต้องการในการเพิ่มระยะเวลาอีก คือระยะยาวเพื่อจะได้มีการส่งชำระคืนเงินได้สะดวกมากขึ้น อีกทั้งสมาชิกยังมีความต้องการลดอัตราดอกเบี้ยให้น้อยลง ดังนั้นสมาชิกจึงมีความพึงพอใจในส่วนนี้ (ภาคผนวก 1) ผลการวิจัยดังกล่าวจึงเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งแก่สหกรณ์เพื่อนำไปวางแผนและพิจารณาแก้ไข เพราะสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เข้ามาเป็นสมาชิกด้วยวัตถุประสงค์ที่จะใช้บริการของสหกรณ์ และบริการที่เป็นเป้าหมายหลักคือ การกู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำจากสหกรณ์

3.2 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการซื้อ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการซื้อในตาราง 38 พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 60.00 รายงานว่าสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง รองลงมาตามลำดับ ร้อยละ 28.3 ระบุว่าสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 11.70 สมาชิกมีความพึงพอใจในระดับน้อย ผลการวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง มีความพึงพอใจในระดับปานกลางต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการซื้อ ตามข้อความที่ระบุถึงระดับความพึงพอใจตามตารางภาคผนวก 2 พบว่าในธุรกิจการซื้อของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้ในระดับปานกลาง อันได้แก่ ประเภทของสินค้าที่นำมาจำหน่ายแก่สมาชิก คุณภาพของสินค้า ปริมาณของสินค้า ราคาของสินค้าและระยะเวลาที่สหกรณ์นำสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิก มีความสอดคล้องต่อความต้องการ

สาเหตุที่สมาชิกมีความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการซื้อในระดับปานกลาง เนื่องจาก สมาชิกมีความคิดเห็นว่าสินค้าที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิกนั้นมีคุณภาพใกล้เคียงกับที่ขายในท้องตลาด และราคาก็ไม่สูงจนเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกมีความต้องการที่จะอุดหนุนสหกรณ์และต้องการเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ ในขณะที่เดียวกันสมาชิกก็ยังเป็นเจ้าของสหกรณ์อีกด้วย

3.3 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการขาย

บทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการขายคือการรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรจากสมาชิกเพื่อจัดจำหน่ายในราคาที่เป็นธรรม ผลการวิจัยตาราง 38 พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 54.2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 39.2 ระบุว่าผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับน้อย และร้อยละ 6.7 รายงานว่ามีความพึงพอใจมาก โดยพิจารณาผลการวิเคราะห์จากตารางภาคผนวก 3 ตามข้อความที่ระบุถึงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในธุรกิจการขาย ซึ่งเกี่ยวกับประเภทหรือชนิดของสินค้าที่สหกรณ์รับซื้อ อันประกอบด้วย ข้าว กระเทียม ถั่วเหลือง รวมถึงการกำหนดราคา ปริมาณ และขั้นตอนในการรับซื้อสินค้าประเภทนั้น ซึ่งโดยภาพรวมแล้วสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับปานกลางต่อธุรกิจการขาย

เหตุผลที่สมาชิกผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับปานกลางเนื่องมาจากการรับซื้อผลผลิตของสหกรณ์ รวมทั้งขั้นตอนในการรับซื้อสินค้านั้น สหกรณ์การเกษตรยังมีข้อจำกัดในการรับซื้อเฉพาะข้าว กระเทียม ถั่วเหลืองเท่านั้น แม้ว่าสมาชิกบางส่วนจะปลูกพืชอย่างอื่นก็ตาม เช่น ลำไย พริก เป็นต้น โดยจะเห็นได้จากตารางภาคผนวก 3 นั้น ระบุว่าความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลต่อประเภทหรือชนิดของสินค้า (ผลผลิต) นั้นอยู่ในระดับน้อยคือ 1.55 เท่านั้น ส่วนปริมาณ ราคา และขั้นตอนในการรับซื้อผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับปานกลางคือ 1.93, 1.85 และ 1.77 ตามลำดับ ดังนั้นหากสหกรณ์มีการปรับปรุงในเรื่องประเภทของผลิตผลการเกษตรโดยการรับซื้อผลผลิตที่สมาชิกปลูกอยู่ก็จะเป็นการดียิ่งขึ้น อีกทั้งปรับราคาและขั้นตอนการรับซื้อรวมถึงปริมาณให้สอดคล้องกันก็จะสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้เพิ่มขึ้น

3.4 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน)

ผลการวิเคราะห์ตาราง 38 พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 64.20 มีความพึงพอใจต่อบทบาทธุรกิจด้านการรับฝากเงินในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 27.50 ระบุว่าไม่มี

ความพึงพอใจมาก และร้อยละ 8.30 มีความพึงพอใจน้อย ในลักษณะเช่นนี้สามารถพิจารณา โดยตารางภาคผนวก 4 ซึ่งระบุว่าสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ให้บริการด้านการรับ ผักเงิน อัตราดอกเบี้ยและโครงการเสริมสร้างการออมทรัพย์นั้นจะเห็นได้ว่าการดำเนิน ธุรกิจในการรับผักเงินของสหกรณ์นั้นสมาชิกยังมีความพึงพอใจในระดับปานกลางมาก กว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 64.20)

สาเหตุที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจต่อธุรกิจการรับผักเงินในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากการให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของสหกรณ์นั้นอาจจะน้อยกว่าธนาคารพาณิชย์ แม้ว่าบางครั้งสหกรณ์จะให้บริการรับผักเงิน โดยให้หัวหน้ากลุ่มสมาชิกไปรับเงินฝากถึงบ้าน แต่การกระทำเช่นนี้มิได้ปฏิบัติเช่นกันทุกกลุ่ม อีกกรณีหนึ่งคือการทำสมาชิกอาจจะไม่มีเงินฝากไม่ เพียงพอและบางคนก็ฝากธนาคารพาณิชย์มาก่อนที่จะสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ ในลักษณะ เดียวกัน ธุรกิจด้านนี้ของสหกรณ์ยังมีข้อบกพร่องก็คือการฝาก-ถอน ซึ่งยังไม่ทันสมัย สะดวก รวดเร็วเช่นเดียวกับธนาคารอื่น ๆ เป็นต้น และในกรณีของโครงการเสริมสร้างการออม ทรัพย์ของสหกรณ์นั้นรายงานระบุว่าผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจต่อโครงการนี้ในระดับปาน กลางเช่นกัน ซึ่งกรณีเช่นนี้ก็อาจเนื่องมาจากสมาชิกบางคนไม่มีเงินเหลือเพียงพอต่อการออม

3.5 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร

ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตรของสหกรณ์จะให้บริการแก่สมาชิกในด้านต่าง ๆ อัน เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรของสมาชิกรวมถึงการเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตร แก่สมาชิกอีกด้วย จากผลการวิเคราะห์ตาราง 38 พบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่งคือร้อย ละ 63.3 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 28.3 มีความพึงพอใจน้อย และร้อยละ 8.3 มีความพึงพอใจมาก จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 63.3 มีความพึงพอ ใจปานกลาง โดยพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางภาคผนวก 5 ตามข้อความที่ระบุ ถึงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร แสดง ให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านข่าวสาร ข้อมูลการเกษตร การจัด ทำแปลงสาธิต และการแนะนำความรู้ด้านการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ของสหกรณ์ในระดับปาน กลาง

เหตุผลที่สำคัญที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลพึงพอใจต่อการให้บริการด้านข่าวสารการเกษตรในระดับปานกลาง โดยพิจารณาจากตารางภาคผนวก 5 นั้น อาจเนื่องจากสมาชิกผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าสามารถส่งเสริมให้การเกษตรดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มผลผลิตอีกด้วย ในลักษณะเดียวกันยังมีการแนะนำความรู้ด้านการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมรายได้แก่สมาชิก แต่การที่ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจน้อยในเรื่องการจัดทำแปลงสาธิตนั้นอาจเนื่องมาจากสหกรณ์ไม่สามารถจัดทำได้อย่างทั่วถึง และขาดการสนใจในกรณีเช่นนี้ และนอกจากนี้ ปัจจุบันรายได้ส่วนใหญ่ในภาคการเกษตรของสมาชิกจะมาจากไม้ผลและพืชไร่ ส่วนการจัดทำแปลงสาธิตนั้นสหกรณ์จะทำเกี่ยวกับเรื่องของการปลูกข้าว และถั่วเหลือง ดังนั้นจึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมแล้วพอสรุปได้ว่าสมาชิกมีความพึงพอใจในธุรกิจการส่งเสริมการเกษตรในระดับปานกลาง

3.6 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ

ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจในวิธีการและอุดมการณ์สหกรณ์ตลอดจนการแนะนำส่งเสริมการประกอบอาชีพของสมาชิก ซึ่งอาจดำเนินการได้โดยวิธีการอบรมหรือการประชุม เป็นต้น ผลการวิจัยตาราง 38 พบว่าร้อยละ 70.80 ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง รองลงมาตามลำดับคือร้อยละ 16.70 มีความพึงพอใจน้อย และร้อยละ 12.50 ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจมากจะเห็นได้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.80) มีความพึงพอใจปานกลาง โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ในตารางภาคผนวก 6 พบว่าการที่สมาชิกผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจเช่นนี้เพราะการดำเนินการของสหกรณ์เกี่ยวกับธุรกิจ ซึ่งจะดำเนินการโดยวิธีการเผยแพร่ความรู้ด้านหลักสหกรณ์ การให้บริการศึกษา อบรมหลักการสหกรณ์ และการส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิก

สาเหตุที่ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในระดับปานกลางเท่ากันในด้านการเผยแพร่ความรู้ ด้านหลักการสหกรณ์ ตลอดจนวิธีการให้บริการศึกษาอบรม (ตารางภาคผนวก 6) อาจเนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าการให้บริการเช่นนี้ทำให้ตนเองมีความรู้เพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักสหกรณ์ และการส่งเสริมอาชีพจะโดยวิธีการใดก็ตาม ที่เป็น

เช่นนี้เพราะสมาชิกเป็นเกษตรกร ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักและวิธีการสหกรณ์จึงมีน้อยมาก และเมื่อสหกรณ์มีการให้บริการเกี่ยวกับเรื่องนี้สมาชิกจึงมีความพึงพอใจในความรู้ที่ได้รับ ตลอดจนวิธีการให้บริการศึกษาอบรมโดยการประชุมและอบรม อย่างไรก็ตามหากสหกรณ์ต้องการสนองความต้องการในเรื่องนี้เพื่อให้สมาชิกมีความพึงพอใจมากขึ้น ก็ควรจะเพิ่มเติมในเรื่องการให้บริการศึกษาอบรมโดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานและอบรมตามสถานที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ โดยไม่จำกัดเฉพาะคณะกรรมการดำเนินงาน หัวหน้ากลุ่มเท่านั้น

3.7 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านอื่น ๆ ทั่วไป

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของสมาชิกด้านอื่น ๆ ทั่วไปของสหกรณ์ เช่น การอำนวยความสะดวก การบริหารงาน เป็นต้น ผลการวิจัยตาราง 38 พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 50.00 มีความพึงพอใจมาก รองลงมาร้อยละ 48.30 มีความพึงพอใจปานกลาง และร้อยละ 1.70 มีความพึงพอใจน้อย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้กล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจมากต่อลักษณะในด้านอื่น ๆ ทั่วไปของสหกรณ์ โดยพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางภาคผนวก 7 ตามข้อความที่ระบุถึงค่าความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านอื่น ๆ พบว่าสหกรณ์ได้มีการให้บริการอำนวยความสะดวกต่อสมาชิก พร้อมทั้งการมีบรรยากาศในการต้อนรับของพนักงานสหกรณ์ รวมทั้งการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงาน ความเชื่อถือที่มีต่อคณะกรรมการดำเนินงาน ตลอดจนผลการดำเนินงานสหกรณ์ ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ ความยุติธรรมในการดำเนินงาน และนโยบายการดำเนินงาน

เหตุผลที่ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจมากในด้านอื่น ๆ ทั่วไปของสหกรณ์ อาจเนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของสหกรณ์นั้นอำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือด้านการครองชีพของสหกรณ์โดยการให้บริการแก่สมาชิกในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจของสมาชิก ส่วนการที่ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจปานกลางในการบริหารงานของคณะกรรมการ ผลการดำเนินงาน ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ความยุติธรรมในการดำเนินงาน และนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์นั้นอาจเนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลมี

ความคิดเห็นว่าผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบที่ผ่านมาแล้วยังทำกำไรได้ไม่มากเท่าที่ควร นโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์ก็ยังไม่ดีเพียงพอ รวมถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์อีกด้วย

ตาราง 38 จำนวนร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์
ในด้านธุรกิจต่าง ๆ

ธุรกิจ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ธุรกิจเครดิต	8.30	59.20	32.50
ธุรกิจการซื้อ	28.30	60.00	11.70
ธุรกิจการขาย	6.70	54.20	39.20
ธุรกิจออมทรัพย์	27.50	64.20	8.30
ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร	8.30	63.30	28.30
ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ	12.50	70.80	16.70
อื่น ๆ ทั่วไป	50.00	48.30	1.70

หมายเหตุ :	ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
	2.34 - 3.00	มาก
	1.67 - 2.33	ปานกลาง
	1.00 - 1.66	น้อย

การวิจัยถึงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด พอสรุปได้ว่า สมาชิกมีความพึงพอใจในระดับปานกลางต่อสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด เมื่อพิจารณาถึงตาราง 39 พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 91.7 มีความพึงพอใจในระดับปานกลางต่อสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด และเมื่อจัดเรียงลำดับความพึงพอใจน้อย

ของแต่ละธุรกิจในการวาง 40 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 1.70 มีความพึงพอใจน้อยต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านอื่น ๆ ทั่วไป เช่น การอำนวยความสะดวก การบริหารงาน เป็นต้น รองลงมาตามลำดับ ร้อยละ 8.30 มีความพึงพอใจน้อยในธุรกิจออมทรัพย์ ร้อยละ 11.70 ระบุว่ามีความพึงพอใจน้อยในธุรกิจการซื้อ; ร้อยละ 16.70 มีความพึงพอใจน้อยในธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ; ร้อยละ 28.30 เป็นธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร; ร้อยละ 32.50 เป็นธุรกิจเครดิต และร้อยละ 39.20 รายงานว่าเป็นธุรกิจการขาย ดังนั้นการที่ผลการวิจัยพบว่า ในธุรกิจการขายสมาชิกมีความพึงพอใจน้อยถึงร้อยละ 39.20 มีสาเหตุมาจากสหกรณ์รับซื้อผลผลิตเพียง 3 ชนิดคือ ข้าว กระเทียม ถั่วเหลือง ทำให้สมาชิกที่ปลูกพืชชนิดอื่นไม่สามารถนำผลผลิตมาขายให้กับสหกรณ์ได้

ตาราง 39 จำนวนและร้อยละของสมาชิกจำแนกตามระดับความพึงพอใจต่อบทบาทของสหกรณ์ในทุกด้าน

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	จำนวน (120 คน)	ร้อยละ	ระดับความพึงพอใจ
2.34 - 3.00	5	4.20	มาก
1.67 - 2.33	110	91.70	ปานกลาง
1.00 - 1.66	5	4.20	น้อย

ตาราง 40 จำนวนร้อยละของสมาชิกจำแนกตามการเรียงลำดับความพึงพอใจน้อยในธุรกิจ
ต่าง ๆ

ธุรกิจ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)		
	น้อย	ปานกลาง	มาก
อื่น ๆ ทั่วไป	1.70	48.30	50.00
ธุรกิจออมทรัพย์	8.30	64.20	27.50
ธุรกิจการซื้อ	11.70	60.00	28.30
ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ	16.70	70.80	12.50
ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร	28.30	63.30	8.30
ธุรกิจเครดิต	32.50	59.20	8.30
ธุรกิจการขาย	39.20	54.20	6.70

หมายเหตุ : ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย ระดับความพึงพอใจ

2.34 - 3.00	มาก
1.67 - 2.33	ปานกลาง
1.00 - 1.66	น้อย

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

(SUMMARY IMPLICATIONS AND RECOMMENDATIONS)

การวิจัยถึงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ได้รวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ระหว่างวันที่ 8 กรกฎาคม ถึงวันที่ 28 สิงหาคม 2535 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด
2. เพื่อระบุถึงบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ว่าสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกด้านธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร และธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ
3. เพื่อทราบถึงความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก

ผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้เป็น สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic random sampling) ได้ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 120 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด

แบบสัมภาษณ์ทดสอบความตรง (validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขให้ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่จะวัด (content validity) และทดสอบความเที่ยง (reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่วิม จำกัด ซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน

20 คน เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ โดยวิธีการหาความแปรปรวนภายในแบบ สัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.70

ผลการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของผู้ให้ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51 ปี ได้รับการ ศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และสมรสแล้ว นอกจากนี้ยังพบว่าสมาชิกมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน และมีแรงงานในภาคการเกษตรเฉลี่ย 2 คน จำนวนเกินกว่าครึ่งมีลักษณะ การถือครองที่ดินเป็นของตนเองทั้งหมด และมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 7 ไร่

สำหรับอาชีพรองของสมาชิกผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีอาชีพรอง ในจำนวนนี้มีผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขายเป็นอาชีพรองมากที่สุด และมีรายได้จากอาชีพรองคือ ค้าขายเฉลี่ย 41,303 บาท ส่วนรายได้จากอาชีพรองอื่น ได้แก่ รับจ้างทั่วไปเฉลี่ย 26,473 บาท รับจ้างในภาคการเกษตรเฉลี่ย 11,633 บาท ทัศนกรรมเฉลี่ย 14,071 บาท และอื่น ๆ นอกจากนี้ที่กล่าวเฉลี่ย 32,500 บาท ส่วนรายได้ในภาคการเกษตรสมาชิกมีรายได้เฉลี่ย 63,995 บาท โดยมีรายได้จากไม้ผล พืชไร่ พืชผัก ทำนาและเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่ามีระยะเวลาการเป็นสมาชิกโดยเฉลี่ย 12 ปี และถือหุ้นเฉลี่ย 1,679 หุ้น

2. บทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัดในการสนองความต้องการของสมาชิก

2.1 ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ)

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เคยรับบริการเงินกู้จากสหกรณ์ โดยกู้เงินเฉลี่ย 51,375 บาท และสมาชิกเกินกว่าครึ่งระบุว่ากู้ระยะปานกลาง โดยส่วนใหญ่มี

วัตถุประสงค์ในการกู้เพื่อการผลิตและรับเงินกู้ในรูปแบบเงินสด นอกจากนั้นผลการวิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา ส่วนแหล่งเงินกู้อื่น ๆ ที่นอกเหนือจาก สหกรณ์นั้นพบว่า สมาชิกเกินกว่าครึ่งกู้เงินจากญาติพี่น้อง โดยมีสาเหตุมาจากมีหลักทรัพย์ น้อยไม่เพียงพอที่จะเป็นหลักประกันในการกู้เงินจากสหกรณ์

2.2 ธุรกิจการซื้อ

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เคยซื้อสินค้าจากสหกรณ์ โดยซื้อสินค้า ประเภทวัสดุการเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งมีเหตุผลเนื่องมาจากการอุดหนุน สหกรณ์และต้องการเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ ทั้งนี้สมาชิกจำนวนเกินกว่าครึ่งพบว่าซื้อสินค้าจากร้านค้าในหมู่บ้านด้วย โดยให้เหตุผลว่าร้านค้าอยู่ใกล้บ้าน หรือสะดวกในการเดินทาง

2.3 ธุรกิจการขาย

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกมากกว่าครึ่งหนึ่งระบุว่าไม่เคยขายผลผลิตทางการเกษตรผ่านสหกรณ์ โดยส่วนใหญ่ขายผลผลิตให้กับพ่อค้าที่ไปรับซื้อถึงบ้าน โดยมีเหตุผลว่าสหกรณ์มีข้อจำกัดในการรับซื้อเฉพาะข้าว ถั่วเหลืองและกระเทียมเท่านั้น แต่ผลผลิตของสมาชิก ได้แก่ ไม้ผล เช่น ลำไย เป็นต้น

2.4 ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน)

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกมากกว่าครึ่งรายงานว่าจะไม่เคยฝากเงินกับสหกรณ์ ส่วนผู้ที่ระบุว่าเคยฝากเงินนั้นส่วนใหญ่ฝากเงินประเภทออมทรัพย์ ส่วนสถาบันการเงินอื่น ๆ สมาชิกส่วนใหญ่ระบุว่าเคยฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ โดยให้เหตุผลว่าเคยฝากกับธนาคารพาณิชย์ก่อนเป็นสมาชิกสหกรณ์

2.5 ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เคยได้รับบริการข่าวสารด้านการเกษตรจากสหกรณ์ โดยระบุว่าได้รับข่าวสารจากฝ่ายจัดการมากที่สุด ส่วนประเด็นของข่าวสารนั้นพบว่าเรื่องที่ได้รับมากที่สุดคือการใช้ปุ๋ยเคมี นอกจากนี้สมาชิกเกือบครึ่งหนึ่งระบุว่านอกเหนือจากสหกรณ์แล้วจะได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากรายการทางโทรทัศน์

2.6 ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์จากฝ่ายจัดการโดยวิธีการประชุม ส่วนแหล่งความรู้อื่น ๆ นอกเหนือจากที่ได้รับจากสหกรณ์สมาชิกเกินกว่าครึ่งหนึ่งระบุว่าได้รับความรู้เรื่องหลักสหกรณ์จากรายการทางโทรทัศน์

2.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน และธุรกิจประกันภัย

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยถ้าหากสหกรณ์จะดำเนินธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน และธุรกิจประกันภัย และสมาชิกส่วนใหญ่คาดว่าจะเข้าร่วมในธุรกิจดังกล่าว โดยสมาชิกจำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่งระบุว่าจะเข้าร่วมในธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน เนื่องจากต้องการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต และสมาชิกจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งรายงานว่าจะเข้าร่วมในธุรกิจประกันภัย โดยมีเหตุผลว่าเพื่อเป็นหลักประกันในชีวิตและทรัพย์สิน

3. ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก

3.1 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจเครดิต (สินเชื่)

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกมากกว่าครึ่งหนึ่งมีความพึงพอใจในธุรกิจสินเชื่อในระดับปานกลาง โดยมีสาเหตุจากจำนวนวงเงินกู้ที่สหกรณ์กำหนดไว้ให้สมาชิก และระยะเวลาการชำระหนี้ ในลักษณะเดียวกันเกษตรกรสมาชิกยังมีความต้องการเงินเชื่อไปลงทุนด้านต่าง ๆ น้อยและระยะเวลาการให้กู้ของสหกรณ์ยังมีเพียง 2 ระยะเวลาเท่านั้นคือ ระยะสั้นและระยะปานกลาง

3.2 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการซื้อ

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจต่อธุรกิจการซื้อในระดับปานกลาง โดยระบุว่าประเภทของสินค้าที่นำมาจำหน่าย คุณภาพสินค้า ปริมาณของสินค้า ราคาของสินค้า รวมถึงระยะเวลาที่สหกรณ์นำสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิกมีความสอดคล้องต่อความต้องการของสมาชิก โดยสมาชิกมีความเห็นว่าสินค้าเหล่านั้นมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับท้องตลาด และเป็นการอุดหนุนสหกรณ์วิธีการหนึ่ง

3.3 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการขาย

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกว่าครึ่งหนึ่งมีความพึงพอใจในธุรกิจการขายในระดับปานกลาง เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสมาชิกเห็นว่าแม้ว่าสหกรณ์จะมีข้อจำกัดในการรับซื้อผลผลิตการเกษตรเฉพาะข้าว ถั่วเหลือง กระเทียมเท่านั้น แต่ในส่วนของคุณภาพราคา และขั้นตอนในการรับซื้อสินค้าของสหกรณ์นั้นสมาชิกยังมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

3.4 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน)

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจในภาพรวมของธุรกิจการรับฝากเงินในระดับปานกลาง โดยระบุว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่สหกรณ์จ่ายให้สมาชิก โครงการ

เสริมสร้างการยอมรับ และ การให้บริการรับฝากเงินของสหกรณ์นั้นแม้ว่าจะไม่เหมือนกับธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ ก็ตาม แต่สมาชิกเห็นว่าเป็นการส่งเสริมการออมทางหนึ่ง

3.5 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจในภาพรวมของธุรกิจการส่งเสริมการเกษตรในระดับปานกลาง โดยระบุว่า การให้บริการด้านข่าวสารข้อมูลการเกษตรและการแนะนำความรู้ด้านการปลูกพืช หรือเลี้ยงสัตว์นั้น เป็นการส่งเสริมความรู้และรายได้แก่สมาชิก ส่วนประเด็นการจัดทำแปลงสาธิตนั้นสหกรณ์ยังให้ความสำคัญน้อยและไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง

3.6 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพในภาพรวมคือระดับปานกลาง สาเหตุเนื่องจากสมาชิกระบุว่าในธุรกิจนี้สมาชิกมีความรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับหลักและวิธีการสหกรณ์ ตลอดจนการส่งเสริมอาชีพ โดยวิธีการประชุมและอบรม

3.7 ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์ในด้านอื่น ๆ ทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกครึ่งหนึ่งมีความพึงพอใจในระดับมาก เหตุผลที่มีความพึงพอใจมากเนื่องจากสมาชิกเห็นว่าการบริการอำนวยความสะดวก การมีบทบาทและความเชื่อถือที่มีต่อคณะกรรมการมีระดับสูง ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะกรรมการผลการดำเนินงาน ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ

และนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์นั้นระบุว่ายังอยู่ในระดับปานกลาง แต่โดยภาพรวมแล้วสมาชิกมีความพึงพอใจมาก

อภิปรายผลการวิจัย

(implications)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด พบว่าในธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) นั้นสมาชิกมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง น้ำหนัก ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.80 โดยสมาชิกจะใช้บริการด้านสินเชื่อถึงร้อยละ 95.83 ซึ่งจากรายงานของ สุกชัย มั่นสไพบูลย์ (2515 : 2) ระบุว่าสหกรณ์ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยการให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก และกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2528 : 20) ระบุว่าใช้หลักการให้เงินกู้ตามแผนงานและรายได้จากการเกษตรเพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถในการชำระคืน ในลักษณะเดียวกันสมาชิกบางส่วนมีความพึงพอใจในระยะเวลาการให้กู้สั้น เพราะสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด กำหนดให้ 2 ระยะคือ ระยะสั้น และระยะปานกลาง จากรายงานของกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2528 : 20-45) ระบุว่าการให้กู้แบ่งเป็น 3 ระยะคือ ระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว ดังนั้นควรเพิ่มระยะเวลาการให้กู้สอดคล้องกับวงเงินที่ตั้งไว้สูงสุดจำนวน 200,000 บาท ส่วนประเด็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ก็เช่นกันสมาชิกมีความพึงพอใจน้อยเพราะต้องการลดอัตราดอกเบี้ย เพื่อหลีกเลี่ยงการกู้ยืมระบบ จากการที่สมาชิกกู้โดยเฉลี่ย 51,375 บาท เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าส่วนใหญ่ยังมีรายได้จากการเกษตรในระดับต่ำ และการที่กู้ยืมได้ในวงเงินที่ต่ำ ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงการผลิตได้มากนัก เพราะถูกจำกัดโดยจำนวนเงินทุน

ส่วนในธุรกิจการซื้อนั้นผลการวิจัยพบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย 2.12 โดยในส่วนของคุณภาพของสินค้า และระยะเวลาที่สหกรณ์นำสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิกนั้นพบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับสูง และความพึงพอใจในส่วนของประเทศ-ปริมาณ ราคาของสินค้าที่นำมาจำหน่ายอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจาก

รายงานของ อำนาจ ชีรวณิช (2527 : 92) กล่าวว่า ธุรกิจการซื้อก่อให้เกิดผลดีต่อสมาชิกดังนี้คือ สมาชิกมีความสามารถในการลงทุนซื้อปัจจัยการผลิต ง่ายต่อการควบคุม สามารถลดต้นทุน สมาชิกใช้สินเชื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในลักษณะเดียวกันกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2533 : 17) รายงานว่าธุรกิจการซื้อเป็นการจัดหาสินค้าที่จำเป็นมาจำหน่ายให้สมาชิกในราคายุติธรรม และคุณภาพดี ซึ่งสอดคล้องกับ ทวีวัฒน์ แสงสว่าง (2533 : 59-60) ซึ่งกล่าวว่าสหกรณ์จะซื้อสินค้ามาจำหน่ายตามความต้องการของสมาชิก

ธุรกิจการขายสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เช่นกันมีน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย 1.77 โดยในส่วนของประเภทหรือชนิดของผลิตภัณฑ์สหกรณ์รับซื้อนั้นสมาชิกยังมีความพึงพอใจน้อยมากมีน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย 1.55 โดยสหกรณ์จะรับซื้อจำกัดเฉพาะข้าว ถั่ว เหลือง กระเทียมเท่านั้น จากรายงานของ สุภาพ ยาวีไชย (2534 : 98) กล่าวว่าสาเหตุที่สมาชิกขายผลผลิตการเกษตรผ่านสหกรณ์น้อยเหตุผลเพราะมีผลผลิตชนิดอื่นที่สหกรณ์ไม่รับซื้อ แต่ในทางตรงกันข้ามพบว่าบทบาทของสหกรณ์การเกษตรในธุรกิจการขายคือ การรับซื้อผลผลิตการเกษตรจากสมาชิกอื่น เป็นการรวบรวมผลผลิตเพื่อสร้างอำนาจต่อรองและป้องกันการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ทำให้สมาชิกขายได้ในราคาเป็นธรรม (ปิยะพร บุญเพ็ญ ในสุภาพ ยาวีไชย, 2534 : 98) และผลการวิจัยรายงานว่าสหกรณ์จะเป็นตัวกลางในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกและจัดหาตลาดให้แก่สมาชิก (ทวีวัฒน์ แสงสว่าง, 2533 : 32)

ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) สมาชิกมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง มีน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย 2.00 โดยในเรื่องอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก การให้บริการรับฝากเงินและโครงการเสริมสร้างการออมทรัพย์นั้นสมาชิกก็มีความพึงพอใจในระดับปานกลางซึ่งจากรายงานของ อัญชลี เจ็งเจริญ (2534 : 34) ระบุว่า บทบาทของสหกรณ์ในการส่งเสริมการออมทรัพย์ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างนิสัยในการออม โดยชักชวนให้สมาชิกออมทรัพย์ในรูปแบบต่าง ๆ และฝากไว้กับสหกรณ์เช่นเดียวกัน อำนาจ ชีรวณิช (2527 : 24) รายงานว่าแหล่งเงินทุนของสหกรณ์นั้นส่วนหนึ่งมาจากการรับฝากเงินจากสมาชิกนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับไพโรจน์ ยวนกะเปา (2523 : 74) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมการออมของ

สมาชิกโดยการรับฝากเงินและการถือหุ้นเพิ่มสามารถช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่มีความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินและมีผลตอบแทนให้กับสมาชิกมากกว่าผลตอบแทนในสถาบันการเงินอื่น ๆ นอกจากนี้ยังช่วยให้สหกรณ์มีเงินทุนในการดำเนินธุรกิจอย่างเพียงพอทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ในธุรกิจการส่งเสริมการเกษตรนั้นสมาชิกมีความพึงพอใจระดับปานกลาง มีน้ำหนัก ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.68 ซึ่งค่อนข้างจะไปทางน้อย โดยมีระดับความพึงพอใจในการจัดทำแปลงสาธิตในระดับน้อย แต่การให้บริการด้านข่าวสารข้อมูลทางการเกษตร และการแนะนำความรู้ด้านปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในธุรกิจส่งเสริมการเกษตรนี้มีข้อจำกัดของเกษตรกรที่สำคัญๆ คือการมีการศึกษาต่ำและโอกาสในการรับรู้ข่าวสารและข้อมูลต่าง ๆ น้อย ดังนั้นหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจึงเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่ง (อำนาจธีรวิเศษ, 2527 : 68) นอกจากนี้ ดารณี เชนฮอลล์ (2530 : 157) ยังระบุอีกว่าหน้าที่ของสหกรณ์โดยทั่วไปในด้านนี้คือเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลในด้านพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ การควบคุมและปราบศัตรูพืช การชลประทาน การใช้ปุ๋ย การอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนเทคนิคการตลาดและการซื้อ เป็นต้น

ส่วนธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ สมาชิกมีความพึงพอใจในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย 1.96 ซึ่งจากรายงานพบว่า การจัดการอบรมเป็นการให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ให้เข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ ซึ่งจะมีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายได้ (สุภาพ ยาวิไชย, 2534 : 99) ในลักษณะเดียวกัน วิภาวี พิจิตบันดาล (2527 : 522) ระบุว่าสหกรณ์จะสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา โดยสหกรณ์จะเป็นแหล่งที่ให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่นการปรับปรุงการผลิต การประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นต้น แต่ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2534 : 79) รายงานว่า สมาชิกบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการสหกรณ์ ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนธุรกิจของสหกรณ์เท่าที่ควร แก้ไขได้ด้วยการส่งเสริมและให้การศึกษาอบรมสมาชิกและกรรมการอย่างทั่วถึง

สำหรับธุรกิจด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วเช่น การบริหารงานของ คณะกรรมการ ผลการดำเนินงาน ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ความยุติธรรม การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ เป็นต้น พบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ซึ่งจากรายงานของ ธาดา ศิริรัฐนิคม (2530 : 479-481) ระบุว่าการบริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ จะประสบผลสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของตัวสหกรณ์เอง และประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรที่ส่งเสริมงานสหกรณ์ด้วย ทั้งนี้โดยสมาชิกเป็นผู้ควบคุมการบริหารงาน ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์นั้น แต่ผลการวิจัยของ ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2534 : 79) พบว่าสหกรณ์ยังขาดแคลนฝ่ายจัดการที่มีคุณภาพ และประสพการณ์ในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากมีทุนจำกัด ไม่สามารถจ้างผู้จัดการและพนักงานในอัตราเงินเดือนสูงเหมือนธุรกิจเอกชน อีกทั้งกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรระดับเล็ก จึงมักต้องความรู้และประสบการณ์ทั้ง ในด้านการบริหารองค์การและดำเนินธุรกิจ

ข้อเสนอแนะ (recommendations)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จึง ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะต่อฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ การเกษตรสารภี จำกัด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้เกิดผลในการบริหารงาน และตอบสนองความต้องการของสมาชิกตามความหมายของสหกรณ์การเกษตร ดังนี้

1. ควรจะใช้วิธีการระดมทุนจากสมาชิก โดยการชักชวนให้สมาชิกหันมาฝากเงิน และซื้อหุ้นเพิ่มขึ้น ทั้งสหกรณ์ฯ ต้องเพิ่มอัตราราคาดอกเบี้ยเงินฝาก ซึ่งเป็นการส่งเสริมการออมแก่สมาชิกอีกด้วย อีกประเด็นก็คือการเพิ่มระยะเวลาการกู้เป็น 3 ระยะคือระยะสั้น ระยะปานกลาง ระยะยาว ให้สอดคล้องกับวงเงินกู้ที่สมาชิกกู้จากสหกรณ์

2. ในธุรกิจการซื้อต้องมีการจัดหาสินค้าให้มีชนิดและปริมาณเพียงพอกับความต้องการของสมาชิก โดยนำมาจำหน่ายในราคาที่ถูกกว่าร้านค้าทั่วไป นอกจากนี้ควรขยายธุรกิจการซื้อเพื่อให้บริการสมาชิกอย่างทั่วถึง โดยการขยายหน่วยงานตามกลุ่มสมาชิก เพื่อจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์การเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภคแก่สมาชิกในระดับหมู่บ้าน เพื่อสะดวกในการเดินทางและใกล้บ้านสมาชิกที่ต้องการใช้บริการ แต่ทั้งนี้จะต้องพิจารณาความเหมาะสมเป็นกลุ่ม ๆ ไป

3. ควรรับซื้อผลผลิตการเกษตรอย่างอื่นที่นอกเหนือจากที่สหกรณ์รับซื้ออยู่แล้ว ได้แก่ ลำไย นริก เพื่อให้สอดคล้องกับผลผลิตที่สมาชิกสามารถผลิตได้ โดยสหกรณ์ควรจะช่วยในการวางแผนการผลิตแก่สมาชิกหรืออาจจะช่วยเหลือสมาชิกในด้านการตลาดเพื่อป้องกันมิให้สมาชิกถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และติดต่อจำหน่ายให้แก่ผู้ซื้อเป็นจำนวนมาก ๆ ซึ่งจะทำได้ราคาสูงกว่าสมาชิกจัดขายตนเอง ทั้งยังเป็นธรรมในด้านการชั่ง ตวง วัด และคุณภาพด้วย

4. ควรเน้นการฝึกอบรมสมาชิก คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการเพื่อให้เข้าใจในหลักและวิธีการดำเนินงานและคุณประโยชน์ของสหกรณ์เพื่อให้รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตน และสามารถบริหารงานในทางที่ถูกต้อง โดยการอบรมนั้นต้องทั่วถึงไม่เน้นเฉพาะกลุ่มบุคคล เพราะจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ มีความรู้สึกมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ควรปรับปรุงประสิทธิภาพในด้านการให้ข่าวสารแก่สมาชิก โดยเน้นให้บริการข่าวสารด้านการเกษตร การตลาดและด้านสหกรณ์ให้สอดคล้องทั้งด้านเวลาและสภาพการณ์ที่สมาชิกเป็นอยู่ โดยผ่านช่องทางสื่อสารหลาย ๆ ช่องทางตามความเหมาะสม ได้แก่ เสียงตามสาย วิทยุ สิ่งพิมพ์ เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้วิธีการให้ความรู้และข่าวสารแก่สมาชิกควรจะใช้วิธีอย่างอื่นที่นอกเหนือจากการประชุมเพียงอย่างเดียว ได้แก่ การทำแปลงสาธิต การอบรม และการเยี่ยมเยียนพบปะรายบุคคล ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจระหว่างสมาชิกกับสหกรณ์อีกด้วย

5. ควรดำเนินการธุรกิจบริการและบำรุงที่ดินและธุรกิจประกันภัย เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตของสมาชิกตลอดจนเพื่อเป็นหลักประกันในชีวิตและทรัพย์สินของสมาชิก

6. รัฐบาลควรเข้ามามีบทบาทในการจัดหาและสนับสนุนด้านเงินทุนแก่สหกรณ์ในด้านต่าง ๆ เช่น การขยายวงเงินกู้ที่สหกรณ์กู้จาก ธกส. ให้มากขึ้น หรือควรเพิ่มงบประมาณในการให้เงินช่วยเหลือสหกรณ์มากขึ้น

7. ควรกำหนดขอบเขตของหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสหกรณ์ให้ชัดเจนแน่นอนไม่ซ้ำซ้อน โดยมีเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพียงพอกับความต้องการ และเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีบทบาทเฉพาะในส่วนส่งเสริม ให้คำแนะนำ และการดูแลปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้

8. หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก แล้วนำข้อมูลมาวางแผนในการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ ส่งเสริมให้สมาชิกสามารถรวมกันเพื่อช่วยตัวเองอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักและวิธีการสหกรณ์การเกษตร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด เท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรที่จะขยายสถานที่ในการวิจัยให้ครอบคลุมหลายสหกรณ์ จะทำให้ผลการวิจัยมีประโยชน์ต่อสมาชิกและสหกรณ์มากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาถึงสาเหตุอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการปฏิบัติตามบทบาทของสหกรณ์การเกษตรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ในลักษณะเดียวกันควรศึกษาในลักษณะเปรียบเทียบระหว่างสหกรณ์การเกษตรขนาดเดียวกัน

3. ควรมีการวิจัยอย่างต่อเนื่องในสหกรณ์เดียวกัน หลังจากที่มีการปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับสหกรณ์ในการสำรวจความต้องการของสมาชิกและเป็นการวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในระยะเวลาที่ผ่านมา

เอกสารอ้างอิง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2526. ระบบบัญชีสหกรณ์การเกษตร. กรุงเทพมหานคร : สถาบันฝึกอบรมสหกรณ์การเกษตรแห่งชาติ.

กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2528. คู่มือการจัดทำแผนการดำเนินงานสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร : ทจก. ชูติมาการพิมพ์.

..... 2533. รายงานผลการวิจัยเรื่องการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรขนาดเล็กในภาคเหนือปี 2533. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิจัย กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์.

กองวิชาการ, กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2516. วันสหกรณ์แห่งชาติ 26 กุมภาพันธ์ 2516 การสหกรณ์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร และการซื้อแห่งประเทศไทย จำกัด.

เกล็ดแก้ว รุ่งลือ. 2528. ความพึงพอใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จूरิน อึ้งเจริญพัฒนา. 2524. ความรู้และทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดบุรีรัมย์. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฉัตร ช่างทอง. 2525. เอกสารประกอบคำบรรยายหลักสูตรการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ระดับนักวิชาการ รุ่นที่ 1 (การสัมภาษณ์).

* ดารณี เชนย็อลล์. 2532. เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ 1. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- เดือนจิตร สารวัตร. 2529. บทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการส่งเสริมการออมของสมาชิก : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์ออมทรัพย์นครราชสีมา จำกัด. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถวิล เลิศประเสริฐ. 2528. วิสาหกิจสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทวีวัฒน์ แสงสว่าง. 2533. หมู่บ้านสหกรณ์ตัวอย่างทุกกะหวงโครงการพระราชดำริ. เชียงใหม่ : รายงานวิชาการพัฒนาชนบท สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ทิตยา สุวรรณชฎ. 2517. วิทยาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เทพ ไสยานนท์. 2518. บางเรื่องเกี่ยวกับสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด.
- ธรรมบุญ ศิริพันธ์. 2530. ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อการแสดงบทบาทในการสื่อสารของเกษตรกรตำบลในจังหวัดพิจิตร. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ธาดา ศิริรัฐนิคม. 2530. การบริหารงานส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์. นนทบุรี : ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิคม พรหมน้อย. 2529. ความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในภาคใต้ : สงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- /บริบูรณ์ บ่อเกิดทรัพย์. 2534. ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาในสมรรถนะของผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นบัณฑิตสาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2531. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2528. "การสร้างแบบวัดเจตคติ", วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์.
ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2528).
- บุญเรือน กลางณรงค์. 2528. บทบาทของสหกรณ์การเกษตรนิคมลำน้ำ่าน จำกัด อำเภอกำแพง จังหวัดอุตรดิตถ์ ในการส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประคอง กรรณสูตร. 2528. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงแก้ไข).
กรุงเทพมหานคร : บริษัท ศูนย์หนังสือ ดร.ศรีสง่า จำกัด.
- พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์. 2528. เอกสารประกอบการบรรยายวิชา สว.601 (จิตวิทยาสังคมนิสิต). กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. 2534. ชนบทไทย : การผันแปรในอนาคตกาลหลังการพัฒนา.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท พี เอ ลิฟวิ่ง จำกัด.
- *ไพโรจน์ ยวนกะเปา. 2533. ความรู้และทัศนคติของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ กวณศึกษา : สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสิงห์บุรี จำกัด. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

- * พันธุม ดิษยมณฑล. 2530. หลักเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ 2. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พลสุข ไทยสวัสดิ์. 2527. การจัดและดำเนินงานสหกรณ์ ตอนที่ 8-15. นนทบุรี : สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภิญโญ สาร. 2520. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2505. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- * วิเชียร อินทชาติ. 2516. สถานภาพของสหกรณ์การเกษตร (2516). กรุงเทพมหานคร : กองสหกรณ์การเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- + ภาวี นิจิตันดาล. 2527. เศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์. นนทบุรี : ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศักดิ์ชัย สหกุลบุญรัตน์. 2524. ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อสหกรณ์การเกษตร : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดกาญจนบุรี. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศุภางค์ จิรเดชนิทกษ์. 2525. การศึกษาบทบาทของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ที่มีต่อสมาชิก. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมทนา สุวรรณิตย์. 2531. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

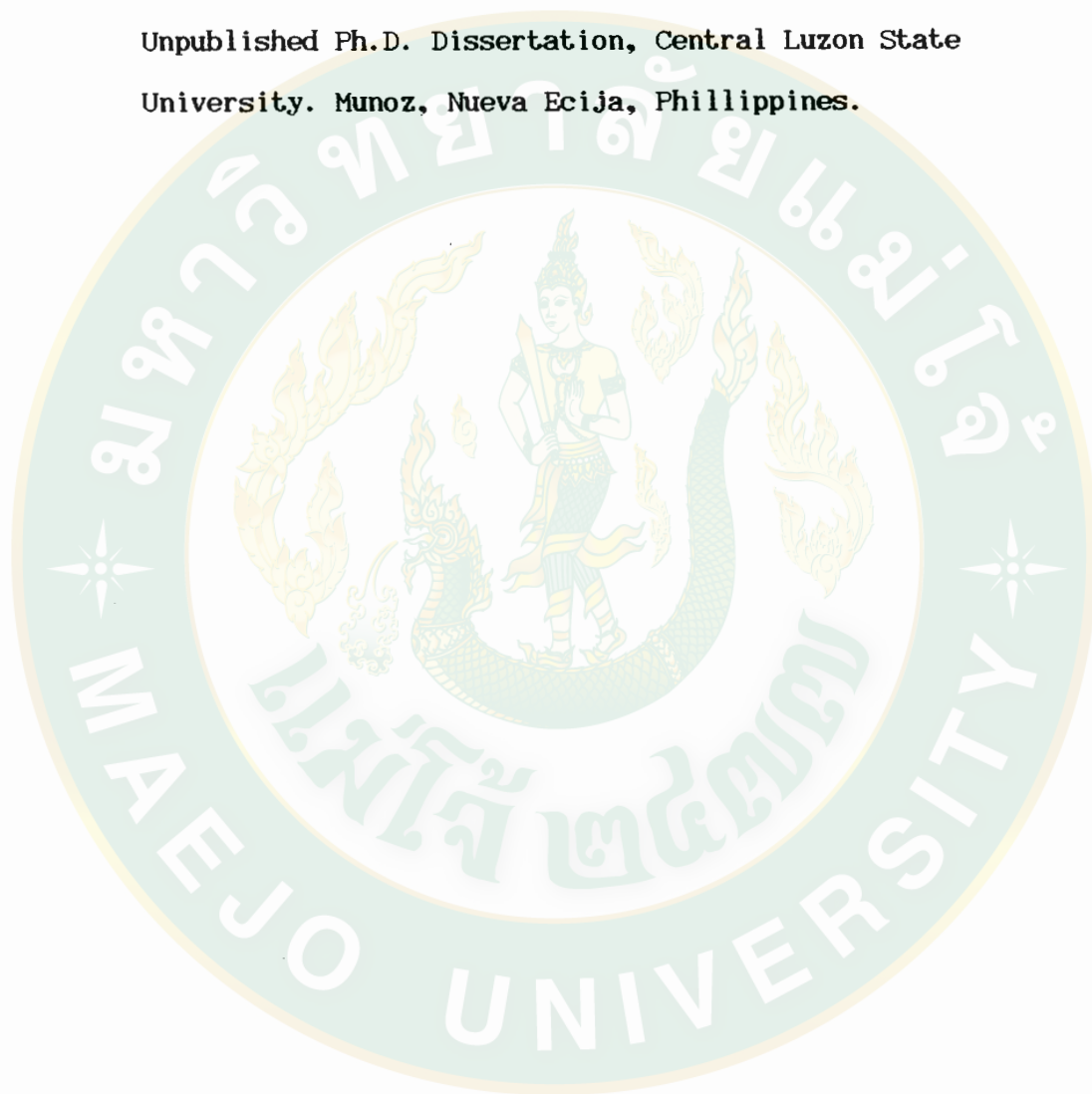

- ✓ สมยศ สุวิทยานนท์. 2534. บทบาทการบริหารโครงการของนักวิชาการเกษตรประจำสำนักงานเกษตรจังหวัดในภาคใต้. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด. 2534. รายงานกิจการประจำปี 1 กรกฎาคม 2533 - 30 มิถุนายน 2534. (โรเนียว).
- สุพัชรา สุภาพ. 2528. สังคมวิทยา (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ✓ สุภชัย มนัสไพบุรณ. 2515. รวบรวมบทความและทัศนะเกี่ยวกับงานสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ✓ สุภาพ ยาวิไชย. 2534. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรเมืองน่าน จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดน่าน. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ✓ อัญชลี แจ่มเจริญ. 2531. บทบาทของสหกรณ์การเกษตรในการสนองตอบความต้องการของเกษตรกร : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรนจำ่ม-เมืองปาน. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุดม เขยแก้วและนคร จิโรจน์. 2525. หลักและวิธีการสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- อุทัย ทิรัญโต. 2519. สังคมจิตวิทยาประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

* อานาจ อีรวณิช. 2527. สหกรณ์การเกษตร (สหกรณ์ 312). กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.

Thanupon, Sunila. 1986. Extension and Client Systems' Perception
of Training Need of Rice Farmer in Chiangmai, Thailand.

Unpublished Ph.D. Dissertation, Central Luzon State
University. Munoz, Nueva Ecija, Phillipines.

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง "ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด" ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ประกอบการศึกษาตามหลักสูตรเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต สาขา เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

วัน.....เดือน.....ปี..... รหัสคอมพิวเตอร์

แบบสัมภาษณ์เลขที่..... [ ] [ ] [ ]

1 2 3

ตอน 1 ลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด

1. เพศ ( ) 1. ชาย [ ]
( ) 2. หญิง 4

2. อายุ.....ปี [ ] [ ]

5 6

3. ท่านจบการศึกษาระดับใด [ ]

[ ] 1. ต่ำกว่า ป.4 7

[ ] 2. ป. 4 หรือเทียบเท่า

[ ] 3. ป. 6 หรือเทียบเท่า

[ ] 4. ม. 3 หรือเทียบเท่า

[ ] 5. ม.ศ.5, ม.6, ปวช. และสูงกว่า

4. สถานภาพสมรส [ ]

[ ] 1. โสด 8

[ ] 2. สมรส

[ ] 3. หม้าย

[ ] 4. หย่าร้าง

		101
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน	☐	☐
		9
6. จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร.....คน	☐	☐
		10
7. ลักษณะการถือครองและพื้นที่ทำการเกษตร	☐	☐
		11
☐ 1. เป็นของตนเองทั้งหมด จำนวน.....ไร่	☐	☐
		12 13
☐ 2.เช่าทั้งหมด จำนวน.....ไร่	☐	☐
		14 15
☐ 3. ทำฟรี จำนวน.....ไร่	☐	☐
		16 17
☐ 4. หลายลักษณะรวมกัน จำนวน.....ไร่ แบ่งเป็น	☐	☐
		18 19
4.1 ของตนเอง .....ไร่	☐	☐
		20 21
4.2 เช่า .....ไร่	☐	☐
		22 23
4.3 ทำฟรี .....ไร่	☐	☐
		24 25
8. อาชีพรองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด	☐	☐
		26
☐ 1. รับจ้างทั่วไป มีรายได้.....บาท	☐	☐
		27 28 29 30 31
☐ 2. รับจ้างในภาคการเกษตร มีรายได้.....บาท	☐	☐
		32 33 34 35 36

- [ ] 3. ค่าขาย มีรายได้.....บาท [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
37 38 39 40 41
- [ ] 4. หักถดถวมคร่าวเรือน มีรายได้.....บาท [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
42 43 44 45 46
- [ ] 5. อื่น ๆ (ระบุ)..... มีรายได้.....บาท [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
47 48 49 50 51

9. รายได้ในภาคการเกษตรที่เป็นเงินสดในรอบปีที่ผ่านมา.....บาท [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
52 53 54 55 56 57
- [ ] 9.1 รายได้จากไม้ผล .....บาท [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
58 59 60 61 62 63
- [ ] 9.2 รายได้จากพืชไร่ .....บาท [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
64 65 66 67 68 69
- [ ] 9.3 รายได้จากพืชผัก .....บาท [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
70 71 72 73 74 75
- [ ] 9.4 รายได้จากการทำนา .....บาท [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
4 5 6 7 8 9
- [ ] 9.5 รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ .....บาท [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
10 11 12 13 14 15

10. ท่านถือหุ้นสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัดจำนวน.....หุ้น [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
16 17 18 19

11. ท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัดมาเป็นเวลา.....ปี [ ] [ ] [ ]
20 21

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัดในการสนองตอบความต้องการของสมาชิก

ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อก)

1. ท่านเคยรับบริการเงินกู้หรือไม่ (ถ้าไม่เคยข้ามไปตอบข้อ 8) [ ]
- [ ] 1. เคย 22
- [ ] 2. ไม่เคย
2. จำนวนเงินกู้.....บาท [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
- 23 24 25 26 27 28
3. ท่านกู้เงินประเภท [ ]
- [ ] 1. ระยะสั้น 29
- [ ] 2. ระยะปานกลาง
- [ ] 3. ระยะสั้นและปานกลาง
4. ท่านรับบริการเงินกู้ในรูปแบบ [ ]
- [ ] 1. เงินสด 30
- [ ] 2. วัสดุการเกษตร
- [ ] 3. เงินสดและวัสดุการเกษตร
5. วัตถุประสงค์ในการกู้เงิน [ ]
- [ ] 1. เพื่อการผลิต 31
- [ ] 2. เพื่อการบริโภค
- [ ] 3. สร้างหรือต่อเติมบ้าน
- [ ] 4. ค่าขาย
- [ ] 5. ซื้อที่ดิน
- [ ] 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

6. ท่านได้ชำระเงินกู้ตามกำหนดเวลาหรือไม่อย่างไร [ ]
- [ ] 1. ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา 32
- [ ] 2. ชำระบางส่วน
- [ ] 3. ไม่สามารถชำระหนี้ได้
-
7. สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ท่านไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา [ ]
- [ ] 1. ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ 33
- [ ] 2. ผลผลิตเสียหาย
- [ ] 3. ราคาผลผลิตตกต่ำ
- [ ] 4. เอาเงินไปใช้อย่างอื่นก่อน
- [ ] 5. ยังไม่ให้ผลผลิตหรือผลผลิตออกไม่ทัน
- [ ] 6. อื่น ๆ (ระบุ).....
-
8. แหล่งเงินกู้ของท่านที่นอกเหนือจากสหกรณ์ฯ ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญที่สุด [ ]
- [ ] 1. ธนาคารพาณิชย์ 34
- [ ] 2. พ่อค้า-นายทุน
- [ ] 3. ญาติพี่น้อง
- [ ] 4. เพื่อนบ้าน
- [ ] 5. อื่น ๆ (ระบุ).....
-
9. สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ท่านไม่ใช้บริการเงินกู้ของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด [ ]
- [ ] 1. วงเงินกม็มีน้อย 35
- [ ] 2. อัตราดอกเบี้ยสูง
- [ ] 3. ขั้นตอนมาก
- [ ] 4. กู้นอกระบบ
- [ ] 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

ธุรกิจการซื้อ

10. ท่านเคยซื้อสินค้าจากสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัดหรือไม่ (ถ้าไม่เคยข้ามไปตอบข้อ 13)
1. เคย
2. ไม่เคย 36
-
11. ท่านเคยซื้อสินค้าประเภทใด
1. วัสดุอุปกรณ์การเกษตร 37
2. สินค้าอุปโภคบริโภค
3. วัสดุอุปกรณ์การเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภค
-
12. เหตุผลที่สำคัญที่สุดที่ท่านซื้อสินค้าของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด
1. ใกล้บ้าน หรือเดินทางสะดวก 38
2. ราคาถูก
3. สินค้าคุณภาพดี หรือตรงกับความต้องการ
4. บริการขายเชื่อ
5. ต้องการอุดหนุนสหกรณ์
6. ต้องการเงินเฉลี่ยคืน
7. อื่น ๆ (ระบุ).....
-
13. ท่านเคยซื้อสินค้าจากแหล่งใดมากที่สุดนอกเหนือจากสหกรณ์
1. ร้านค้าในหมู่บ้าน 39
2. ร้านค้าในชุมชนที่ใกล้หมู่บ้าน
3. ในตัวเมือง

14. สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ท่านซื้อสินค้าจากแหล่งอื่นที่นอกเหนือจากสหกรณ์ [ ]
- [ ] 1. ใกล้บ้าน หรือเดินทางสะดวก 40
- [ ] 2. ราคาถูก
- [ ] 3. สินค้าคุณภาพดี หรือตรงความต้องการ
- [ ] 4. ชนิดสินค้ามีให้เลือกมาก
- [ ] 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

ธุรกิจการขาย

15. ท่านเคยขายผลผลิตผ่านสหกรณ์หรือไม่ [ ]
- [ ] 1. เคย 41
- [ ] 2. ไม่เคย
16. ผลผลิตการเกษตรที่ท่านเคยขายผ่านสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด [ ]
- [ ] ข้าว 42
- [ ] ถั่วเหลือง [ ]
- [ ] กระเทียม 43
- [ ] [ ]
- [ ] 44
17. สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ท่านขายผลผลิตให้แหล่งอื่นนอกเหนือจากสหกรณ์ [ ]
- [ ] 1. ราคาดี 45
- [ ] 2. ขั้นตอนน้อยไม่ยุ่งยาก
- [ ] 3. สหกรณ์ไม่รับซื้อ
- [ ] 4. อื่น ๆ (ระบุ).....

18. ผลผลิตนอกจากท่านขายผ่านสหกรณ์แล้วท่านขายให้กับใครมากที่สุด]
1. ขายพ่อค้าที่ไปรับซื้อถึงหมู่บ้าน 46
2. พ่อค้าคนกลางในหมู่บ้าน
3. ขายให้พ่อค้าคนกลางในชุมชนใกล้บ้าน
4. ขายปลีกด้วยตัวเอง
5. ขายให้พ่อค้าคนกลางในเมือง

ธุรกิจออมทรัพย์ (รับฝากเงิน)

19. ท่านเคยฝากเงินกับสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัดหรือไม่ (ถ้าไม่เคยข้ามไปตอบข้อ 21)]
1. เคย]
2. ไม่เคย 47
20. ท่านเคยฝากเงินกับสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัดในประเภทใด]
1. ฝากประจำ 48
2. ฝากออมทรัพย์
3. ฝากทั้ง 2 ประเภท
21. นอกจากท่านฝากเงินกับสหกรณ์แล้วท่านฝากเงินกับสถาบันการเงินใดมากที่สุด]
1. ธนาคารพาณิชย์ 49
2. อื่น ๆ (ระบุ).....
22. สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ท่านฝากเงินกับสถาบันอื่นนอกเหนือจากสหกรณ์]
1. อัตราดอกเบี้ยสูง 50
2. ขั้นตอนน้อยไม่ยุ่งยาก
3. เคยฝากมาก่อนเป็นสมาชิก
4. สะดวกในการฝาก-ถอน
5. อื่น ๆ (ระบุ).....

23. สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ท่านไม่ฝากเงินกับสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด [ ]
- [ ] 1. ฝากธนาคาร 51
- [ ] 2. อัตราดอกเบี้ยต่ำ
- [ ] 3. ขั้นตอนมากเกินไป
- [ ] 4. ไม่มีเงิน
- [ ] 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร

24. ท่านเคยได้รับบริการข่าวสารด้านการเกษตรจากสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัดหรือไม่ [ ]
- [ ] 1. เคย 52
- [ ] 2. ไม่เคย
25. ท่านได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากสหกรณ์การเกษตรสารภี โดยผ่านใครมากที่สุด [ ]
- [ ] 1. คณะกรรมการดำเนินงาน 53
- [ ] 2. ฝ่ายจัดการ
- [ ] 3. สมาชิก
- [ ] 4. หัวหน้ากลุ่มสมาชิก
- [ ] 5. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์
26. ข่าวสารทางการเกษตรที่ท่านได้รับมากที่สุด [ ]
- [ ] 1. พันธุ์พืช 54
- [ ] 2. วิธีการเลี้ยงสัตว์
- [ ] 3. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
- [ ] 4. การใช้ปุ๋ย
- [ ] 5. วิธีการปลูกพืช
- [ ] 6. สินเชื่อเพื่อการเกษตร
- [ ] 7. ราคาผลผลิต

- 8. แหล่งปัจจัยการผลิต
- 9. แหล่งขายผลิตผล
- 10. อื่น ๆ...(ระบุ).....

27. ท่านได้รับความรู้ทางด้านการเกษตรจากแหล่งใดมากที่สุดที่นอกเหนือจากที่
ได้รับจากสหกรณ์ [ ]
55

- 1. เจ้าพนักงานการเกษตร
- 2. สิ่งพิมพ์
- 3. วิทยุกระจายเสียง
- 4. โทรทัศน์
- 5. เพื่อนบ้าน
- 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

ธุรกิจการศึกษาอบรม

28. ท่านเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักการสหกรณ์หรือไม่ [ ]
56

- 1. เคย
- 2. ไม่เคย

29. ท่านเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักการสหกรณ์จากใครมากที่สุด [ ]
57

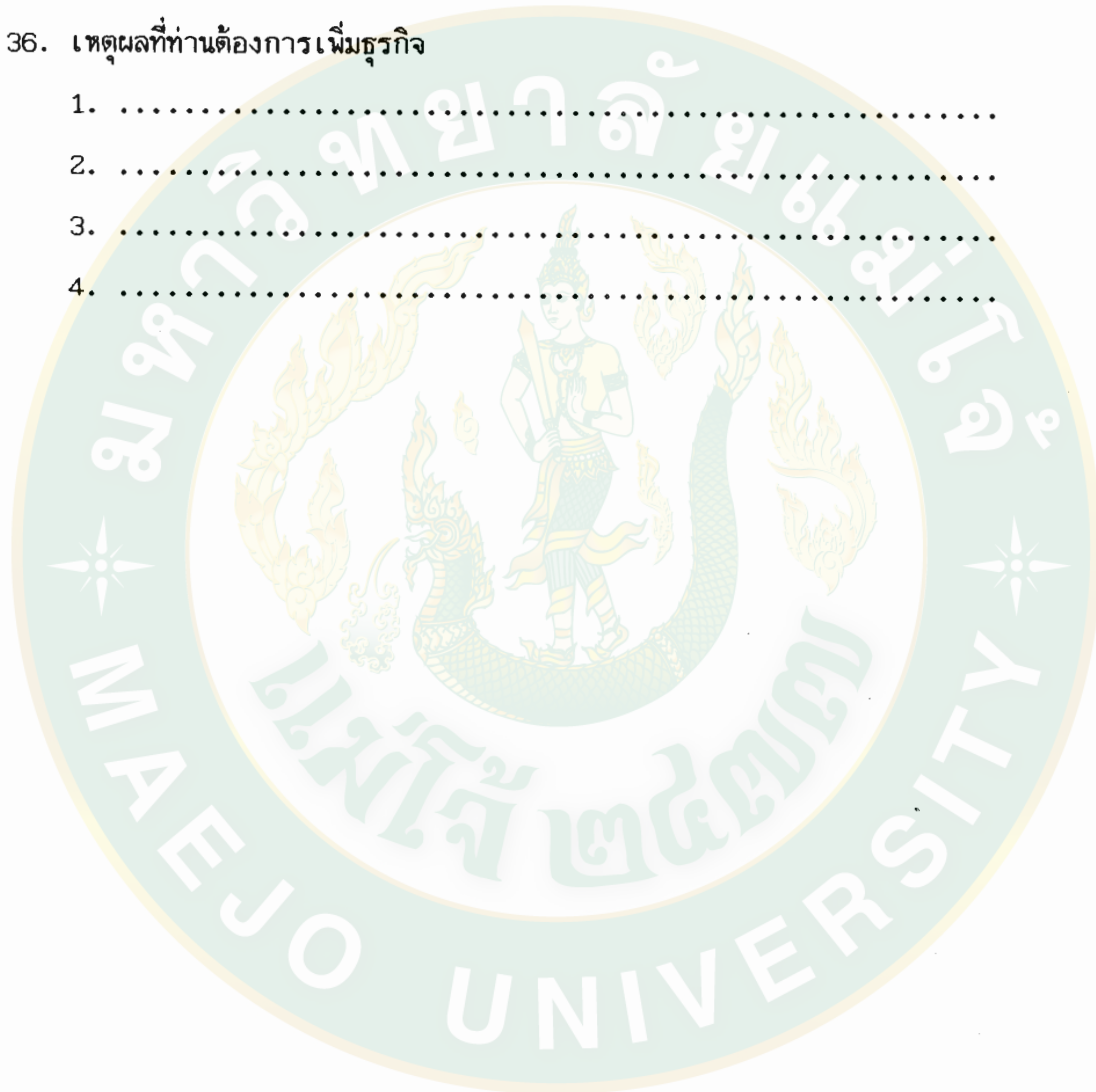
- 1. คณะกรรมการดำเนินงาน
- 2. ฝ่ายจัดการ
- 3. เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์
- 4. หัวหน้ากลุ่มสมาชิก
- 5. สมาชิก

30. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักการสหกรณ์โดยวิธีการใดมากที่สุด [ ]
- [ ] 1. อบรม 58
- [ ] 2. ประชุม
- [ ] 3. การติดต่อส่วนบุคคล
- [ ] 4. สิ่งพิมพ์
- [ ] 5. อื่น ๆ (ระบุ).....
31. ท่านได้รับความรู้เรื่องหลักและวิธีการสหกรณ์จากแหล่งใดมากที่สุด [ ]
- นอกเหนือจากที่ได้รับจากสหกรณ์ฯ 59
- [ ] 1. เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ
- [ ] 2. วิทยุกระจายเสียง
- [ ] 3. โทรทัศน์
- [ ] 4. สิ่งพิมพ์
- [ ] 5. อื่น (ระบุ).....
32. ท่านเห็นสมควรที่จะให้สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ดำเนินธุรกิจการบริการ [ ]
- และบำรุงที่ดินหรือไม่ 60
- [ ] 1. เห็นด้วย
- [ ] 2. ไม่เห็นด้วย
33. ท่านเห็นสมควรที่จะให้สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ดำเนินธุรกิจการประกันภัยหรือไม่ [ ]
- [ ] 1. เห็นด้วย 61
- [ ] 2. ไม่เห็นด้วย
34. ท่านเห็นสมควรเพิ่มธุรกิจใดมากที่สุด [ ]
- [ ] 1. ธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน 62
- [ ] 2. ธุรกิจการประกันภัย

35. ถ้าสหกรณ์ดำเนินธุรกิจบริการและบำรุงที่ดิน ธุรกิจประกันภัย ท่านคาดว่า
จะสามารถเข้าร่วมในธุรกิจดังกล่าวได้หรือไม่] 63
1. เข้าร่วม
2. ไม่เข้าร่วม

36. เหตุผลที่ท่านต้องการเพิ่มธุรกิจ

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

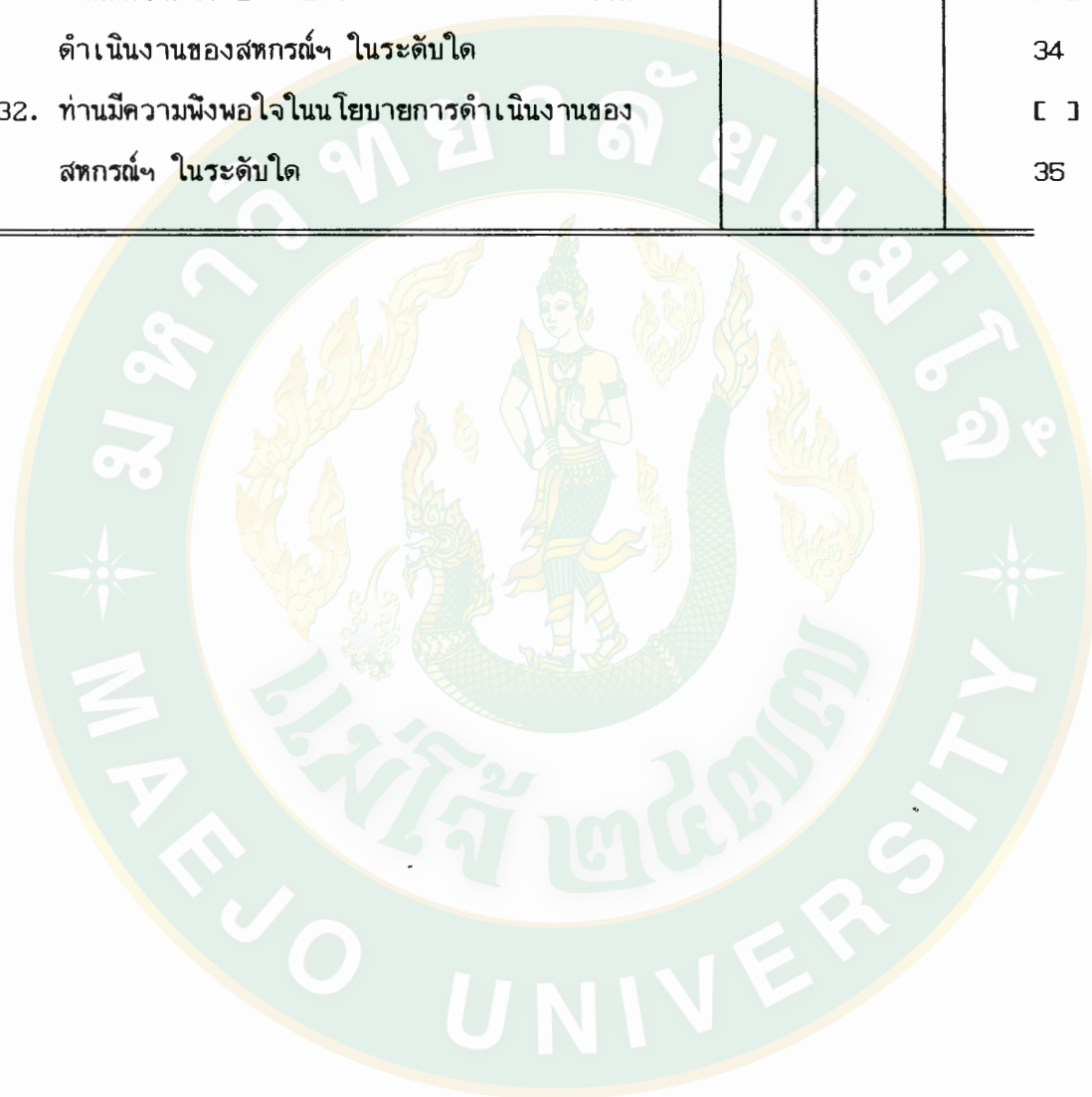
ตอน 3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร
สารภี จำกัด

บทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด	มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
<u>ธุรกิจสินเชื่อ</u>			
1. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับวงเงินกู้ที่สหกรณ์ฯ ให้แก่สมาชิกในระดับใด			[ ] 4
2. ท่านมีความพึงพอใจในระยะเวลาการให้กู้ของสหกรณ์ฯ ที่มีต่อสมาชิกในระดับใด			[ ] 5
3. ท่านมีความพึงพอใจในระยะเวลาการชำระหนี้ให้สหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 6
4. ท่านมีความพึงพอใจในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 7
<u>ธุรกิจการซื้อ</u>			
5. ท่านมีความพึงพอใจในประเภทของสินค้าที่สหกรณ์ฯ นำมาจำหน่ายแก่สมาชิกในระดับใด			[ ] 8
6. ท่านมีความพึงพอใจในคุณภาพของสินค้าที่สหกรณ์ฯ นำมาจำหน่ายแก่สมาชิกในระดับใด			[ ] 9
7. ท่านมีความพึงพอใจปริมาณของสินค้าที่สหกรณ์ฯ นำมาจำหน่ายแก่สมาชิกในระดับใด			[ ] 10
8. ท่านมีความพึงพอใจในราคาของสินค้าที่สหกรณ์ฯ นำมาจำหน่ายแก่สมาชิกในระดับใด			[ ] 11
9. ท่านมีความพึงพอใจในระยะเวลาที่สหกรณ์ฯ นำสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิกในระดับใด			[ ] 12

บทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด	มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
<u>ธุรกิจการขาย</u>			
10. ท่านมีความพึงพอใจในประเภทของสินค้าที่สหกรณ์ฯ รับซื้อ สินค้าจากสมาชิกในระดับใด			[ ] 13
11. ท่านมีความพึงพอใจในปริมาณ (โควต้า) ของสินค้าที่ สหกรณ์ฯ รับซื้อจากสมาชิกในระดับใด			[ ] 14
12. ท่านมีความพึงพอใจในราคาของสินค้าที่สหกรณ์ฯ รับซื้อ จากสมาชิกในระดับใด			[ ] 15
13. ท่านมีความพึงพอใจในขั้นตอนในการรับซื้อสินค้าของ สหกรณ์ฯ จากสมาชิกในระดับใด			[ ] 16
<u>ธุรกิจการรับฝากเงิน</u>			
14. ท่านมีความพึงพอใจในอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่สหกรณ์ฯ จ่ายให้สมาชิกในระดับใด			[ ] 17
15. ท่านมีความพึงพอใจในโครงการเสริมสร้างการออมทรัพย์ ของสหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 18
16. ท่านมีความพึงพอใจในด้านการให้บริการรับฝากเงินของ สหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 19
<u>ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร</u>			
17. ท่านมีความพึงพอใจในการให้บริการด้านข่าวสารข้อมูล การเกษตรของสหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 20
18. ท่านมีความพึงพอใจในการจัดทำแปลงสาธิตของสหกรณ์ ในระดับใด			[ ] 21
19. ท่านมีความพึงพอใจในการแนะนำความรู้ด้านการปลูกพืช หรือเลี้ยงสัตว์ของสหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 22

บทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด	มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
<u>ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ</u>			
20. ท่านมีความพึงพอใจในการเผยแพร่ความรู้ด้านหลักการสหกรณ์ฯ ของสหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 23
21. ท่านมีความพึงพอใจในการให้บริการศึกษาอบรมหลักการสหกรณ์ของสหกรณ์ในระดับใด			[ ] 24
22. ท่านมีความพึงพอใจในความรู้ที่ได้รับจากสหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 25
23. ท่านมีความพึงพอใจในการส่งเสริมอาชีพของสหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 26
<u>อื่น ๆ</u>			
24. ท่านมีความพึงพอใจในการให้บริการอำนวยความสะดวกต่อสมาชิกของสหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 27
25. ท่านมีความพึงพอใจในการมีมารยาท (การต้อนรับ) ของพนักงานสหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 28
26. ท่านมีความพึงพอใจในการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 29
27. ท่านมีความพึงพอใจในผลการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ในรอบปีที่ผ่านมาในระดับใด			[ ] 30
28. ท่านมีความพึงพอใจในประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ในระดับใด			[ ] 31
29. ท่านมีความพึงพอใจในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของสหกรณ์ในระดับใด			[ ] 32
30. ท่านมีความพึงพอใจในความยุติธรรมในการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 33

บทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด	มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
31. ท่านมีความพึงพอใจต่อความเชื่อถือที่มีต่อคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 34
32. ท่านมีความพึงพอใจในนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ ในระดับใด			[ ] 35

ภาคผนวก ข

ตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวก 1 น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับ
ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด
ในด้านธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) (N=120)

ข้อความ	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. วงเงินกู้ที่สหกรณ์ ให้แก่สมาชิก	2.16	0.74
2. ระยะเวลาการให้กู้ของสหกรณ์ที่มี ต่อสมาชิก	1.43	0.59
3. ระยะเวลาการชำระหนี้ให้สหกรณ์	2.03	0.62
4. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์	1.58	0.56
น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	1.80	0.39

หมายเหตุ :

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
2.34 - 3.00	มาก
1.67 - 2.33	ปานกลาง
1.00 - 1.66	น้อย

ตารางภาคผนวก 2 น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับ
ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี
จำกัดในด้านธุรกิจการซื้อ (n=120)

ข้อความ	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ประเภทของสินค้าที่สหกรณ์นำมา จำหน่ายแก่สมาชิก	1.78	0.68
2. คุณภาพของสินค้าที่สหกรณ์นำมา จำหน่ายแก่สมาชิก	2.39	0.51
3. ปริมาณของสินค้าที่สหกรณ์นำมา จำหน่ายแก่สมาชิก	1.97	0.62
4. ราคาของสินค้าที่สหกรณ์นำมา จำหน่ายแก่สมาชิก	2.06	0.60
5. ระยะเวลาที่สหกรณ์นำสินค้า มาจำหน่ายแก่สมาชิก	2.38	0.61
น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	2.12	0.31

หมายเหตุ :

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
2.34 - 3.00	มาก
1.67 - 2.33	ปานกลาง
1.00 - 1.66	น้อย

ตารางภาคผนวก 3 **น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในด้านธุรกิจการขาย (N=120)**

ข้อความ	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ประเภทหรือชนิดของสินค้าที่สหกรณ์รับซื้อจากสมาชิก	1.55	0.66
2. ปริมาณ (โควต้า) ของสินค้าที่สหกรณ์รับซื้อจากสมาชิก	1.93	0.61
3. ราคาของสินค้าที่สหกรณ์รับซื้อจากสมาชิก	1.85	0.63
4. ขั้นตอนในการรับซื้อสินค้าของสหกรณ์จากสมาชิก	1.77	0.67
น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	1.77	0.67

หมายเหตุ :

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
2.34 - 3.00	มาก
1.67 - 2.33	ปานกลาง
1.00 - 1.66	น้อย

ตารางภาคผนวก 4 น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับ
ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด
ในด้านธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน) (n=120)

ข้อความ	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่สหกรณ์ จ่ายให้สมาชิก	1.83	0.54
2. โครงการเสริมสร้างการออมทรัพย์ ของสหกรณ์	1.98	0.53
3. ด้านการให้บริการรับฝากเงิน ของสหกรณ์	2.20	0.50
น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	2.00	0.34

หมายเหตุ :

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
2.34 - 3.00	มาก
1.67 - 2.33	ปานกลาง
1.00 - 1.66	น้อย

ตารางภาคผนวก 5 น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับ
ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด
ในด้านธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร (N=120)

ข้อความ	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. การให้บริการด้านข่าวสารข้อมูล การเกษตรของสหกรณ์	2.00	0.64
2. การจัดทำแปลงสาธิตของสหกรณ์	1.11	0.31
3. การแนะนำความรู้ด้านการปลูกพืช หรือเลี้ยงสัตว์ของสหกรณ์	1.94	0.66
น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	1.68	0.35

หมายเหตุ :

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
2.34 - 3.00	มาก
1.67 - 2.33	ปานกลาง
1.00 - 1.66	น้อย

ตารางภาคผนวก 6 **น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในด้านธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ (N=120)**

ข้อความ	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. เผยแพร่ความรู้ด้านหลักการสหกรณ์ของสหกรณ์	2.11	0.58
2. ความรู้ที่ได้รับจากสหกรณ์	1.94	0.49
3. การให้บริการศึกษาอบรมหลักการของสหกรณ์	1.94	0.64
4. การส่งเสริมอาชีพของสหกรณ์	1.87	0.62
น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	1.96	0.36

หมายเหตุ :

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
2.34 - 3.00	มาก
1.67 - 2.33	ปานกลาง
1.00 - 1.66	น้อย

ตารางภาคผนวก 7 **น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อบทบาทของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ในด้านอื่น ๆ ทั่วไป (n=120)**

ข้อความ	น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. การให้บริการอำนวยความสะดวกต่อสมาชิกของสหกรณ์	2.48	0.53
2. การมีมารยาทของพนักงานสหกรณ์	2.43	0.51
3. การบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์	2.28	0.52
4. ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบปีที่ผ่านมา	2.15	0.62
5. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์	2.14	0.42
6. การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของสหกรณ์	2.31	0.59
7. ความยุติธรรมในการดำเนินงานของสหกรณ์	2.15	0.62
8. ความเชื่อถือที่มีต่อคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์	2.47	0.55
9. นโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์	1.83	0.59
น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	2.25	0.28

หมายเหตุ :

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
2.34 - 3.00	มาก
1.67 - 2.33	ปานกลาง
1.00 - 1.66	น้อย

ภาคผนวก ค
ประวัติสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด
งบแสดงฐานะทางการเงิน (งบดุล)

ประวัติความเป็นมา ของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด

สภาพทั่วไป

อำเภอสารภี เป็นอำเภอหนึ่งที่อยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่ เดิมชื่อว่า "อำเภอยางเน็ง" เพราะแต่เดิมเป็นป่ายางที่โน้มเอียงเอนไปมาตามลม จัดตั้งเป็นอำเภอเมื่อ พ.ศ. 2434 ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2480 ท้าวพญาขุนและประชาชนส่วนมากได้เสนอแนะต่อนายอำเภอว่า ชื่ออำเภอยางเน็งไม่มีความไพเราะ ควรจะเปลี่ยนชื่อเสียใหม่ว่าเป็น "อำเภอสารภี" ซึ่งเป็นชื่อตำบลหนึ่งในอำเภอนี้ ซึ่งคำว่า "สารภี" นั้นเป็นชื่อของไม้ยืนต้นซึ่งมีอายุยืนยาวมาก อยู่ทั่ววัดสารภีและที่อื่น ๆ เป็นจำนวนมากในสมัยนั้น ซึ่งเมื่อถึงฤดูกาลออกดอก จะมีสีส้มแดงงามมาก มีกลิ่นสีเหลืองอ่อน เกสรสีเหลืองเข้ม ส่งกลิ่นหอมตลบอบอวล ชาวบ้านนิยมเก็บไว้ปรุงแต่งยา และนำเกสรตากแห้งมาผสมน้ำตำหัวในประเพณีสงกรานต์

อำเภอสารภีมีพื้นที่ประมาณ 128,366 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดเชียงใหม่ ห่างจากตัวจังหวัดเชียงใหม่ 10 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีป่าและเขาลักษณะภูมิประเทศเช่นนี้ถือเป็นอำเภอเดียวของจังหวัดเชียงใหม่ และมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลหนองหาร และตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง	จังหวัด
		เชียงใหม่	
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลอุโมงค์และตำบลหนองช้างคืน อำเภอเมือง	จังหวัด
		ลำพูน	
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอสันกำแพง	จังหวัดเชียงใหม่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง	จังหวัดเชียงใหม่
		และตำบลสบแม่ข่า ตำบลหารแก้ว ตำบลหนองตอง อำเภอหางดง	จังหวัดเชียงใหม่

1. ลักษณะการปกครอง อำเภอสารภีแบ่งการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 99 หมู่บ้าน คือ

1.1	ตำบลยางเนิ้ง	มี	7	หมู่บ้าน
1.2	ตำบลสารภี	มี	8	หมู่บ้าน
1.3	ตำบลดอนแก้ว	มี	7	หมู่บ้าน
1.4	ตำบลหนองแฝก	มี	8	หมู่บ้าน
1.5	ตำบลท่าวังตาล	มี	12	หมู่บ้าน
1.6	ตำบลหนองผึ้ง	มี	8	หมู่บ้าน
1.7	ตำบลชัวมุง	มี	10	หมู่บ้าน
1.8	ตำบลชมพู	มี	8	หมู่บ้าน
1.9	ตำบลป่าบง	มี	6	หมู่บ้าน
1.10	ตำบลไชยสถาน	มี	7	หมู่บ้าน
1.11	ตำบลท่ากว้าง	มี	7	หมู่บ้าน
1.12	ตำบลสันทราย	มี	11	หมู่บ้าน

2. ประชากร อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรทั้งหมดประมาณ 75,137 คน เป็นชาย 42,027 คน เป็นหญิง 33,063 คน จำนวนประชากรดังกล่าวนี้อยู่ในเขตสุขาภิบาลคิดเป็นร้อยละ 13.32 ของประชากรทั้งหมด และอยู่อาศัยตามชนบททั่วไป คิดเป็นร้อยละ 86.68 ของประชากรทั้งหมด ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 260 คนต่อตารางกิโลเมตร

ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรในอำเภอสารภี เป็นแบบชนบทและตั้งถิ่นฐานตามสองฟากถนนหรือลำน้ำ ทั้งนี้เพราะประชากรประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งต้องอาศัยแหล่งน้ำ และถนนในการคมนาคมขนส่ง

การจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด

สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2514 ต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2519 สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ได้ควบเข้ากันกับสหกรณ์ฝ้ายท่าวังตาลสามัคคี จำกัด และยังใช้ชื่อเดิมว่า "สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด" ซึ่งเป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตร โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่ เลขที่ 29 หมู่ 2 ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งดำเนินธุรกิจดังนี้

1. ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ)
2. ธุรกิจออมทรัพย์ (การรับฝากเงิน)
3. ธุรกิจการซื้อ
4. ธุรกิจการขาย
5. ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร
6. ธุรกิจการศึกษาอบรมและส่งเสริมอาชีพ

โครงสร้างของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด

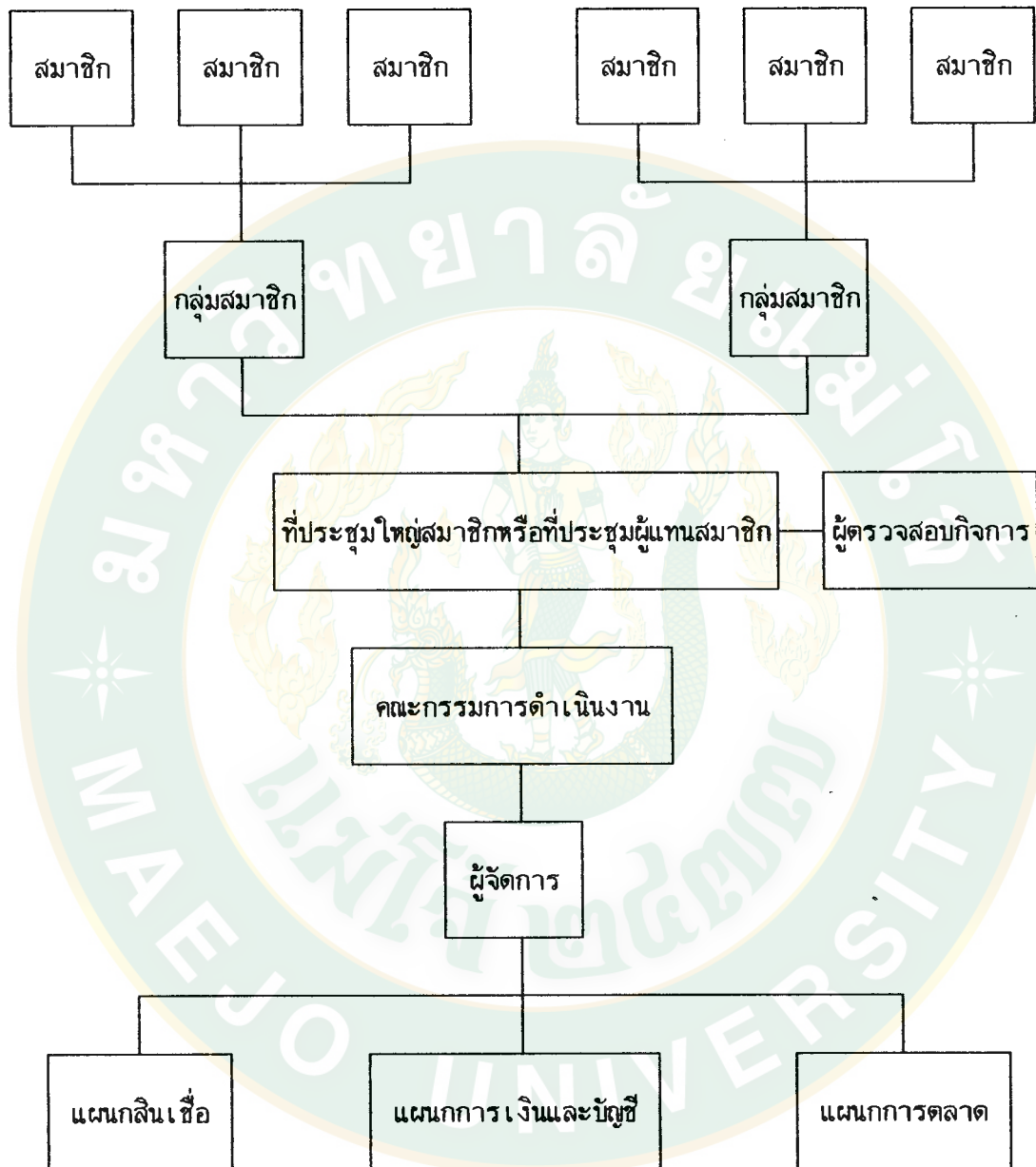
โครงสร้างของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้คือ

1. ส่วนที่เป็นบุคคลธรรมดาและคณะบุคคล ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์กลุ่มสมาชิกที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการ

2. ส่วนที่เป็นองค์การ หรือธุรกิจของสหกรณ์ ซึ่งได้แก่ธุรกิจเครดิต (สินเชื่อ) ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย โดยมีฝ่ายจัดการเป็นผู้ปฏิบัติงานในแต่ละธุรกิจ ตามระเบียบและข้อบังคับของสหกรณ์ ดังได้แสดงไว้ในแผนภาพที่ 1

โครงสร้างการจัดการของสหกรณ์เกษตรสารภี จำกัด

ภาพภาคผนวกที่ 1 แสดงโครงสร้างในการจัดการของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด

ตามแผนภาพผนวกที่ 1 โครงสร้างของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ประกอบด้วย

1. จำนวนสมาชิกของสหกรณ์ทั้งหมด 1,197 คน (30 มิ.ย. 34)
2. กลุ่มสมาชิก ปัจจุบันมีทั้งหมด 22 กลุ่ม ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีประธานและเลขานุการกลุ่ม
3. ที่ประชุมใหญ่สมาชิก ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 1,197 คน มีหน้าที่ในการดูแลการดำเนินงานและการบริหาร ตลอดจนการควบคุมดูแลตรวจสอบกิจการต่าง ๆ ของสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด มีสมาชิกจำนวนมาก ซึ่งยากแก่การดูแล ดังนั้น ในการประชุมใหญ่จึงเป็นการประชุมผู้แทนโดยสมาชิก 50 คน ต่อผู้แทน 1 คน
4. คณะกรรมการดำเนินการ เพื่อความสะดวกในการบริหารงานสมาชิกสหกรณ์จึงได้เลือกผู้แทนขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อทำหน้าที่บริหารงาน ของสหกรณ์แทนสมาชิกทั้งหมด ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด มีคณะกรรมการดำเนินการจำนวน 15 คน อันประกอบด้วยประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ เภรวิญญิก และกรรมการอื่น ๆ นอกจากนี้คณะกรรมการดำเนินการชุดนี้จะทำการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินการเพื่อดำเนินการพิจารณาเงินกู้ขั้นอีกชุดหนึ่ง
5. ผู้ตรวจสอบกิจการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของสหกรณ์เป็นไปตามระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ จึงมีผู้ตรวจสอบกิจการ โดยทำการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ ซึ่งได้กำหนดไว้ในข้อบังคับ มีจำนวน 1 คนหรือมากกว่า 1 คนก็ได้ ซึ่งอาจจะเป็นสมาชิกหรือบุคคลภายนอกก็ได้ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เห็นชอบ ผู้ตรวจสอบกิจการมีหน้าที่ตรวจสอบ 4 ด้านดังนี้คือ

5.1 การตรวจสอบการปฏิบัติงาน (operational auditing) ทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการทางด้านการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับของสหกรณ์

5.2 การตรวจสอบการจัดการ (management auditing) ทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการด้านการจัดการให้เป็นไปตามแผน นโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความมุ่งหมายของสหกรณ์

5.3 การตรวจสอบการเงิน (financial auditing) ทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการทางการเงินเพื่อความถูกต้อง และเชื่อถือได้ของข้อมูลทางบัญชี ซึ่งจะทำหน้าที่เช่นเดียวกันกับผู้สอบบัญชีสหกรณ์ เว้นแต่ไม่แสดงความเห็นต่องบการเงิน

5.4 การตรวจสอบการทุจริต (investigative auditing) ทำหน้าที่ตรวจสอบเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบต่อข้อบกพร่องทางการเงินที่เกิดขึ้นก่อนที่จะพิจารณาโทษทางวินัย พร้อมทั้งศึกษาสาเหตุเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการป้องกันข้อบกพร่องมิให้เกิดขึ้นได้อีกโดยง่ายในโอกาสต่อไป

6. ผู้จัดการ โดยปกติคณะกรรมการดำเนินการ จะเป็นผู้จัดจ้างผู้จัดการให้ทำหน้าที่ประจำในสหกรณ์ ผู้จัดการมีหน้าที่รับนโยบายจากมติที่ประชุมใหญ่และจากคณะกรรมการดำเนินการ โดยแจกจ่ายงานให้กับพนักงานของสหกรณ์และทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของพนักงานแต่ละคนในสหกรณ์ ได้แก่ พนักงานสินเชื่อ พนักงานการเงินและบัญชี และพนักงานการตลาด ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการอบรมจากสันนิบาตสหกรณ์ สถาบันการฝึกอบรมสหกรณ์การเกษตรแห่งชาติ และจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาแล้ว

7. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ จะทำหน้าที่ในการแนะนำส่งเสริมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการของสหกรณ์ นอกจากนี้ก็ทำการแนะนำ ส่งเสริมและให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการและการเกษตรแก่สมาชิกสหกรณ์ รวมทั้งเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการสหกรณ์

การบริหารงานและการจัดการของสหกรณ์

จากโครงสร้างของสหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ดังแสดงในภาพภาคผนวกที่ 1 จะเห็นว่าสหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจหนึ่ง อันประกอบด้วยบุคคล 5 ฝ่าย ได้แก่ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ และผู้ตรวจสอบกิจการร่วมกันในการบริหารงานและการจัดการภายในของสหกรณ์ โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการบริหารงานของสหกรณ์ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 อย่างคือ คน (man) เงิน (money) วัสดุอุปกรณ์ (material) การจัดการ (management)

ซึ่งการจัดการของสหกรณ์ได้รวมถึงการวางแผน (planning) การจัดองค์การ (organizing) การจัดเจ้าหน้าที่เข้าปฏิบัติงาน (staffing) การสั่งการ (directing) การประสานงาน (Co-ordinating) การควบคุม (Controlling) การงบประมาณ (Budgeting) และการรายงาน (Reporting)

สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด ได้ก่อตั้งและดำเนินธุรกิจต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่สมาชิกเป็นสำคัญ โดยมีคณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้กำหนดนโยบายและมีโครงการกำกับการแต่ละชนิดโดยครอบคลุมถึงธุรกิจหลักต่าง ๆ ของสหกรณ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรัดกุม มีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งถ้านโยบายและแผนงานกำหนดไว้ชัดเจน สมาชิก ผู้จัดการ พนักงานของสหกรณ์ หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ และคณะกรรมการดำเนินการต่าง ๆ ก็จะทราบถึงแนวทางในการทำงานในหน้าที่ที่ตัวเองรับผิดชอบ หน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการดำเนินการอีกประการหนึ่งคือการพิจารณาการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารแนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องและปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งดูแลทุกข์สุขของสมาชิก ส่วนฝ่ายจัดการจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่มติที่ประชุมใหญ่และคณะกรรมการดำเนินการ ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และกฎหมายของสหกรณ์ โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เป็นผู้คอยให้คำแนะนำปรึกษา

สหกรณ์การเกษตรสารภี จำกัด มีสมาชิกทั้งหมดจำนวน 1,197 คน มีพนักงานที่ปฏิบัติงานในฝ่ายจัดการจำนวน 10 คน เจลี่ยสมาชิก 133 คน ต่อพนักงาน 1 คน โดยมีผู้จัดการ 1 คน พนักงานสินเชื่อ 3 คน พนักงานบัญชี 1 คน พนักงานการเงิน 1 คน พนักงานการตลาด 1 คน พนักงานขับรถ 1 คน และนักการภารโรง 1 คน ในกรณีที่ผู้จัดการไม่อยู่ พนักงานการเงินจะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

สทกรณการเกษตรสารภี จำกัด

งบดุล

ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2534

<u>สินทรัพย์</u>	<u>ปี 2534</u>	<u>ปี 2533</u>
<u>(บาท)</u>	<u>(บาท)</u>	<u>(บาท)</u>
<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>		
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	2,953,237.41	5,090,791.30
ลูกหนี้		
การค้า	388,429.00	0.00
เงินกู้	39,319,250.00	22,659,448.00
อื่น ๆ	562,300.00	0.00
รวมลูกหนี้	<u>40,269,979.00</u>	<u>22,659,448.00</u>
สินค้าคงเหลือ	362,216.18	324,526.85
วัสดุคงเหลือ	30,845.78	25,950.33
สินทรัพย์หมุนเวียน	<u>6,361.90</u>	<u>6,761.90</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	<u>43,622,640.27</u>	<u>28,107,478.38</u>
<u>สินทรัพย์ถาวร-สุทธิ</u>		
ที่ดิน	669,620.00	669,620.00
สิ่งปลูกสร้าง	360,312.38	423,253.63
ยานพาหนะ	1.00	1.00
เครื่องใช้สำนักงาน	65,666.66	46,922.76
รวมสินทรัพย์ถาวร	<u>1,095,600.04</u>	<u>1,139,797.39</u>
<u>สินทรัพย์อื่น</u>		
เงินลงทุนถือหุ้น	501,000.00	501,000.00
เงินประกัน	3,000.00	3,000.00
รวมสินทรัพย์อื่น	<u>504,000.00</u>	<u>504,000.00</u>
รวมสินทรัพย์	<u>45,222,240.31</u>	<u>29,751,275.77</u>

หนี้สินและทุนของสหกรณ์

หนี้สินหมุนเวียน

เงินกู้ยืม	13,976,629.50	0.00
เจ้าหนี้การค้า	116,222.00	337,264.00
เงินรับฝาก	9,631,878.38	11,258,714.01
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	<u>516,886.53</u>	<u>416,430.72</u>
รวมหนี้สินหมุนเวียน	<u>24,241,616.41</u>	<u>12,012,408.73</u>

หนี้สินอื่น

เงินกองทุนสงเคราะห์พนักงาน	43,798.00	0.00
เงินสะสมเจ้าหน้าที่	559,652.61	455,725.66
สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่	<u>659,440.00</u>	<u>560,885.00</u>
รวมหนี้สินอื่น	<u>1,262,890.61</u>	<u>1,016,610.66</u>
รวมหนี้สิน	<u>25,504,507.02</u>	<u>13,029,019.39</u>

ทุนของสหกรณ์

ทุนเรือนหุ้น มูลค่าหุ้นละ 10.00 บาท		
หุ้นที่สหกรณ์ออก 1,163,838 หุ้น		
หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว	11,638,380.00	9,286,970.00
หุ้นพิเศษที่ถอนได้	<u>26,000.00</u>	<u>30,000.00</u>
	<u>11,664,380.00</u>	<u>9,316,970.00</u>
เงินสำรอง	5,730,749.15	5,555,748.07
ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ	379,628.70	285,260.23
กำไรสุทธิประจำปี	<u>1,942,975.44</u>	<u>1,564,278.08</u>
รวมทุนของสหกรณ์	<u>19,717,733.29</u>	<u>16,772,256.38</u>
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	<u>45,222,240.31</u>	<u>29,751,275.77</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

1. สรุปนโยบายบัญชีที่สำคัญ

- สหกรณ์คำนวณยอดดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ที่พึงรับพึงจ่าย

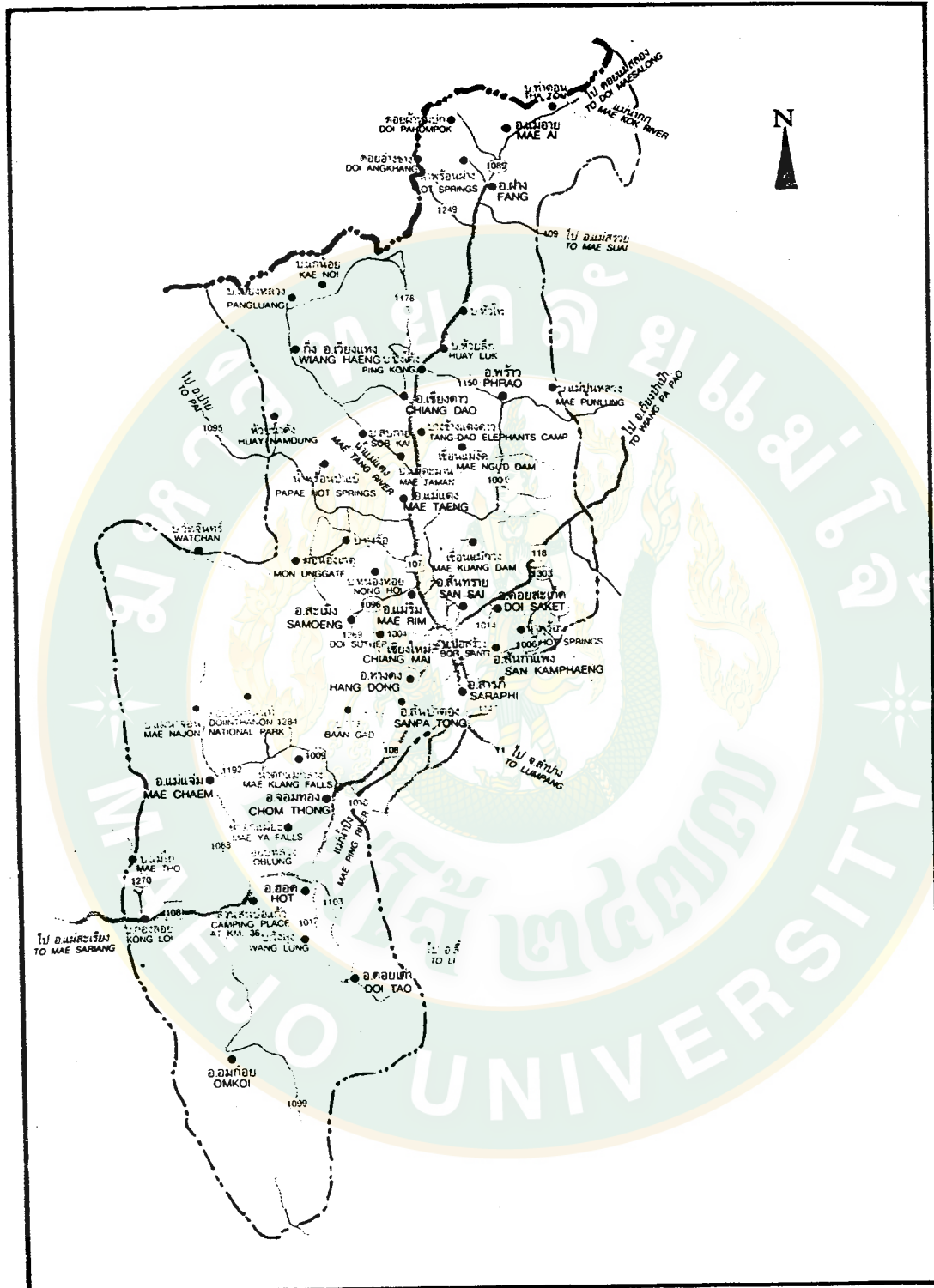
- สหกรณ์คิดดอกเบี้ยค่าปรับชำระหนี้เงินกู้โดยคำนวณเป็นรายวันจากยอดหนี้เงินกู้ที่ค้างเกินระยะเครดิตที่ระบุในสัญญา
  - สินค้าคงเหลือตีราคาในราคาทุนหรือตลาดแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า และถือตามเกณฑ์สินค้าที่เข้าก่อนจ่ายออกไปก่อน
  - ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรคำนวณโดยวิธีเส้นตรง ในอัตราที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2531 ทั้งนี้ยกเว้นที่ดิน
  - ค่าซ่อมบำรุง ค่าซ่อมแซม รวมทั้งการซื้อมาเปลี่ยนสำหรับสินทรัพย์รายการย่อย ๆ ถือเป็นค่าใช้จ่ายหักจากรายได้ การต่อเติมหรือเพิ่มเติมอาคารและอุปกรณ์รายใหญ่ ๆ ถือเป็นราคาทุนของสินทรัพย์
2. สหกรณ์ได้ตัดสินค้าเสื่อมชำรุดระหว่างปี 1 รายการ เป็นเงิน 825.00 บาท ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน ครั้งที่ 11/2534 เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2534

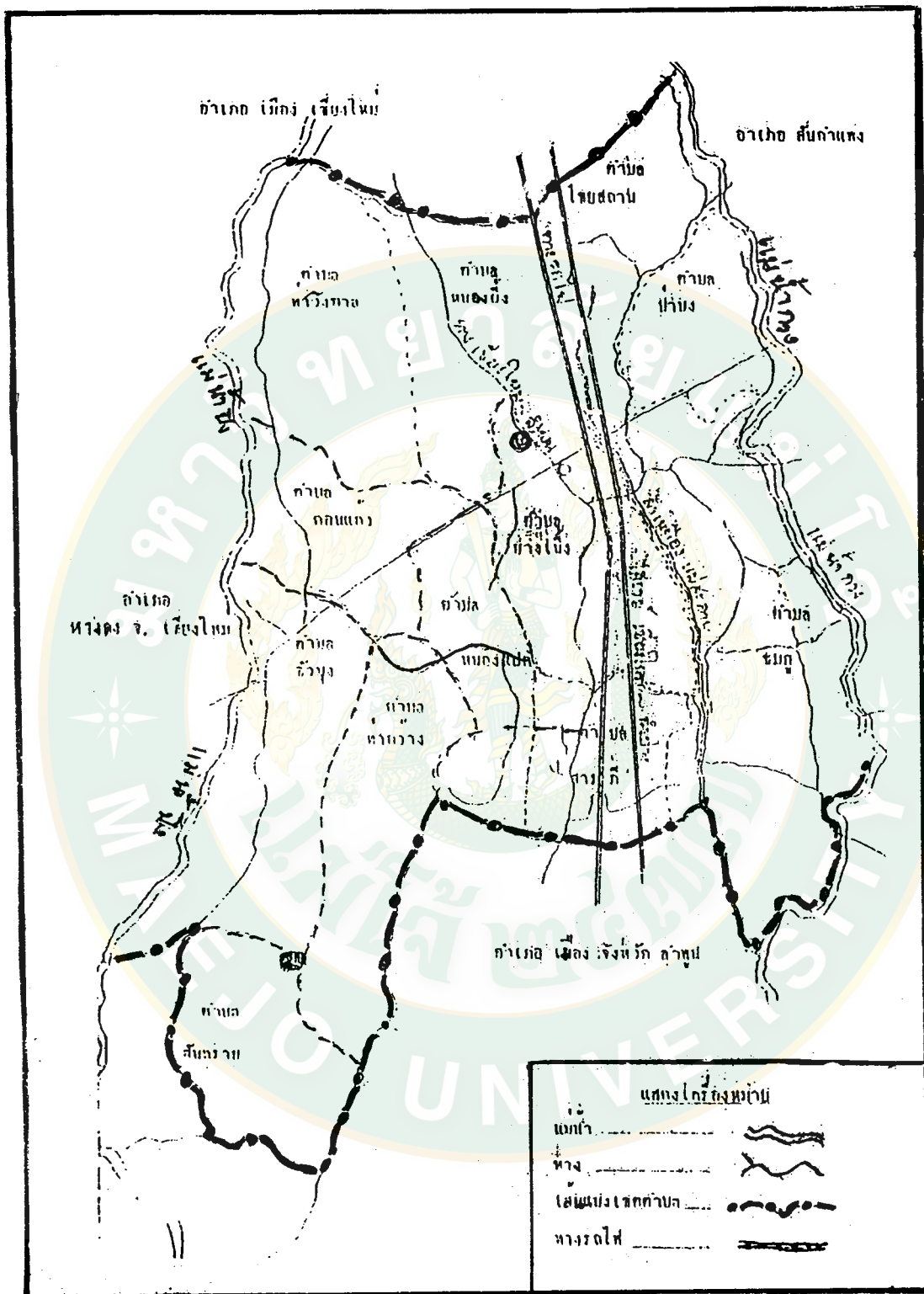

ภาคผนวก ง
แผนที่จังหวัดเชียงใหม่
แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมสารภี จำกัด

ภาพภาคผนวกที่ 2 แผนที่จังหวัดเชียงใหม่

ภาพภาคผนวกที่ 3 แผนที่แสดงการเกษตรสารภี จำกัด